

CUPRINS

Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră din Serviciul	
Român de Informații - Două decenii de la constituire	6
24 de ani de seriozitate, responsabilitate, inteligență	10
Pe cine incomodează adevărul? - Paul Carpen.....	16
„Să nu uităm!” - Interviu cu domnul inginer Mihai Montanu	22
La Pitești diversiunea „Securiști-Teroriști” a eșuat - Gl. bg. (r) Ion Stoica	
.....	28
„Specialiștii” din decembrie 1989 - Prof univ. dr. Cristian Troncotă	41
Teroristul cu fierul de călcat - Col. (r) Alexandru Bochiș	50
Aeroportul „internațional” Horea - Col. (r) Alexandru Bochiș.....	58
Conferința doamnei Germina Nagâț cu tema „deconspirarea – cui	
prodest?” Gl. bg. (r) Vasile Mălureanu.....	64
Primim la redacție - Cui prodest? - Cristian Ilie.....	71
Terorismul ca mod de exprimare a opiniilor - Col. (r) Alexandru Bochiș	74
Din nou despre strâmbătatea unei legi: OUG nr. 24/1998 - Paul Carpen ..	76
15 martie: Aniversarea revoluției maghiare de la 1848 - Hagop	
Hairabetian	80
Incerări de resuscitare a „Transilvanismului” pentru destructurarea	
României - Dr. Gelu Neamțu	84
Lecția de nota 10 a profesorului sârb - Ion Coja.....	90
Un document uitat de vremuri - Paul Cernea	94
Măsluitori ai istoriei - Colonel (r) Gheorghe Preoteasa.....	97
Ce nu a înțeles domnul Gelu Voican Voiculescu! - Gl.bg. (r) Vasile	
Mălureanu	102
Adevărul, chiar dacă supără, rămâne adevăr - Col. (r) Valeriu Ilica	110
Reflecții după lansarea unei cărți - Col. (r) ing. Ioan Micu.....	115
23 de ani de întrebare nedezlegată: Cine au fost teroriștii? - Ion Cristoiu	
.....	120
Edward Snowden – candidat la premiul Nobel pentru pace - Colonel	
(r) Liviu Găitan.....	122
Mituri contemporane: spionaj și radioamatorism - Prof. Tudor Păcuraru	
.....	128
Simpozioane și dezbateri.....	132
Prezenți în viața și cultura cetății - O lansare cu cântec.....	135
DIN VIAȚA ȘI ACTIVITATEA ACMRR – SRI.....	141
In memoriam: Victor Neculicioiu; Vasile Buhă; Mircea Buie	143
”Vitrallii – Lumini și Umbre” – prezență și ecouri	146

**ASOCIAȚIA CADRELOR MILITARE ÎN REZERVĂ ȘI ÎN RETRAGERE
DIN SERVICIUL ROMÂN DE INFORMAȚII
- DOUĂ DECENII DE LA CONSTITUIRE -**

Împlinirea a 20 ani de la înființarea Asociației Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră din SRI (ACMRR-SRI) constituie un moment de satisfacție și bucurie și, în același timp, un prilej de trecere în revistă a realizărilor și împlinirilor noastre, de analiză a modului în care au fost transpuse în viață obiectivele și scopurile Asociației, așa cum sunt ele stipulate în Statut.

Istoria ACMRR-SRI are ca punct de plecare anul 1994, când prin Sentința civilă nr.10/PJ i-a fost admisă cererea de înscriere în Registrul special al Judecătoriei Sector 5 București și i-a fost acordată personalitate juridică, în calitate de entitate apolitică, cu scop nepatrimonial.

Principalele direcții de acțiune ale ACMRR-SRI, prevăzute în actul său de constituire au fost, în toți acești ani: apărarea onoarei și a demnității cadrelor militare care și-au desfășurat activitatea în structurile de informații ale statului român; întărirea solidarității și unității de grup socio-profesional; desfășurarea, într-un climat de responsabilitate civică și morală, de acțiuni comune cu caracter cultural-recreativ, precum și de informare asupra problemelor care prezintă interes pentru pensionarii militari.

Un loc important îl ocupă, de asemenea, continuarea demersurilor, în spiritul și litera actelor normative, pentru respectarea drepturilor legal cuvenite membrilor Asociației, în primul rând ale celor ce privesc protecția socială și serviciile medicale.

Membrii Asociației și-au dovedit atașamentul față de România, sprijinind cu credință și devotament toate acțiunile favorabile țării, consolidării statului de drept și democrației. Respectând Statutul și onoarea militară, ofițerii

de informații nu utilizează datele și informațiile cunoscute în timpul activității și nu se angrenează în disputele politicianiste.

În contextul agresiunilor la adresa onoarei și demnității celor care și-au desfășurat activitatea în structurile naționale de informații, conducerea Asociației a sprijinit apariția în peisajul publicistic a unor lucrări despre locul, rolul și menirea serviciilor de informații. Au fost, de asemenea, promovate materiale cu tematică specifică activității informative, temeinic documentate, care reliefează cu obiectivitate activitatea organelor de informații. În ultimii cinci ani, a avut loc o largă și consistentă extindere a dialogului cu societatea civilă pentru promovarea adevărului cu privire la ceea ce reprezintă un serviciu național de informații, la rolul și acțiunile sale în societate, cu scopul de a dezvolta cultura de securitate a populației, de a contribui la o mai temeinică și corectă înțelegere de către aceasta a activității de informații.

Conducerea Asociației, dar și conducerea mai multor Sucursale au organizat și derulat în spații publice acțiuni și simpozioane de promovare a culturii de securitate, cele mai multe sub genericul „*Istorie și adevăr privind serviciile române de informații*”, la care au participat personalități politice, parlamentari, reprezentanți ai organelor locale ale puterii, formatori de opinie, tineri aflați în diverse forme de învățământ.

În aceeași arie de preocupări se înscriu și lansările unor cărți dedicate culturii de securitate și ale revistei „*Vitralii – Lumini și umbre*”, care s-au bucurat de prezența unui numeros public, din peste 20 de județe și municipiul București.

Concomitent au avut loc numeroase apariții la posturi tv centrale și locale, la care au fost prezenți președintele Asociației, colonel (r) Filip Teodorescu, și alți componenți ai Comitetului Executiv și ai Consiliului Director – general de brigadă (r) Cristian Troncotă, scriitorul Paul Carpen, redactor șef adjunct al revistei „*Vitralii – Lumini și umbre*”, general de brigadă (r) Nechifor Ignat, col. (r) Grigore Predișor.

Nu putem să nu subliniem participarea la multe asemenea acțiuni publice a unor personalități recunoscute, consultanți științifici ai revistei „*Vitralii - Lumini și umbre*”, cum sunt acad. Dinu C. Giurescu, prof. univ. dr.

Gheorghe Buzatu - recent trecut în neființă, prof. univ. dr. Corvin Lupu, prof. univ. dr. Ioan Scurtu și doctor în istorie Alex Mihai Stoenescu.

Revista „*Vitralii – Lumini și umbre*”, ajunsă la al 18-lea număr trimestrial, constituie un important vehicul cu ajutorul căruia putem să aducem în rândurile publicului larg informații privind activitatea Asociației, a membrilor săi, în slujba României. Apărând onoarea și demnitatea celor care au activat în serviciului național de informații, demonstrăm totodată necesitatea unui asemenea serviciu, cerința ca el să fie sprijinit de cetățenii Patriei.

De asemenea, *Website-ul* Asociației prezintă date generale privind Asociația, prevederi din Statut referitoare la obiectivele, scopul și structura ei, inclusiv anunțuri de interes pentru membrii Asociației și colecția revistei „*Vitralii – Lumini și umbre*”.

Comentariile mass-media pun în evidență o semnificativă schimbare – în sens pozitiv – de optică și de atitudine față de foștii, dar și de actualii ofițeri din sistemul național de informații.

Conducerea Asociației a acționat sistematic și cu perseverență pentru inițierea și îmbunătățirea unor acte normative menite să apere ori să promoveze drepturile membrilor săi. Prin inițiative proprii ori împreună cu instituții ale statului sau în colaborare cu celelalte asociații ale rezerviștilor din sistemul național de apărare, ordine publică și siguranță națională, au fost întreprinse numeroase demersuri, îndeosebi pe linia protecției sociale și a serviciilor medicale, la Președinție, Parlament, Guvern și la alte organe abilitate.

O problemă deosebită pentru o parte dintre membrii Asociației o reprezintă acțiunile CNSAS declanșate împotriva lor pentru presupuse încălcări ale drepturilor și libertăților fundamentale prin activități informative desfășurate în perioada comunistă în cadru legal și cu justificare operativă.

Concomitent, sunt supuse oprobriului public persoanele care au oferit sprijin serviciului național de informații anterior anului 1990. De peste 14 ani se derulează un proces abuziv și discriminatoriu al așa-zisei deconspirări a Securității prin care se încearcă să fie scoși țapi ispășitori pentru toate relele fostului regim ofițerii și colaboratorii serviciului național de informații.

Pentru a veni în sprijinul membrilor Asociației puși în situația să-și apere în justiție demnitatea și onoarea în acțiunile în constatare a calității de „lucrător al Securității” inițiate de CNSAS, în baza prevederilor OUG nr.24/10 martie 2008, Comisia juridică constituită în cadrul Asociației oferă sprijin calificat ofițerilor chemați în instanță de către instituția sus-menționată.

De asemenea, Asociația noastră a adresat Parlamentului o solicitare de modificare a cadrului legal actual al deconspirării. În același timp, a semnalat autorităților statului la nivel legislativ, executiv și judecătoresc, dar și opiniei publice, caracterul abuziv și discriminatoriu al OUG nr.24/2008, precum și excesele CNSAS în aplicarea prevederilor acesteia,.

Pentru realizarea obiectivelor sale, ACMRR-SRI conlucrează activ, atât la nivel central, cât și la cel al sucursalelor teritoriale, cu celelalte structuri ale cadrelor militare în rezervă și în retragere din sistemul apărării, ordinii publice și securității naționale.

Colaborarea dintre asociațiile menționate are la bază un protocol care fixează cadrul cooperării și modalitățile de realizare concretă a acesteia, desfășurându-se în temeiul unor programe anuale în care se stabilesc sarcini, măsuri, termene și responsabilități.

Tuturor cadrelor de informații, membri sau nu ai Asociației noastre, Comitetul Executiv le adresează felicitări pentru contribuția adusă la apărarea Țării, și le urează sănătate, viață lungă și fericire!

La Mulți Ani!

Comitetul Executiv al ACMRR-SRI

24 DE ANI DE SERIOZITATE, RESPONSABILITATE, INTELIGENȚĂ

Se împlinesc 24 de ani de la înființarea (la 26 martie 1990, prin Decretul 121 al CFSN) a Serviciului Român de Informații. În acest interval, Serviciul a devenit o instituție-pivot a securității naționale, recunoscută ca atare de celelalte entități ale comunității naționale de informații, de partenerii externi și de opinia publică.

Sondajele de opinie reflectă constant, în ultimii ani, creșterea încrederii populației în SRI, instituția fiind precedată în acestea doar de Biserică și Armată. Reformele înregistrate, care-l recomandă ca un serviciu modern, capabil să anticipeze, să prevină și să contracareze eficient amenințările și riscurile de securitate actuale, sunt rezultate ale unor ample procese evolutive la nivel instituțional.

Fără a avea pretenția unei analize exhaustive, să trecem în revistă câțiva dintre factorii favorizanți ai acestor procese evolutive:

În opinia noastră, stabilitatea echipelor de conducere și coerența politicilor manageriale, consecvența și determinarea în îndeplinirea măsurilor esențiale – prevenirea și contracarea riscurilor și amenințărilor, respectiv promovarea intereselor naționale – precum și asumarea unui set de valori perene – patriotism, onoare, profesionalism – au fost factori esențiali.

De la înființare și până în prezent, SRI a avut patru directori. Câte dintre instituțiile statului, exceptând Banca Națională, au o astfel de experiență?

Fiind un moment aniversar, este corect să evocăm meritele incontestabile ale acestora și ale echipelor manageriale care i-au susținut din perspectiva transformărilor instituționale.

Primul director, domnul profesor Virgil Măgureanu, are meritul de a fi conceput (în birourile de la Ministerul Tineretului, împreună cu colonelul Mihai Stan și generalul Neagu Cosma) și de a fi convins conducerea politică a vremii de necesitatea înființării acestui Serviciu, pe care ulterior l-a condus timp de șapte ani.

În structurarea Serviciului, a îmbinat atât sugestiile privind serviciile similare din țări cu democrație avansată cât și tradițiile românești în materie.

La scurt timp de la înființare, într-o conferință de presă ținută la 25 aprilie 1990, profesorul Virgil Măgureanu a precizat că scopul creării SRI îl reprezintă apărarea intereselor statului față de acțiunile de spionaj, terorism, extremism de stânga sau de dreapta și cele de destabilizare a ordinii constituționale ce va fi stabilită de Parlamentul României. Ulterior, aceste obiective și misiuni au fost preluate și detaliate în prevederile Legii nr. 51/1991 privind siguranța națională și ale Legii nr. 14/1992 privind organizarea și funcționarea SRI, aflate în vigoare și astăzi.

În timpul mandatului său s-au înființat – pornind de la necesități obiective – unități centrale informativ-operative (Apărarea Constituției, Contraspionaj, Securitate Economică, Antiterorism), de tehnici specializate (filaj, tehnică operativă, cercetare-ITA), funcționale (financiar-logistic, personal, asistență medicală), Institutul Superior de Informații (1992, actuala Academia Națională de Informații), Diviziunea de Informații a Municipiului București (1994).

În anul 1994 a fost înființată și ACMRR din SRI, care împlinește în acest an două decenii de activitate.

A fost, cu siguranță, cea mai dificilă perioadă din istoria acestei instituții, date fiind transformările profunde ale societății românești, marcate de frământări sociale de amploare și o atmosferă de suspiciune cvasi-generalizată la adresa noilor instituții de siguranță națională, de riscuri, amenințări și vulnerabilități interne și externe în continuă diversificare.

După înființarea (în 1993) a Comisiei de control parlamentar asupra activității SRI, primele rapoarte de activitate prezentate în Parlament (începând cu 1994) reflectă sugestiv atât riscurile și amenințările specifice perioadei, cât și atmosfera tensionată în care acestea erau percepute și tratate atât în forul legislativ cât și în plan mediatic.

Înțelegând corect nevoia obiectivă de cooperare cu instituții similare străine, au fost inițiate primele contacte cu servicii de informații și securitate din țări democratice, printre care SUA, Marea Britanie, Franța, Spania, Italia, Germania, dar rezultatele concrete aveau să apară mai târziu.

Demn de menționat este și faptul că profesorul Măgureanu și-a folosit notorietatea și puterea de persuasiune în apărarea instituției și ofițerilor săi de acuze nefondate sau evident exacerbate.

În mandatul său a avut trei prim-adjuncți: generalul Mihai Stan, generalul Victor Marcu și, începând din 1995, generalul Vasile Lupu, menținut

ca prim adjunct și de domnul Costin Georgescu, succesorul profesorului Măgureanu la conducerea SRI.

Domnul Costin Georgescu, al doilea director, de profesie inginer constructor, director pe mari șantiere de amenajări hidrotehnice, provine dintr-o familie de militari. La momentul desemnării era deputat în Parlamentul României și vicepreședinte al Comisiei de Apărare, Ordine Publică și Siguranță Națională. În perioada mandatului său au fost consolidate structurile deja constituite, iar în baza noilor realități operative, a fost elaborat și operaționalizat un nou regulament de organizare și funcționare, aprobat de CSAT în 1998. Au fost promovați în funcții de conducere ofițeri tineri, care au dovedit reale aptitudini pentru conducerea unităților operative și specializate.

Pentru a face posibilă accelerarea relațiilor parteneriale – dată fiind orientarea euro-atlantică a României – a înființat o unitate dedicată acestui obiectiv, Direcția de Relații Externe.

Într-un interviu acordat revistei „*Intelligence*” (nr. 21/martie-mai 2012), dl. Costin Georgescu menționează: „*Cel mai mult m-a impresionat un moment din anul 2000, când, la o ședință publică la sediul NATO din Bruxelles, responsabili din cadrul Oficiului de Securitate al NATO (NOS) au afirmat textual: «din punctul de vedere al serviciilor de informații, România corespunde standardelor de intrare în NATO». A fost un moment de mândrie și pentru mine, dar și pentru Serviciu, pentru că nu era meritul meu, ci al colegilor, al tuturor lucrătorilor*”.

Cu același prilej, întrebând despre problemele cu care se confrunta Serviciul, implicit conducerea acestuia, dl. Costin Georgescu a evocat două dintre acestea. Prima problemă era cea de imagine în plan intern. Nu întâmplător, Serviciul se bucura de aprecieri elogioase în mediul serviciilor partenere din spațiul euro-atlantic, în timp ce în țară continua să fie asociat pe nedrept cu practici din perioada stalinistă.

O a doua problemă a fost cea legată de utilizarea cât mai eficientă a informațiilor transmise factorilor de decizie în stat. „*Pentru asta am fost de două ori la ședințe ale Guvernului, la prim-miniștrii din acea perioadă, ca să le explic la ce sunt bune informațiile și cum trebuie să fie utilizate*”.

Cel de-al treilea director, Alexandru-Radu Timofte, fost ofițer de carieră, era, de asemenea, la momentul desemnării în această demnitate, vicepreședinte al Comisiei de Apărare, Ordine Publică și Siguranță Națională a Senatului. Din perspectivă instituțională, a continuat opera predecesorilor săi, structurile Serviciului fiind adaptate la modificările situației operative tot mai complexe.

În noiembrie 2001, a fost aprobat de CSAT un nou Regulament de organizare și funcționare a Serviciului, care prevedea constituirea la nivel central a unor Inspectorate – cu rol de coordonare a structurilor informative, tehnice și financiar-logistice.

Prin același Regulament, s-a constituit – în premieră – o unitate care avea ca obiectiv asigurarea unei mai bune comunicări cu instituțiile publice și organizațiile non-guvernamentale, precum și promovarea culturii de securitate (GLAPON). A fost consolidată, structural și funcțional, zona de analiză și valorificare a informațiilor, inclusiv pe dimensiunea relațiilor cu beneficiarii – factorii de decizie din stat.

Evenimentele din 11 septembrie 2001 au modificat radical percepția întregii lumi asupra pericolozității terorismului. SRI și-a demonstrat maturitatea și profesionalismul pe acest plan nu doar prin acțiunile de prevenire care au ferit România de asemenea tragedii, ci și prin elaborarea unei strategii de prevenire și contracarare a terorismului, aprobată de CSAT în 2002. Acest document – printre primele din lume – a generat constituirea Sistemului Național de Prevenire și Combatere a Terorismului (condus de CSAT și coordonat tehnic de SRI, ce reunește 38 de instituții publice, servicii de informații și organe de aplicare a legii), a Sistemului Național de Alertă Teroristă și apariția unei legi speciale – Legea nr. 535/25.11.2004 privind prevenirea și combaterea terorismului.

În planul relațiilor cu serviciile omoloage din spațiul euro-atlantic și din alte regiuni de interes strategic pentru securitatea națională a României, parteneriatele au fost multiplicare și au dobândit noi valențe.

Aprecierile favorabile la adresa profesionalismului ofițerilor Serviciului din partea unor înalți demnitari străini nu mai reprezentau „curiozități”, ci o confirmare a progreselor înregistrate. Aderarea României la NATO (2004) și UE (2007) nu pot fi disociate de aceste progrese ale modernizării și adecvării SRI, principalul serviciu de informații al țării.

Directorul Alexandru-Radu Timofte i-a avut, în calitate de prim adjuncți, pe generalul Vasile Lupu (până în 2003), pe generalul Vasile Iancu (2003-2005) și pe generalul Florian Coldea, care deține această funcție și în prezent.

Actualul director, domnul Ambasador George-Cristian Maior, îndeplinea, ca și ceilalți doi predecesori ai săi, la momentul numirii, funcția de vicepreședinte al Comisiei de Apărare, Ordine Publică și Siguranță Națională din Senatul României. Diplomat de carieră, fost secretar de stat în Ministerul Apărării Naționale, pentru probleme de integrare euro-atlantică, familiarizat cu

problematica de securitate națională și internațională, a imprimat un plus de calitate, de valoare intelectuală și substanță activității de informații a Serviciului, dar și pe dimensiunea de comunicare publică.

La scurt timp după numire, a dispus elaborarea unei diagnoze instituționale menită să evidențieze punctele forte și cele slabe care să permită fundamentarea deciziilor manageriale corecte.

Pe acest fundament, a fost elaborată „*Viziunea strategică 2007-2010*” ce a avut ca rezultat un nou Regulament de funcționare a Serviciului, aprobat de CSAT în 2008. Obiectivul documentului l-a reprezentat adaptarea Serviciului la dinamica mediului de securitate care presupunea transformarea și flexibilizarea structurilor și procedurilor de lucru, astfel încât să permită identificarea anticipativă, analizarea și înțelegerea provocărilor și a oportunităților strategice – caracteristici definitorii ale unui serviciu de informații modern.

„*Viziunea strategică 2011-2015 – SRI în era informațională*” are ca obiectiv prioritar transformarea profesiei de ofițer de *intelligence*, ce presupune integrarea instrumentelor informatice în activitatea curentă, consolidarea cooperării între „operativi” și analiști și aplicarea unor standarde ridicate de performanță profesională. Scopul său este acela de a direcționa viitoarele transformări ale serviciului în vederea asimilării „puterii digitale” ca parametru indispensabil al muncii de informații.

Multe dintre aceste deziderate au fost atinse, iar rezultatele activității SRI – sintetizate în cel mai recent Raport dat publicității (pe anul 2012), aprobat de Parlament la finele anului 2013 – sunt edificatoare:

- menținerea parametrilor ridicați de performanță profesională;
- consolidarea rolului SRI de autoritate națională în domeniile: prevenirea și combaterea terorismului, contraspionajul, contracararea agresiunilor cibernetice, criminalității transfrontaliere de natură să afecteze securitatea națională ș.a.;
- creșterea calității, consistenței și complexității documentelor de informare adresate beneficiarilor legali.

Pentru receptarea și utilizarea cât mai corectă a informațiilor transmise, SRI a elaborat și un „ghid al beneficiarului”, pus la dispoziția factorilor de autoritate abilitați să primească astfel de documente.

- reglementarea și dezvoltarea zonei de cercetare și analiză a surselor deschise, care asigură funcția de *early alert*;
- implementarea noilor *produse* și tehnologii IT în activitatea curentă pe toate componentele activității de *intelligence*;

- intensificarea cooperării în cadrul sistemului național de securitate și cu organele de aplicare a legii;
- consolidarea cooperării cu partenerii strategici.

În prezent, S.R.I. are relații de cooperare cu 92 de servicii de informații și securitate, 29 de structuri de aplicare a legii și 7 organisme cu atribuții de control și coordonare din 64 de state;

- aplicarea cu succes a noilor politici în domeniul managementului resurselor umane (ocuparea funcțiilor în sistem concurențial, operaționalizarea proceselor de mentorat și consiliere în carieră, aplicarea unui set de criterii de recunoaștere și recompensare a performanței profesionale, de motivare și susținere în carieră).

A fost elaborat un Ghid al carierei de ofițer de *intelligence*. Media de vârstă a personalului este de 37,8 ani;

- adecvarea procesului de învățământ la necesitățile unităților operative;
- promovarea culturii de securitate prin operaționalizarea unui nou format al cursului masteral „*Studii de securitate, analiza informațiilor*”, în parteneriat cu Facultatea de Sociologie și Asistență Socială din Universitatea București, editarea de reviste și lucrări de specialitate apreciate în mediile academice, ale societății civile, cât și al factorilor de decizie;
- comunicarea publică a contribuit la promovarea imaginii instituției prin noi elemente de identitate vizuală, care să reflecte valorile perene ale Serviciului – patriotism, onoare, profesionalism, echidistanță politică. *Site-ul web* al Serviciului Român de Informații și revista *Intelligence* constituie principalii vectori ai comunicării publice.

În concluzie, se poate afirma că acolo unde există stabilitate, coerență, bună credință și onestitate, dublate de patriotism, responsabilitate și inteligență, rezultatele sunt cele scontate.

Pentru toate acestea, la ceas aniversar, veteranii Serviciului național de informații aduc omagiul lor cadrelor de conducere, tuturor ofițerilor și subofițerilor SRI care slujesc cu devotament interesul național sub logo-ul:

PATRIA A PRIORI

La Mulți Ani, SRI!

Comitetul Executiv al ACMRR-SRI

PE CINE INCOMODEAZĂ ADEVĂRUL?

O discuție liberă cu domnul Filip Teodorescu

Paul Carpen: Domnule președinte, iată că a trecut și decembrie 2013. S-au scurs, așadar, 24 de ani de la evenimentele care au așezat România pe un drum nou, cu urcușurile și coborâșurile lui, care au adus schimbări radicale în viețile noastre, ale tuturor. Ce înseamnă această perioadă pentru țara noastră? Este oare prea devreme să ne întrebăm?

Filip Teodorescu: Orice schimbare bruscă de direcție pe plan politic provoacă șocuri, tulburări în plan social. Este nevoie de oarece vreme pentru ca lucrurile să se liniștească, să se așeze. M-am întrebat – și nu o singură dată – dacă ne putem permite să tragem concluzii ferme în legătură cu stadiul în care a fost adusă țara în acest interval de timp sau dacă nu cumva este încă prea devreme. Pentru că, la urma urmelor, 24 de ani înseamnă puțin la scara istoriei. Recunoscând aceasta, cred că avem totuși dreptul să recurgem la o comparație extrem de simplă, extrem de intuitivă.

Precedenta schimbare bruscă a evoluției noastre sociale a avut loc la finele celei mai mari conflagrații care a zguduit lumea civilizată. Unde ne aflam noi atunci?

La sfârșitul anului 1945, România era o țară sărăcită, distrusă de război, de bombardamente, cu o mare parte a populației aptă de muncă pierdută în luptele purtate pe fronturile din est și din vest, cu partide politice puse pe harță și care se luptau pentru putere, o țară aflată sub ocupație militară străină și care avea de plătit uriașe despăgubiri de război. O țară care, pe deasupra, avea să fie lovită și de catastrofa celor doi ani consecutivi de secetă. Și am putea adăuga multe alte asemenea nenorociri. Va rezulta un tablou groaznic, pe care mulți dintre cei care sunt astăzi în viață l-au trăit, l-au cunoscut nemijlocit.

Care era România după 24 de ani, în 1969? O țară în proces de industrializare, cu o agricultură mecanizată, modernă, cu sisteme de irigații ample, cu un export activ, puternic. Se ridicaseră mari scriitori, mari slujbași ai scenei și ecranului. Nu voi încerca să îi amintesc nu doar din teama ca nu cumva să omit pe cineva, ci pentru că aș consuma tot spațiul alocat acestui articol, dacă aș enumăra marile glorii artistice ale momentului. Nici pe plan sportiv nu stăteam rău. În handbal, volei, tenis de masă, rugby eram o forță. Diplomația românească era activă, iar de cuvântul României se ținea seamă oriunde în lume.

Iată ce resurse uriașe are acest minunat popor român. Este singura concluzie pe care îmi permit să o trag.

P.C.: Ați reușit o comparație zguduitoare, care ne scutește de comentarii. Să sperăm că se vor ridica istorici, analiști politici, care să radiografieze, cu uneltele specifice, sensurile și perspectivele evoluției noastre. Să mai sperăm, în egală măsură, că printre noi, cei care am devenit obiect și nu subiect al istoriei, vor fi tot mai mulți cei care vor gândi cu mintea proprie, vor folosi amintirile proprii, vor ști să selecteze lecturile proprii, astfel încât să se apropie cât mai mult de adevăr. Pentru că, de ce să nu o recunoaștem deschis, în rândurile minunatului nostru popor mărsăluiesc și mulți gata să creadă orice li se spune, fără să treacă prin filtrul analizei proprii afirmațiile unor vânzători de iluzii, ale unor propagandiști care, de multe ori, servesc alte interese decât cele ale României. De aici și ușurința manipulărilor, a îndrumării oamenilor către ținte false. Am văzut recent un excelent film documentar despre decembrie 1989. Rămâi stupefiat revăzând minciunile pe care le debitau cu seninătate la televiziunea devenită „liberă” Teodor Brateș, Cico Dumitrescu, căpitanul Lupoi și alții *ejusdem farinae*. Iar aceste minciuni au fost crezute, au devenit cauză proprie pentru mulți oameni. Sau, să recitim articolele prin care se pleda pentru vinderea „pe un dolar” a unor obiective industriale extrem de valoroase, ridicate prin munca și sacrificiul tuturor.

Dar, renunțând la alte considerații, la care mă îndeamnă sugestivul dumneavoastră exemplu, pe plan personal, ce a însemnat pentru dumneavoastră această perioadă?

F.T.: Este o etapă care pentru mine a început prost. Am stat la pușcărie, nevinovat, vreme de un an și jumătate. Deși am mai spus-o în diverse împrejurări, amintesc că în luna mai 1990 am fost vizitat la penitenciarul din Timișoara, unde eram încarcerat, de către domnul profesor Virgil Măgureanu. Mi-a propus atunci să îmi reiau activitatea ca adjunct al său. Procesul „lotului Timișoara” era întrerupt datorită lipsei oricăror probe care să susțină acuzațiile aiuritoare ale procuraturii militare. În atari condiții, evident că decât să zac în închisoare, am preferat să îmi reiau activitatea într-un moment dificil pentru țară și pentru serviciul național de informații.

Din păcate a trebuit să mai rămân în închisoare încă 13 luni.

La 28 iunie 1991 am fost pus în libertate, iar a doua zi m-am prezentat la locul de muncă.

P.C.: Puteți zugrăvi tabloul Serviciului Român de Informații, așa cum arăta el în vara anului 1991?

F.T.: Sigur că pot. Problema este însă aceea că nici eu, ca noi toți de altfel, nu dispun de toate informațiile. Avem însă capacitatea de a sări peste șanțurile pe care unii ni le-au săpat în calea ce conduce către adevăr și să ne continuăm drumul. De aceea cred că vom putea ajunge la adevăratele concluzii. Iată, se adună noi și noi informații. Am publicat la sfârșitul anului trecut, așa cum știți prea bine, volumul „*Adevăruri incomode – decembrie 1989*”. Acolo sunt mărturiile a zeci de ofițeri din fosta Securitate. Și nu se poate să nu se observe că a existat o canava comună, elaborată de specialiști în dezinformare și manipulare a maselor, pe care s-au ținut, cu nuanțările specifice, firești, sutele de experiențe personale ale ofițerilor de Securitate și ale celor din afara acelei instituții.

P.C.: Reacția publică ne arată că volumul „*Adevăruri incomode*” reprezintă un succes.

F.T.: Indiscutabil. Iată că în pofida concurenței făcute de televiziune, de ziare și reviste, cartea bună își află drum către cititori. Chiar și fără o „campanie de promovare”, pentru care nu avem, din păcate, fonduri. Cu toate acestea, vom continua să edităm volume tematice, deși, repet, observăm cum asociații sau fundații care nu contribuie prin aproape nimic la așezarea societății românești pe temelii solide atât de necesare reconstrucției se bucură de sprijinul substanțial al statului prin declararea lor „de interes public”, cu toate avantajele ce decurg de aici.

O altă formă de susținere indirectă o reprezintă facilitățile oferite pentru organizarea unor manifestări publice, așa cum, de exemplu, a fost punerea la dispoziția CNSAS a unor săli ale Parlamentului sau ale Teatrului Național pentru conferințe, expoziții și alte asemenea. Și permiteți-mi să preiau titlul inspirat al unui articol al dumneavoastră și să întreb: Cine are interes să nu se închidă robinetele urii? Nu cumva cei pentru care adevărurile despre decembrie 1989 sunt incomode?

Remarcăm un fapt îmbucurător: adevărul își face loc către lumină.

Eu sunt optimist. Cu siguranță vor apărea noi mărturii, se vor deschide noi arhive, va apărea un nou Snowden. Să ne gândim doar la arhivele Securității de la Chișinău...

P.C.: Cum ați găsit Serviciul Român de Informații atunci când v-ați reluat activitatea?

F.T.: Decembrie 1989 a reprezentat pentru serviciul național de informații un moment de derută. Pentru instituirea acesteia au acționat intens o propagandă bine orchestrată, precum și noua conducere politică a țării care nu putea să ignore această propagandă. Noul serviciu de informații s-a născut pe structura DSS.

Aceasta este realitatea. Și nici nu se putea altfel. S-au schimbat însă orientările, așa după cum au dispus factorii politici ai vremii.

Am apreciat atunci – și păstrez această gândire – că domnul profesor Virgil Măgureanu avea buna intenție de a repune în activitatea sa firească principalul serviciu de informații al României.

Când am revenit în activitate, am găsit în poziții de comandă la principalele unități informative și operative ofițeri de la Armată, care nu aveau pregătirea specifică necesară unei asemenea instituții. Unii erau dornici să învețe și conspectau de zor vechile instrucțiuni ale muncii informativ-operative. Erau și alții care își dădeau seama că nu pot face față noilor misiuni. Ei acceptau să se întoarcă la unitățile de unde fuseseră detașați, dar cereau să fie în schimb avansați în grad, „pentru a nu râde de ei vechii camarazi de arme”.

Important era faptul că ofițeri de informații, care deținuseră anterior funcții de șefi de structuri din eşaloanele doi și trei ale comenzilor unităților, se aflau în spatele celor aduși din afară și puteau să suplinească lipsa de experiență a acestora.

De altfel, unii dintre acești ofițeri cu experiență au fost selecționați și numiți ulterior la comanda unor direcții și compartimente vitale în orice serviciu de informații.

Situația era identică și la secțiile județene de informații. Cu acordul domnului profesor Virgil Măgureanu am făcut deplasări în zonele importante ale țării pentru a reda încrederea ofițerilor de informații, pentru a-i stimula, arătându-le că a sosit timpul să demonstrăm capacitatea noastră de a-i informa pe beneficiarii politici ai muncii noastre despre stări și fapte date în competența Serviciului Român de Informații prin Legea nr. 51 din iulie 1991 privind siguranța națională a României.

Diversiunea declanșată în decembrie 1989 sub sloganul „securiști-teroriști” se continua, prin lansarea altor acuze, la fel de nefondate și periculoase. Aceasta a determinat ofițerii de informații să-și ia măsuri de protecție și să manifeste unele rețineri în a-și relua activitatea informativă, care presupune, în principal, o legătură organizată cu surse umane loiale, corecte și cu capacitate de discernământ.

Pe fondul furiei exacerbate la adresa ofițerilor și a instituției de informații din care aceștia au făcut parte, s-au comis și unele gafe, ca să nu le spunem altfel. Spre exemplu, în toamna anului 1991, directorul Serviciului Român de Informații a făcut o declarație de presă năucitoare, atât pentru ofițerii de informații cât și pentru sursele umane cu care aceștia colaborau. A afirmat că va da publicității listele cu informatorii și colaboratorii și că ofițerii

de informații nu vor mai lucra cu agentură. Mă aflu la Iași atunci când colegii din Secția județeană m-au informat despre această declarație incredibilă. Se uitau la mine întrebători și consternați. Le-am spus să-și vadă liniștiți de treburile curente și să îi asigure pe colaboratorii lor că s-a dat o interpretare greșită spuselor domnului director.

Întors urgent la București, domnul profesor Virgil Măgureanu m-a asigurat că nu are de gând să facă publice numele colaboratorilor și că va reveni cu clarificări pentru a liniști spiritele.

Până în septembrie 1992, cât timp am activat în conducerea SRI (fără să fiu titularizat prin Decret prezidențial) mi-am dat seama că o parte dintre cei care ocupau deja funcții importante în ierarhia statală erau preocupați, mai ales, să obțină de la SRI informații care să îi pună în poziții avantajoase în raport cu ceilalți pretendenți la fotolii comode și mai puțin pentru a pune Serviciul în poziție de lucru firească.

Astfel s-a declanșat „dosariada”. În fiecare dimineață, în anticamera directorului SRI așteptau să fie primite persoane cu funcții importante în Parlament, Guvern, partide politice, diverși gazetari.

La un moment dat, domnul profesor Virgil Măgureanu mi-a cerut să convoc toți șefii de unități, precum și șefii secțiilor județene de informații și să le aduc la cunoștință că trebuie să pregătească liste cu ofițerii care vor fi disponibilizați, cifra stabilită fiind 25% din efectiv. L-am întrebat cine a stabilit această cifră și care este motivația. S-a redus cumva schema Serviciului? Mi-a răspuns că nu s-a redus schema, dar s-a stabilit să fie îndepărtați o parte dintre ofițerii care au activat și anterior anului 1990¹.

Este evident că vestea s-a răspândit imediat în sistem și nu a fost nicidecum de natură să stimuleze implicarea ofițerilor de informații în activitatea specifică unei asemenea instituții.

După doi ani de la înființarea prin lege a Serviciului Român de Informații, am constatat că acesta traversa dificultăți majore pe linia îndeplinirii misiunii sale, aceea de a pune la dispoziția conducerii politice a

¹ În fapt, măsura a fost dispusă în contextul în care, pe timpul dezbaterii în Parlament a proiectului legii privind siguranța națională, au apărut amendamente care prevedeau înlăturarea din SRI a tuturor ofițerilor de informații care au activat în fosta Securitate. Până la urmă s-a votat art. 26 alin. 2 (prevedere preluată în Legea nr. 14/1992 la art. 27 alin. 2): „Nu pot activa în serviciile de informații persoanele care au fost găsite vinovate pentru acțiuni îndreptate împotriva drepturilor și libertăților fundamentale ale omului”. În fața presiunii publice și a prevederilor legii, directorul trebuia să dispună o măsură care să atenueze reacțiile și să arate că a îndeplinit cerințele legii.

țării informații care să ajute la adoptarea unor hotărâri și poziții în chestiuni de interes național. Timorarea permanentă a ofițerilor de informații prin declarații iresponsabile ale noilor oameni politici, dar și prin atitudinea ostilă adoptată de puzderia de „ziariști”, „comentatori” și alți vorbitori de ocazie au condus inevitabil la o atitudine rezervată, de așteptare, de neimplicare deplină a sistemului informativ.

Rapoartele informative – buletinele informative cu privire la principalele evenimente – întocmite zilnic și trimise conducerii politice a țării, în primul rând Președintelui, erau stufoase, conțineau multe generalități și mai puțin ceea ce este specific unui serviciu secret de informații. Întrucât domnul profesor Măgureanu îmi dăduse de la început și sarcina să văd aceste rapoarte și să dau „bun de tipar”, am fost nevoit să opresc trimiterea la destinatar a celor ne semnificative.

De la doi consilieri prezidențiali am aflat că președintele Ion Iliescu nici nu deschidea plicurile cu rapoartele zilnice ale Serviciului Român de Informații. Am verificat aceasta în octombrie 1996, când domnul președinte Ion Iliescu m-a chemat la Cotroceni pentru două chestiuni care nu fac obiectul prezentei discuții. L-am întrebat direct dacă este adevărat că nu citea rapoartele SRI. A confirmat fără ezitare, explicând că erau foarte lungi și fără un conținut interesant.

În fine, nu trebuie să neglijăm propriile noastre lipsuri. Nicio colectivitate umană nu este alcătuită numai din ființe exemplare. Așa a fost posibil ca unele documente operative să ajungă la subiecții lor, iar aceștia au defilat cu respectivele materiale sub braț prin fața camerelor de luat vederi. Cât de sus s-a ridicat această practică este greu de spus acum.

Pe acest fond, am hotărât că trebuie să mă retrag. Începând cu data de 1 octombrie 1992, am trecut în rezervă și la pensie.

P.C.: Domnule președinte, vă mulțumesc pentru discuția extrem de interesantă pe care am avut-o. Trebuie însă să ne oprim aici. Am convingerea că vom putea dezvolta unele dintre problemele abordate acum în treacăt și, de asemenea, că vom putea aborda și alte teme într-o convorbire ulterioară.

F.T.: Vă stau la dispoziție.

„SĂ NU UITĂM!”

Paul Carpen: Domnule Mihai Montanu, se împlinesc doi ani de când ați avut disponibilitatea de a ne acorda un interviu. Timp suficient pentru ca unele informații despre acel decembrie 1989, când ați avut o trecere meteorică, dar foarte luminoasă, prin scena înaltei politici a noului stat român în curs de structurare, să se sedimenteze, să fie completate...

Mihai Montanu: Ori să fie uitate sau împinse intenționat în uitare! Ceea ce nu este bine! Tocmai întrucât sunt convins că avem datoria să nu uităm nimic, să nu ascundem nimic, consider că este bine ca fiecare detaliu al acelor zile și nopți fierbinți să fie analizat și răs-analizat. Consider că este necesar să cernem atent toate faptele, toate întâmplările, pentru a alege grâul de neghină, pentru ca adevărul să fie ajutat să iasă la lumină. Noi avem datoria să lăsăm istoricilor toată bogăția acelor fapte și întâmplări, iar ei au datoria să le ordoneze, să le interpreteze, să le lase posterității în forma științifică adecvată. Noi am făcut fărâme de istorie. Ei să o scrie!

Spun acestea în contextul în care, în decembrie anul trecut, la prezentarea volumului *„Adevăruri incomode”*, un istoric vă cerea, dumneavoastră, mai multe lucrări de analiză. Nu! Dumneavoastră ați făcut un lucru extraordinar de bun. Dumneavoastră ați adunat laolaltă mărturii ale unor oameni, ale unor ofițeri din serviciul de informații al țării, care au fost nemijlocit implicați în vâlvătaia de atunci și ați pus aceste mărturii la dispoziția tuturor celor interesați. Nici nu trebuia să faceți altceva. Din aceste piese disparate se alcătuiește mozaicul adevărului sau, dacă vreți, se îmbină frumosul vitraliu al istoriei, așa după cum, inspirat, ați dat numele revistei dumneavoastră.

P.C.: Total de acord cu dumneavoastră! Îmi amintesc chiar cum domnul Ioan Talpeș îl admonesta cu superioritate pe autorul unui modest articol arătându-i că un ofițer de informații nu poate deveni istoric. Ceea ce, în anumite limite, este, desigur, adevărat. Dar nici un anumit istoric nu poate fi asimilat ca om al structurilor informative naționale, chiar dacă temporar și întâmplător s-a aflat la cârma unui serviciu de informații. Deci: fiecare să activeze acolo unde se pricepe, acolo unde are expertiză, cum se zice mai nou!

Dar să revenim. Vă spun că, înainte de această discuție a noastră, am recitat interviul la care am făcut referire în debutul reîntâlnirii noastre. Pe lângă aerul doct, savant, pe care îl degajă, în afara trimiterilor competente la istoria Americii de sud, fapt normal dacă ținem seama că v-ați desfășurat o parte din activitate în Brazilia, eu am mai remarcat ceva: modul elegant în care ați evitat unele răspunsuri directe, tranșante. Este, firește, talentul unui diplomat. Dar este, în egală măsură poate, datoria unui ziarist să scormonească în profunzimile memoriei interlocutorilor săi pentru a aduce la lumină date de interes general. Așa că insist, cerându-vă să abordați clar, explicit, câteva momente peste care atunci ați trecut cam în grabă. Și ați trecut astfel în mod voit.

Prima temă: Ați afirmat că pe 2 sau 3 martie 1990, domnul Ion Iliescu v-a întrebat dacă ați fi dispus să preluați conducerea unui nou serviciu de informații care să se înființeze în locul Securității, care fusese desființată. Vă rog să ne dați detalii, fapte, explicații.

M.M.: Vă ofer toate datele, dar vă spun sincer, atunci am evitat unele detalii, mărunțișuri le-aș zice eu, pentru a nu deveni plictisitor. Nu din alte motive. Și așa atunci am vorbit mult, fiind necesar să împărțiți interviul pe două numere ale revistei...

P.C.: Deci, revenind: vorbiți-ne despre perspectiva ca inginerul Montanu să preia conducerea unui nou serviciu național de informații!

M.M.: Să o luăm de la capăt. Unul dintre motivele răbufnirii mele din decembrie 1989, o cauză a intransigenței cu care am acționat atunci a fost faptul că nu mi se aproba cererea de a face o vizită surorii mele, stabilite în RFG. Să fim sinceri: acesta a fost pentru mulți alți oameni motivul ieșirii în stradă: încarcerarea lor, lipsirea lor de dreptul de a-și vedea rudele, prietenii, pe cei pe care soarta i-a purtat pe alte meleaguri. Iar vinovatul pentru această stare de fapt era, în percepția lor, unul singur: Securitatea, care nu le dădea aviz.

P.C.: O percepție eronată și cred că revista va trebui să abordeze tema pe larg. A făcut-o, dar o reluare detaliată cred că se impune. Și în această privință trebuie să afirmăm adevărul cu toată deschiderea.

M.M.: Ați afirmat, corect, că trecerea mea pe firmamentul evenimentelor din decembrie 1989 a fost meteorică. Așa e! Ea s-a încheiat pe 13 ianuarie 1990, când Ion Iliescu m-a chemat la „cina cea de taină” – mai erau

prezenți câțiva discipoli ai săi, precum cei 12 apostoli – și mi-a spus: „*Mihai dragă, am greșit. Am crezut că tu faci parte din grupul nostru, dar nu faci! Așa că trebuie să pleci*”. Evident, nu mi-a picat bine deloc. Dar în atmosfera de atunci, nici nu era loc de întors. Așa că am plecat. Nu am plecat însă la Ministerul Petrolului, cum mi se propusese, ci am plecat la sora mea, la Munchen și am stat acolo 30 de zile, cât aveam viză. Realizam vizita pe care mi-o dorisem ani de zile.

Pe la jumătatea lunii februarie, am luat legătura cu „Europa Liberă”, unde am acordat două interviuri: unul lui Max Bănuș, celălalt lui Nicolae Stroescu-Stănișoară. Am vorbit, așa după cum era firesc, despre evenimentele revoluționare din România. În acest context am abordat și necesitatea unei centuri de siguranță, a unui serviciu de informații care să fie constituit în locul devenit liber prin desființarea instituției Securității.

Abia venisem de vreo două-trei zile înapoi în România, când sunt chemat la domnul Ion Iliescu. Avea atunci biroul în sediul fostei Mari Adunări Naționale. M-a luat în primire de la ușă: „*Ce-ai făcut, Mihai?*” „*Ce-am mai făcut, domnule președinte, că numai de boacâne sunt în stare!*” am răspuns eu. „*Nu, dragă, ai făcut un lucru bun. Ai vorbit la «Europa Liberă» despre necesitatea unui serviciu de informații. Și noi intenționăm să abordăm problema, dar ne era teamă să nu se supere ăia cumva. Au fost reacții pozitive la ce ai spus tu. Și dacă văd că tot te pricepi, n-ai fi de acord să te ocupi de constituirea acestei structuri, pe care apoi să o conduci tu?*” Am dat primul răspuns care mi-a trecut prin minte: „*Voi face tot ce ordonați, pentru Patrie și popor!*”

Asta a fost tot.

Abia ieșisem din cabinet, că m-am întâlnit cu Victor Stănculescu. V-am spus anterior că pe 22 decembrie Ion Iliescu mă delegase să rămân în Ministerul Apărării și să asigur controlul revoluționar asupra acestei structuri. Am stat zile și nopți alături de Victor Stănculescu și cu acest prilej mă apropiasem cumva de dânsul. Așa că, cu toată deschiderea, îi confesez conținutul discuției pe care tocmai o purtasem cu Ion Iliescu. Stănculescu, om uns cu toate alifiile, zâmbește și îmi zice: „*Sună bine. Dar știi ce face ăsta acum? Dă telefon la Moscova. Iar la conducerea noii structuri o să-l pună pe Măgureanu*”. Și a avut dreptate. Peste două zile mă cheamă din nou Iliescu: „*Știi, Mihai, ce ne-am gândit noi?*”

(«*Ne-am gândit noi*», deci era o hotărâre care nu îi aparținea doar lui). *Ne-am gândit că tu ai fi mult mai bun la Externe*». Așa am ajuns eu consul general și mai apoi ministru plenipotențiar în Brazilia.

P.C.: A doua temă: În interviul din 2012 ați relatat în fugă un eveniment. În seara zilei de 21 decembrie, l-ați văzut pe Dan Iosif cum se cocoțase pe un stâlp în față la hotelul Intercontinental, de unde striga prin portavoce: „*Vrem guvern Corneliu Mănescu! Să vină Alexandru Bârlădeanu și Silviu Brucan!*” V-ați întrebat de unde știa un om ca Dan Iosif cine trebuie să vină la conducerea țării? Mai ales că dezvăluirile făcute de presă în anii care au trecut de atunci au arătat încotro se îndreptau simpatiile și legăturile acestor oameni. Spuneți cu acel prilej că o să ne povestiți mai multe despre acest individ care, acum vă citez, „*dintr-un bătauș din Floreasca, a ajuns membru în Parlamentul țării și consilier prezidențial*”.

M.M.: Hai zău! Păi dumneavoastră nu v-ați întreba cine îl pusese pe individul acela să facă exhibiții pe stâlp? Nu v-ați întreba de unde știa el de Corneliu Mănescu, de Bârlădeanu sau de Brucan? Că doar, social vorbind, cei trei făceau parte dintr-o lume total diferită de lumea lui Dan Iosif. Dar, haideți să vă mai spun un fapt și să-i lăsăm pe istorici să facă legăturile, conexiunile, interpretările.

Merg într-o după-amiază acasă la Dan Iosif. Îl găsesc tunând și fulgerând. Era supărat foc că domnul Ion Iliescu nu vrea să-l treacă pe lista de candidați pentru alegerile parlamentare. Nu vă pot descrie ce era la gura lui. În cele din urmă, zice hotărât: „*Așa nu mai merge!...*” Și pune mâna pe telefon. Urmarea? Dan Iosif a fost trecut pe listă și a devenit membru în Parlamentul României. Un fost maestru militar, un incult, un bătauș, un bișnițar... Toate i s-au tolerat, totul i s-a trecut cu vederea pe motiv că „e omul lui Iliescu”. Iar Iliescu, toată lumea știe, zâmbește, dar nu iartă.

Iată un alt exemplu, ca să vă dați seama ce groază putea să inspire puterea lui ascunsă sub zâmbetul acela larg.

Într-o altă vizită, mă aflu la Sergiu Nicolaescu. Într-un interviu sau într-un articol, n-aș putea spune cu precizie, acesta făcuse o formulare din care se putea trage concluzia că a existat un grup de complotiști care au făcut și au dres înainte de evenimente... Îl sună Ion Iliescu și îl văd pe Sergiu Nicolaescu

cum se înroșește din ce în ce mai tare și nu zice decât „*Am înțeles, domnule președinte. Da, domnule președinte. Așa o să fac, domnule președinte*”. După ce închide, îmi zice: „*Am încurcat-o rău*”. Mi-a spus ce greșeală făcuse. Dar a dat dezmințirea, s-a făcut corectura și lucrurile s-au rezolvat.

P.C.: Mai aveți întâmplări dintr-acestea, tulburătoare?

M.M.: Mai am o tolă! Dar pentru astăzi eu cred că ajunge. Altfel iarăși trebuie să rupeți interviul în două și se pierde firul. Vă mai spun o singură întâmplare, de dragul adevărului.

I-am auzit pe unii colegi ai dumneavoastră vorbind despre tăierea legăturilor telefonice din după-amiaza zilei de 22 decembrie 1989. Iată ce știu eu.

Eram în sediul Ministerului Apărării, alături de Victor Stănculescu. Încearcă el, nu știu pentru ce, să folosească telefonul scurt, TO, nimic. Îl cheamă pe generalul Nicolae Popescu, șeful Transmisiunilor. „*Măi Nicule, ce se întâmplă? De ce nu mai avem legături telefonice ca lumea*”? „*Știe colonelul Cerbu*”, zice acesta. „*Bine, atunci să vină Cerbu imediat la mine!*” Vine Cerbu și când Stănculescu îl întreabă ce s-a întâmplat cu legăturile telefonice, acesta răspunde infatuat: „*Raportez că am tăiat legăturile telefonice operative ale dușmanului*”. Asta era pe 22, seara. Un ofițer superior din MAPN descoperise deja „dușmanul”.

Stănculescu îl întreabă de ce a făcut asta și colonelul Cerbu răspunde: „*Din proprie inițiativă*”. Adaug doar că unul dintre primii colonei avansați de Ion Iliescu la gradul de general a fost acest Cerbu.

P.C.: Inițiativele personale sunt recompensate atunci când corespund intențiilor șefilor. Numai că eu trebuie să fac o precizare: datele pe care le avem noi în legătură cu tăierea legăturilor telefonice sunt întrucâtva diferite. Despre aceasta vom vorbi însă cu o altă ocazie.

În fine, cred că aveți dreptate. Trebuie să încheiem convorbirea noastră, care, ca și precedenta, a fost deosebit de atractivă. Au apărut fapte noi, interesante. După ele vor apărea, cu siguranță, și specialiști capabili să le coroboreze, să le interpreteze, să tragă concluziile necesare. Domnule inginer, primiți, vă rog, mulțumirile mele și ale redacției revistei „*Vitralii – Lumini și*

umbre” pentru disponibilitatea manifestată, pentru caracterul deschis al discuției noastre.

M.M.: Și eu vă mulțumesc. Dar nu pot să închei înainte de a vă felicita pentru volumul „*Adevăruri incomode*”, pentru conținutul revistei „*Vitralii*”, pentru tot ceea ce întreprinde Asociația dumneavoastră.

LA PITEȘTI DIVERSIUNEA „SECURIȘTI-TERORIȘTI” A EȘUAT

„Revoluția” din decembrie 1989, începută la Timișoara prin exploatarea momentului Laszlo Tókes și extinsă apoi la București și în țară, s-a soldat cu morți și răniți. Cei mai mulți morți (peste 1000) au căzut după ce s-a anunțat că Ceaușescu a fost prins la Târgoviște. Dacă pentru morții de până în data de 25 decembrie, ora 12.00, existau explicațiile potrivit cărora aceștia au fost victimele represiei forțelor care aveau misiunea de a-l apăra pe Ceaușescu, pentru morții și răniții de după această dată și oră nu există nicio explicație cât de cât logică.

Scopul era atins, adică Ceaușescu se afla reținut într-o unitate militară la Târgoviște, Armata, Securitatea și Miliția trecuseră de partea manifestațiilor și din acest moment nu ar fi trebuit să se mai întâmple niciun act de violență. Așa ar fi fost normal. Dar la noi nu toate lucrurile decurg normal și nici toți oamenii nu sunt normali. S-a lansat diversiunea cu teroriștii, care, chipurile, voiau să-l elibereze pe Ceaușescu și în zilele care au urmat s-au întâmplat nenorocirile care au îndurerat mii de familii.

În județul Argeș nu a avut loc niciun eveniment „revoluționar” până în după-amiaza zilei de 22 decembrie 1989. Cunoscut bine situația pentru că eram adjunct al șefului Securității județene. În zona Argeș sunt oameni minunați, pașnici, darnici, buni români care, acum ca și atunci, sunt preocupați de grijile cotidiene. Există totuși o stare de îngrijorare în rândul populației în legătură cu cele întâmplate la Timișoara și apoi la București în zilele de 21 și 22 decembrie 1989.

La Pitești era liniște. În după-amiaza zilei de 22 decembrie, din trenul care a venit de la București, a coborât în gară un grup de circa 30 de tineri, gălăgioși, cu steaguri și pancarte, care a pornit pe jos spre centrul orașului, scandând lozinci anticeaușiste. În același timp cereau populației, care se uita la ei ca la o curiozitate, să li se alăture, acuzând cetățenii pașnici de lașitate.

Am fost informați imediat de către sursele noastre din zonă. Le-am cerut acestora să observe cu atenție tot ceea ce fac respectivii, cum se manifestă, cum acționează și să ne informeze operativ.

Așa au făcut. Câteva surse s-au alăturat grupului și au contribuit la calmarea unor spirite mai înfierbântate, care îndemneau la violență stradală prin spargerea de vitrine, oprirea circulației și altele.

După câteva minute de la primele semnalări, a sunat la telefon primul secretar al Comitetului județean de partid, Bănuță, care a avut o convorbire

scurtă cu șeful Securității, colonel Gheorghe Diță. Fiind prezent în biroul acestuia din urmă, am reținut cele discutate:

– Tovarășe colonel, vezi că au apărut și la noi niște revoluționari. Se zice că vin de la Petrochimie către noi. Te rog, stabilește cine sunt, ce e cu ei, ce vor și ia măsuri!

– Știu, tovarășe prim, am primit și noi informații pe liniile noastre.

– Și nu-mi zici nimic? De ce nu mi-ai raportat?

– Mai așteptam câteva minute pentru a întregi informațiile și apoi vă sunam și vă raportam date mai exacte. Deocamdată vă pot raporta că, într-adevăr, grupul respectiv de „revoluționari” – cum le-ați zis dumneavoastră – vine în centru, dar nu de la Petrochimie, ci de la gară.

– Păi cum, nu este același lucru?

– Nu. Este și Petrochimia pe aceeași direcție, dar acest grup a coborât din trenul care a sosit de la București și a pornit spre centru.

– Deci, nu sunt de-ai noștri?

– Nu.

– Și ce faceți cu ei, nu luați măsuri?

– Ba da, sunt împreună cu tovarășul inspector-șef, colonel Pințoiu, și cu șeful Miliției, lt. colonel Ogarcă, și vă vom raporta imediat ce măsuri urmează să luăm.

Primul secretar Bănuță era nou-venit la Pitești. Fusese adus de la Bacău, potrivit principiului rotirii cadrelor de partid, nu cunoștea încă județul, dar îi plăcea să se dea autoritar.

A doua convorbire telefonică a colonelului Diță cu primul secretar a avut loc după circa 4-5 minute, în care colonelul Diță i-a raportat următoarele:

– Tovarășe prim-secretar, după cele petrecute la București (Ceașescu plecase din Comitetul Central și nu se știa unde este, armata preluase controlul, mulțimea intrase în C.C.) nu mai are niciun rost să se intervină. Vine acum la dvs. tovarășul colonel Pințoiu și o să vă raporteze tot ce am hotărât.

Noi hotărâserăm în colectivul de comandă al Inspectoratului județean Argeș al M.I. să veghem să nu se producă distrugerii, incendii, avarii etc., deoarece unele elemente ar fi putut profita de acea situație tulbură și ar fi putut să se dedea la astfel de acțiuni. De asemenea, s-a hotărât să nu se intervină în stradă împotriva manifestațiilor și, după cum se cunoaște, în județul Argeș nu

au avut loc confruntări între organele de ordine și manifestanți și nu s-au produs distrugerii, incendii, avarii sau alte acte reprobabile.

Când a ajuns în piața centrală, grupul de manifestanți număra circa 120-130 persoane, deoarece pe traseu li s-au alăturat și piteșteni, mai ales tineri care se aflau întâmplător pe stradă sau veneau de la școală. Aceștia au scandat lozinci, au cântat „*Olé, olé, Ceaușescu nu mai e*”, dar nu au fost violenți.

Primul secretar a plecat din sediu, milițianul de la intrare le-a deschis ușa și le-a spus că în interior nu mai este nimeni. Dacă vor să vadă, pot intra, dar să nu distrugă nimic pentru că bunurile sunt acum ale noastre, ale poporului, nu ale lui Ceaușescu (a făcut-o și el pe revoluționarul). Și, într-adevăr, la Pitești nu s-a spart nici măcar un geam.

În seara aceea, pe scaunul primului secretar s-a instalat Doru, un tânăr subinginer de la Uzina Dacia, luptător-judoka, voinic, bine făcut și antrenat, care i-a înlăturat prin forță pe toți pretendenții la scaunul de șef. Apoi și-a ales el un grup, dintre prietenii lui, cu care a acționat până s-a constituit Consiliul județean al Frontului Salvării Naționale (CJ al FSN).

În seara zilei de 22 decembrie 1989, înainte de a se anunța că Ceaușescu a fost prins la Târgoviște, „Doru Duru” – așa îl alintau prietenii – a solicitat o echipă de la Securitate care să realizeze o ambuscadă în scopul capturării lui Ceaușescu. Se zvonise că Ceaușescu se îndrepta spre Scornicești cu un ARO, trecând prin Pitești.

Am mers eu însoțit de maiorul Șerban de la Armată, care fusese inclus în echipa de comandă a Securității, ca să vedem totuși despre ce este vorba.

„Doru Duru”, care făcea pe șeful județului, ne-a „ordonat” (așa se exprima) să organizăm și să executăm urgent ambuscada, cu precizarea ca aceasta să fie realizată numai de către ofițeri de Securitate, deoarece – a motivat el – armata nu este instruită pentru astfel de operațiuni.

A fost prima încercare de „a ne arunca în foc”. Maiorul Șerban, simțind că jignește Armata, l-a apostrofat, spunându-i că Armata nu este neinstruită și l-a rugat să nu facă aprecieri de acest gen. În acel moment a intrat în birou un grup de tineri care au prezentat un cetățean legat, bătut, dezbrăcat, spunând că este terorist și că nu vrea să vorbească. Prin televiziune, Teodor Brateș declanșase diversiunea cu „securiștii-teroriști”. Profitând de învâlmășeala și de gălăgia care s-au creat, i-am șoptit maiorului Șerban: „Lasă-l în pace, nu te mai lua de el. Nu

te-ai prins că vrea să ne trimită doar pe noi, securiștii, în ambuscadă? Ambuscada se vrea să fie pentru noi, nu pentru a-l captura pe Ceaușescu”.

După ce s-au potolit spiritele cu „teroristul” (un biet cetățean care se întorcea acasă de la muncă și, de speriat ce era, nici nu putea să vorbească), maiorul Șerban i-a spus că vom merge la unitate (Securitate), vom raporta comandantului de la Armată, colonel Ilie Binescu, și vom organiza și executa ambuscada împreună, deoarece Securitatea a fost deja luată sub control de Armată. „Doru Duru” i-a spus răstit:

– Mergi singur! El – arătând spre mine – rămâne arestat aici, că nu am încredere în el.

De data aceasta maiorul Șerban, luând poziția unui militar adevărat, i-a zis:

– Domnule, eu am venit aici împreună cu dânsul din ordinul comandantului meu și nu mă pot întoarce singur. Mă va întreba comandantul unde este, a fugit, s-a ascuns? Ce-i răspund?

– Îi spui că l-am arestat eu aici și se află în grija mea.

– Ia stai, domnule! – s-a răstit Șerban la el – la urma-urmei cine ești dumneata să arestezi un ofițer care a venit aici cu mine, fiind chemați să facem o treabă în folosul revoluției? Ce, crezi că dacă te-ai așezat pe scaunul acela poți face ce vrei?

Supărat, de-a dreptul revoltat, a continuat:

– Te rog să-ți vezi de treburile dumitale că eu nu plec de aici fără dânsul. Amândoi am venit, amândoi plecăm. Hai domnule, să mergem!.

Și am plecat. Când ieșeam pe ușă, „Doru Duru” i s-a adresat amenințător:

– Dacă securistul ăsta, împreună cu ai lui, vor pune la cale acțiuni împotriva revoluției noastre, vei răspunde.

– Bine, voi răspunde, i-a replicat Șerban în timp ce ieșeam din birou.

Pe drumul de întoarcere la sediu, i-am mulțumit și l-am felicitat, totodată, pentru poziția lui demnă de ofițer al armatei române.

Ajunși la sediu, i-am raportat colonelului Binescu cele întâmplate și faptul că ne cere să realizăm ambuscada. Acesta, calm, ne-a zis:

– Nu mai este nevoie de nicio ambuscadă. Ceaușescu a fost prins la Târgoviște.

Aceasta a fost prima diversiune de la Pitești în care s-a încercat atragerea ofițerilor de Securitate. Nu a reușit datorită acestui destoinic ofițer de Armată, maiorul Șerban. Cinste lui!

A DOUA ÎNCERCARE DE DIVERSIUNE

Tot în seara de 22 decembrie 1989, după ce ne-am întors de la CJ al FSN, ne uitam la televizor și ne minunam cum Teodor Brateș și căpitanul „revoluționar” Lupoi anunțau că la Pitești se dau lupte grele între Securitate și Armată, că Armata este pe punctul de a cădea, că Securitatea, fiind mai bine dotată de Ceaușescu, este pe punctul de a îngenunchea Armata etc. Noi, ofițerii de Securitate ne uitam la TV împreună cu ofițerii de la Armată care formau acum comanda noastră și nu înțelegeam nimic. Ne uitam unii la alții și ne întrebam unde sunt luptele. Ofițerul nostru de la transmisiuni a luat legătura cu comanda unității militare din deal și a întrebat dacă este ceva, vreo mișcare, vreun atac din partea cuiva și aceasta a comunicat că nu-i nimic.

A fost un alt moment din care mi-am dat seama că se încerca o confruntare între Securitate și Armată, lucru pe care i l-am spus și colonelului Binescu. Acesta mi-a răspuns:

– Văd și eu, dar noi ne vedem de treabă, nu cădem noi în capcane de-astea ieftine. Dacă veneau și ei cu un plan mai bine pus la punct, poate că ne păcăleau, dar așa... Ce, noi suntem orbi, nu vedem că nu este nicio luptă? Hai, să fim serioși!

Diriguitorii diversiunii de la București, văzând că nu au reușit să ne încaiere, că ambuscada pe care, probabil, tot ei o ceruseră nu s-a realizat, că „revoluționarii” argeșeni nu au cuplat la îndemnurile celor veniți de la București de a trece la acte de violență, de distrugerii etc., au hotărât să trimită pe cineva de la centru (de la București) care să conducă mai eficient operațiunile în zonă.

Astfel, pe 23 decembrie, pe la ora 14.30, la conducerea Securității s-a primit un ordin de la Comandamentul Județean al FSN, prin care se cerea să se trimită un echipaj cu o mașină la București, la sediul CC al PCR, la un domn Duțescu, pentru a prelua și aduce la Pitești un revoluționar.

Eu promisem deja o informație că „Doru Duru” – șeful revoluționarilor argeșeni – fusese aspru criticat de către cineva mare de la București, care nu era mulțumit de modul cum se desfășura „revoluția” la Pitești.

În contextul în care Securitatea fusese preluată de Armată, la Securitatea Județeană Argeș se instalase o comandă formată din cinci ofițeri MApN, în frunte cu colonelul Ilie Binescu. Acesta a format un echipaj din doi ofițeri de Armată, un șofer și din partea Securității, eu. Am plecat la București cu un ARO și am ajuns cu greu, seara, la fostul CC al PCR. Am fost preluați de la intrarea principală în sediu și am ajuns într-un birou la etajul 2. Pe traseu am văzut dezastrul din interior, vandalizări de nedescris și toată debandada care încă domnea. În birou ne aștepta un cetățean civil, „șef”, care s-a recomandat Duțescu. Ne-a dat în primire omul și ne-a atras atenția că vom plăti cu capul dacă nu-l ducem în siguranță la Pitești, unde are de executat misiuni revoluționare deosebit de importante, că ceea ce se întâmplă la Pitești nu este în regulă. L-am întrebat ce nu este în regulă, ce trebuie să facem, că la Pitești este deocamdată liniște, că ținem situația sub control etc.

M-a întrerupt brusc, pe un ton amenințător, spunându-mi următoarele:

– Dumneata să nu crezi că în liniștea pe care ai instalat-o la Pitești veți putea acționa ca în ianuarie 1941. Te asigur eu de acest lucru. Și, cu dumneata o să mai discut eu. Bucureștiul de acum nu mai este Bucureștiul de atunci. N-o să mai puteți veni voi la București cu forțe, cum a venit generalul Sacerdoțeanu, să întoarceți voi soarta revoluției.

Când l-am auzit am rămas pur și simplu stupefiat și mă gândeam ce fel de revoluție este aceasta, a cui revoluție este, că eu știam foarte bine ce s-a întâmplat în ianuarie 1941, cine a fost generalul Sacerdoțeanu și ce rol a avut.

Pentru cititorii mai puțin avizați sunt nevoit să dau unele explicații despre generalul Sacerdoțeanu și acțiunea la care se referea domnul Duțescu:

În ianuarie 1941, la rebeliunea legionară, când Piața Victoriei era plină de gărzile de legionari înarmați, gata să ia cu asalt palatul guvernului pentru a-l înlătura pe generalul Antonescu, acesta, nemaivând încredere în comandanții unităților militare din București care fuseseră penetrate de legionari, i-a cerut sprijinul generalului Sacerdoțeanu, prieten bun, fost coleg la Academia Militară, care la momentul respectiv era comandantul garnizoanei Pitești. Acesta a pornit seara cu trupele din Pitești și dimineața a fost în București, pe bulevardul Basarab, actual Nicolae Titulescu, în fața sediului guvernului. Generalul Sacerdoțeanu s-a adresat mulțimii de legionari și le-a cerut să părăsească piața în trei minute, în caz contrar va deschide foc. Manifestanții nu au părăsit piața. Ba, din contră, l-au huiduit și au aruncat cu diferite obiecte spre militari.

După trei minute s-a deschis foc în plan orizontal și în scurt timp piața a fost liberă, dar pe caldarâm au rămas zeci de morți și răniți. Armata a continuat urmărirea fugarilor prin tot Bucureștiul, prin cartierele evreiești pe unde aceștia devastaseră și devalizaseră prăvăliile negustorilor evrei. S-a trecut la arestarea capilor legiunii și a celor ce au provocat puciul, lichidând astfel Mișcarea legionară.

La așa ceva se referea cetățeanul respectiv, „șeful” de la București, când mi-a zis că noi, în liniștea de la Pitești, am pregătit o intervenție în București, ca în ianuarie 1941.

Dacă vă amintiți, la televiziune, Teodor Brateș cerea intervenția armatei, să vină unitățile de la Ploiești, de pe Șos. Olteniței și de la Pitești să apere revoluția care este în pericol. La un moment dat s-a zis că unitățile de la Pitești s-au întors din drum că le-a rămas un tanc în pană, că nu mai au motorină etc. Se pare că au primit ordin să se întoarcă, deoarece nu au avut încredere că vin în București să apere „revoluția” și vin să înăbușe „revoluția”. Aiureli în capul lor ...

Întorcându-ne spre Pitești cu revoluționarul în mașină, am discutat mai multe. L-am întrebat cum se numește și mi-a răspuns scurt: Dragomir. Apoi m-a întrebat:

– Ce puneți voi la cale? Ce, credeți că vă merge? Voi nu vedeți că Armata e cu noi? Poporul e cu noi, ce mai vreți?

Adresându-se celor doi ofițeri de Armată, la un moment dat le-a zis:

– Și voi, ce? V-ați dat mâna cu Securitatea?

Maiorul Șerban i-a răspuns:

– N-am dat nicio mână. Noi am primit ordin să-i luăm sub control și i-am luat. Atât și nimic mai mult.

Cu un ton autoritar, Dragomir i-a replicat:

– Bine, mai vedem noi.

Despre „revoluționarul” Dragomir pot spune că era un tânăr de circa 30 de ani, brunet, slăbuț, de 175-180 cm înălțime. Din discuții mi-am dat seama că era un semidocht, care făcea pe atotștiutorul. Nu cred că știa prea multe despre ce se întâmplase în ianuarie 1941 cu legionarii și cu generalul Sacerdoțeanu. Probabil că-i povestise și lui cineva.

L-am predat celor de la comanda FSN, în sediul fostului Comitet județean de partid și ne-am întors la unitate pe la ora 20.30.

Ulterior, discutând cu ofițerii de la armată despre acest personaj, am convenit să fim atenți că s-ar putea să pună la cale acțiuni provocatoare ca să arate la București că el acționează. Din păcate aveam dreptate.

Am aflat că a convins un grup de tineri să atace Securitatea, deoarece aceasta „a dat foc la arhivă”. Spera probabil să ripostăm. Acești tineri au alcătuit un grup destul de numeros, au venit la sediul Securității foarte agitați și au strigat că suntem criminali, teroriști etc.

Privind pe geam la ei și observând câțiva tineri elevi, pe care-i cunoșteam deoarece erau colegi cu fiul meu cel mare și veneau la noi în casă, am prins curaj și am ieșit la ei. Tinerii elevi erau chiar în față și m-am adresat lor:

– Ce e cu voi, măi, băieți? Ionuț este cu voi?

S-a făcut liniște.

– Ce vreți voi, de ce ați venit?

– Am venit pentru că ni s-a spus că Securitatea a dat foc la arhivă.

– N-am dat foc la nimic, arhiva e la locul ei.

Un tip bărbos, cam la vreo 30-35 de ani, care era mai în spate a strigat:

– Minte, nu-l ascultați. Hai să intrăm peste ei să vedem.

I-am potolit, spunându-le că nu se poate să intre toți, că este totuși o unitate militară, e ordine, disciplină etc., dar că pot să formeze ei o delegație de 5-6 persoane care să meargă cu mine să le arăt arhiva.

S-a format o delegație de cinci persoane. Au mers cu mine și cu un ofițer de la Armată, care preluase cheile și pusese sigiliul pe ușă, și le-am arătat arhiva. Au revenit în stradă și s-au adresat grupului:

– Hai, bă, să mergem că nu e nimic, e pe bune.

Bărbosul a țipat din nou:

– Minte, s-au dat cu ei.

Atunci, eu i-am zis:

– Formează și tu o echipă și vino cu mine să te convingi.

La început nu a vrut, a zis că nu cade el în cursa asta. Până la urmă, mai mult împins de ceilalți, a luat și el patru tineri și cu el cinci, și au mers cu mine și cu ofițerul de la Armată, la arhivă. Acolo, șeful arhivei, veteranul nostru Florică – trăiește și astăzi și poate depune oricând mărturie – le-a prezentat arhiva, dar bărbosul a vrut să verifice dacă acele cutii care erau așezate pe rafturi nu cumva erau goale. Florică le-a arătat că nu sunt goale. Ba, i-a zis bărbosului:

– Spune-mi un nume pe care-l știi, îl caut și ți-l arăt imediat. I-a zis un nume, despre care spunea că a fost condamnat. Florică s-a dus la litera respectivă de la compartimentul „foști condamnați” și a scos dosarul pe care i l-a arătat. Bărbosul a zis:

– Ia să văd dacă nu cumva este gol.

Florică i-a frunzărit filele și i-a arătat.

– Uite că este întreg.

Am ieșit împreună în stradă și s-a adresat grupului:

– Așa e bă, hai să mergem! Dar, ... către noi:

– Să nu dați foc la documente că venim din nou.

Ofițerul de la Armată care mă însoțea, i-a asigurat că nu se va întâmpla nimic, deoarece acum suntem sub comanda Armatei. Au plecat, strigând în cor: “Secu' e cu noi, Secu' e cu noi”!

Prin această diversiune, care viza atacarea și ocuparea sediului Securității, sperau, probabil, că ne vom apăra de mulțime cu armamentul din dotare (armament care era depus la magazie) și în felul acesta să fie și la noi „revoluție” ca la Sibiu. Constatând că nici această manevră nu a reușit, s-a trecut la alta și mai periculoasă.

A TREIA ÎNCERCARE

În seara zilei de 23 decembrie 1989, la ora 22.30, la aproape două ore după ce îl adusesem de la București pe „revoluționarul” Dragomir, am fost anunțați că de la Comandamentul Militar București s-a comunicat că Petrochimia (Combinatul Petrochimic Pitești) va fi atacată de un comando terorist din direcția sud-est, atât din aer, cât și terestru. Aceștia vin din direcția Constanța cu o escadrilă de elicoptere și par a fi de origine arabă, deoarece elicopterele au venit spre România de pe Marea Neagră. Vă amintiți că au mai fost asemenea alarme de atac cu elicoptere venite tot de pe mare și în alte zone ale țării, inclusiv în București.

Împreună cu colonelul Diță și un ofițer de la Armată am plecat cu mașina la o stație de radiolocație a armatei să ne convingem și noi dacă este adevărat. Ofițerul de la radiolocator ne-a arătat pe ecran niște puncte albe mișcătoare care – după cum spunea el – erau elicoptere, deoarece se mișcau încet, nu aveau viteză ca avioanele.

Ulterior am aflat că, de fapt, țintele ce se vedeau pe ecranul radiolocatorului nu erau elicoptere, ci făceau parte din războiul electronic, despre care nici cei de la Armată încă nu știau nimic. Vă amintiți cum raportau ei că antiaeriana a tras nu știu câte salve și că au doborât 8 elicoptere, dar... la sol nu s-a găsit nicio rămășiță de elicopter doborât.

Fiind convinși de ceea ce văzusem, ne-am întors la unitate, comanda militară care ne preluase a înarmat tot efectivul cu automate AKM, a distribuit muniție de război și împreună cu o unitate a Armatei ne-am deplasat la Petrochimie, unde am instalat dispozitivul de apărare pe latura de sud-est, cu ordinul: „Toată lumea în poziție de tragere cu cartuș pe țeavă”.

Dispozitivul a fost format astfel:

În interiorul Combinatului – lângă gard – au fost plasate gărzile patriotice, care trebuiau să-și apere obiectivul.

În exterior – lângă gard, în câmp – eram plasați noi, cei de la Securitate, însoțiți de comandanții noștri de la armată.

Tot în exterior, de la distanță de 50-60 m de noi, au fost plasați militarii de la unitatea militară.

Sesizând faptul că ne-au băgat la mijloc, între gărzile patriotice și militarii de la armată, m-am adresat comandantului misiunii, un lt. colonel, nu știu nici acum cum îl cheamă:

– Tov. comandant, ce vreți să faceți cu noi, de ce ne-ați băgat la mijloc?

Mi-a răspuns scurt că așa este planul dispozitivului de apărare.

– Da, am zis, dar militarii dumneavoastră sunt tineri recruți, pot face vreo greșală, să-i scape vreun cartuș la careva și atunci vor începe toți să tragă, crezând că au venit teroriștii. Va fi un măcel, nu vă dați seama? Vă rog dați ordin să se ia cartuș pe țeavă numai la ordinul dvs., în cazul că vom fi atacați.

Nu a acceptat, spunând că așa este ordinul. S-a alăturat discuției noastre și colonelul Binescu, care acum era comandantul Securității, și care se afla cu noi în dispozitiv. Acesta a înțeles imediat pericolul și l-a convins pe comandantul misiunii că este bine să nu se stea în dispozitiv cu cartuș pe țeavă, mai ales că și dânsul era cu noi în dispozitivul Securității.

Comandanții de plutoane și de grupe au trecut pe la fiecare militar în parte, au descărcat automatele și au verificat să nu rămână la nimeni vreun cartuș pe țeavă.

Am stat pe poziție în dispozitiv toată noaptea și nu ne-a atacat nimeni. Se spera, probabil, într-un incident și să ne atacăm noi între noi, așa după cum s-a mai întâmplat prin alte părți.

Acum, după ce s-au făcut atâtea dezvăluiri, după ce s-au aflat atâtea, ne dăm seama că a fost vorba de un plan în care s-au combinat zvonul, televiziunea, războiul electronic cu elicopterele și altele, plan pe care nu-l puteau pune la punct „revoluționarii” din stradă, ci alte forțe.

Noi, cei de la Securitate, eram îmbrăcați în ținută civilă, de oraș, în pantofi, fără cizme, manta și căciuli cum erau cei de la armată. Pe gerul din noaptea aceea și pe vântul care bătea acolo în câmp de nu mai știam unde să ne adăpostim, a răcit și s-a îmbolnăvit aproape jumătate din efectiv. În zilele următoare s-au internat în Spitalul Militar Pitești 42 de persoane, ofițeri și subofițeri de Securitate, dintre care unii nu și-au mai revenit și au ieșit în rezervă pe caz de boală, alții au decedat, iar noi, cei care am mai rămas, a trebuit să facem față în continuare zvonurilor și evenimentelor care au urmat. Că au urmat destule: zvonul că va fi bombardat și distrus barajul de la Vidraru, că s-a otrăvit apa din stația de alimentare a orașului de la Budeasa, că va fi atacat IRNE (Institutul de Reactori Nucleari Energetici), precum și alte zvonuri și provocări dintre care mai menționez numai una.

PROVOCAREA DE LA SPITALUL JUDEȚEAN ARGES

Am fost anunțați de la Comandamentul Județean al FSN că în Spitalul județean s-a infiltrat un grup de teroriști care omoară tot ce întâlnesc în cale: bolnavi, medici, asistente, vizitatori la bolnavi etc. Telefoanele erau întrerupte și n-am putut verifica informația.

Comandantul nostru, colonelul Ilie Binescu, îmi ordonă să iau grupa antitero, care era condusă atunci de cpt. Longin Băieților, și să mergem să-i capturăm pe teroriști.

În virtutea bunelor relații, de încredere, pe care le stabilisem cu colonelul Binescu, ca doi buni români, am convenit să meargă și un pluton de la armată împreună cu grupa antitero. M-am gândit că dacă vor fi ceva diversioniști acolo care ar vrea să ne întâmpine cu foc ca pe colonelul Trosca, nu vor trage și în militarii de la armată. Am mers la spital, grupa antitero a intrat în interior, iar plutonul de soldați a înconjurat clădirea. Când persoanele din Spital au văzut militarii de afară și pe cei din interior care scotoceau după

teroriști, s-au speriat. Unul dintre vizitatori a crezut că au venit teroriștii – că așa se zvonise – s-a speriat și a ieșit pe un geam de la etajul trei pe o macara care se afla lângă clădire. Militarul care l-a văzut a crezut că este un terorist care vrea să fugă și a deschis foc automat pe el de l-a făcut praf, rămânând agățat de fiarele macaralei. Acesta a fost, de fapt, singurul mort din „revoluția” de la Pitești.

Au mai fost și alte provocări, încercări de a crea confruntări între Armată și Securitate, dar la Pitești nu au reușit. De ce?

Din analiza ulterioară a evenimentelor s-au desprins unele concluzii pe care le redau, pe scurt, în ideea că vor fi învățăminte pentru viitor:

1. La Pitești și în zona Argeș, vatră veche de români, leagăn al Brătienilor și al altor oameni de stat, forțele oculte externe care au acționat asupra României nu și-au putut crea o bază de sprijin, formată din cetățeni români pe care să-i poată folosi la nevoie. S-a încercat înainte de 1989 și racolarea unor argeșeni, dar noi am cunoscut la timp și am putut preveni. Cei care au lucrat pe linie de contraspionaj cunosc cazurile pe care le-am avut în lucru la Curtea de Argeș și la Pitești, pe care le-am finalizat prin măsuri de prevenire.

2. Din cele întâmplate în decembrie 1989, rezultă că nici în rândul militarilor MAPN nu și-au putut infiltra oameni sau atrage de partea lor unele cadre de comandă. Dacă un singur ofițer din comanda Garnizoanei ar fi fost racolat de forțele ostile României și ar fi acționat la comanda lor, bilanțul acțiunilor „revoluționare” ar fi fost mult mai tragic decât în alte părți. Se știe că la Pitești sunt unități militare foarte puternice. Probabil, de aceea au și încercat și insistat cu mai multe diversiuni, sperând într-o reușită. Dar ofițerii MAPN de la Pitești s-au manifestat pe tot parcursul evenimentelor ca adevărați români, patrioți care nu s-au lăsat nici ei atrași la acțiuni împotriva propriilor concetățeni și nici nu s-au lăsat păcăliți de diferitele provocări.

Merită evidențiată atitudinea deosebită a celor cinci ofițeri MAPN care au preluat comanda Securității: colonel Binescu Ilie, colonel Balaban Marius, lt. colonel Țântarcu, maior Șerban Nicolae și lt. Sabotici.

3. Un alt motiv pentru care diversiunea nu s-a putut produce și la Pitești, precum prin alte locuri din țară, a fost faptul că noi ne-am cunoscut anterior cu cei de la Armată pe plan local, am participat împreună la diferite activități și am cooperat înainte și mai ales în timpul evenimentelor. Din

această cunoaștere și cooperare s-a născut sentimentul de încredere reciprocă. Sentimentul de încredere s-a putut crea și datorită nivelului ridicat de pregătire, și de cultură în general, fiecare realizând că nu este normal ca noi românii să ne suspectăm și să ne atacăm unii pe alții. Au înțeles că dușmanii noștri sunt alții din afară și noi nu trebuie să le facem jocul. Felul în care am cooperat în acele momente dificile, poate fi drept pildă pentru viitor, deoarece numai cooperarea între instituțiile statului poate aduce beneficii patriei și nu învrăjbirea lor.

4. Am subliniat și chiar am accentuat aceste aspecte de colaborare dintre Securitate și Armată, ca frați de arme ai aceluiași neam, deoarece până acum s-au publicat mai mult evenimentele tragice, de confruntare dintre cele două forțe românești, precum cele de la Sibiu, Cluj, Brașov, Timișoara și din alte locuri. Am vrut să relev faptul că acolo unde se acționează cu calm, cu înțelepciune și responsabilitate, se poate coopera și se pot anihila planurile forțelor ostile țării noastre, fie ele din interior sau din afară.

5. La conducerea Inspectoratului Județean Argeș al M.I. și a Securității au fost oameni cu capul pe umeri, care nu s-au pierdut cu firea, care nu s-au repezit cu măsuri care nu-și aveau rostul și, mai ales, care nu țineau de domeniul nostru de activitate.

Șeful Securității era colonel Gheorghe Diță, om integru, cu o bogată experiență în munca de informații, o adevărată enciclopedie. Un monument de înțelepciune, cunoscut și iubit de populație și de subalterni, cărora le era exemplu de cinste și corectitudine. Nu întâmplător și nu numai datorită vârstei, noi între noi, subordonații, îl alintam cu apelativul Taica Diță. Ne-a fost, într-adevăr, ca un tată. A murit la 30 octombrie 2003, cu cinci luni înainte de a împlini vârsta de 80 de ani.

Fie-i țărâna ușoară!

Noi, cei care mai suntem în viață, îi păstrăm pioasă amintire.

Fie ca această țară, greu încercată de vitregiile istoriei, să aibă parte de cât mai mulți oameni ca Taica Diță.

Gl. bg. (r) Ion Stoica

„SPECIALIȘTII” DIN DECEMBRIE 1989

Prezența masivă a „specialiștilor”, în realitate a agenților străini, în majoritate sovietici, pe teritoriul României în decembrie 1989, ar putea fi privită ca un eveniment istoric pozitiv, în sensul că i-a ajutat pe români să scape de regimul impus de cuplul Ceaușescu. Ideea a fost formulată de Andrei Pleșu într-un dialog cu Petre Roman, după formula „să vină oricine, numai să ne scape de Ceaușescu”. Sau „*un brânci dat de Gorbaciov istoriei noastre*”, după cum s-a exprimat interogativ filozoful Gabriel Liiceanu¹. O astfel de viziune asupra evenimentelor din decembrie 1989 a fost indusă și de *Raportul CIA* din februarie 1990. Este vorba despre un document declasificat ce conține previziunile cu privire la principalele evoluții din Europa Răsăriteană, care nu omite să sublinieze „rolul relativ pozitiv jucat de Moscova în evenimentele din decembrie 1989”².

Documentele românești, atât cele de arhivă, cât și memorialistice vin să confirme logic și faptic prezența „specialiștilor” sovietici în România, precum și rolul pe care l-au avut, atât în provocarea manifestațiilor de protest cât și în prăbușirea vechiului regim ori preluarea și menținerea puterii de către grupul din jurul lui Ion Iliescu. Într-un număr anterior („*Vitralii – Lumini și umbre*”, 16/2013, pp. 81-90³) am adus în atenția cititorilor revistei noastre câteva atestări documentare privind prezența în România a „turiștilor” sovietici intrați masiv pe teritoriul României în decembrie 1989, ultimii fiind retrași abia în octombrie 1990. Printre acești turiști s-ar fi infiltrat și două grupuri de comando, având nu mai mult de 22 de combatanți în fiecare, conduse de profesioniști de marcă ai serviciilor secrete sovietice, generalul Dimitri Nicolaevici Fonareff, care ar fi coordonat operațiile în București, și generalul Cinghiz Abdullaev, care ar fi acționat la Timișoara și probabil în alte orașe din Ardeal, precum Sibiu, Brașov, Târgu Mureș.

¹ Gabriel Liiceanu, *Dragul meu turnător*, Editura Humanitas, București, 2013, p.10.

² Vezi pe larg Miruna Munteanu, *România anului 1990, văzută de CIA*, în „Dosare ultrasecrete”, 29 ianuarie 2005, p.1.

³ *Rolul sovieticilor în revoluția română*, republicat în *Adevăruri incomode - decembrie 1989*, ed. Semne, București, 2013, pp. 288-296

În rândurile ce urmează, vom pune cap la cap alte atestări documentare, însoțite și de propriile comentarii, pentru a reliefa mai bine ceea ce unii nu văd sau nu vor să vadă și să recunoască ce s-a întâmplat în decembrie 1989 în România. Subliniem de la început că nu intenționăm să punem sub semnul întrebării meritele adevăraților revoluționari, care prin curajul, dârzenia și sacrificiul lor au contribuit nu numai la prăbușirea unui regim caduc, ci mai ales la sădirea în sufletele românilor a ideilor de libertate, dreptate și speranță într-un trai mai bun.

CE ȘTIU SPECIALIȘTII ROMÂNI

Generalul Aristotel Stamatoiu, șeful CIE (Centrul de Informații Externe, adică structura de spionaj a Securității), menționa în declarația sa dată în fața Comisiei Senatoriale pentru Cercetarea evenimentelor din decembrie 1989: *„Am avut informații din care rezulta clar **structura organizării informative** a lor în țară și **informațiile îmi proveneau de la CIA dintr-o sursă directă**. Au avut și condiții pentru că ne-au avut la mână destui ani și și-au organizat bine activitatea și mai ales că noi eram cei indisciplinați din Tratat, ei aveau tot interesul să ne aibă sub control, au avut posibilități și eu cred că și acum exercită un control riguros. Și și-au mai creat posibilități; cu deschiderea frontierelor s-au creat posibilități multiple”⁴.*

Deplasări ale coloanelor de automobile „Lada” cu „turiști” sovietici în direcția Timișoara au fost semnalate în rapoartele inspectoratelor securităților județene Olt și Dolj pentru ziua de 13 decembrie 1989. Un exemplu edificator, la o singură stație „Peco” a fost semnalată o coloană de 12 automobile „Lada”. Caracteristic pentru acești „turiști” sovietici era faptul că aveau o statură athletică, prezență sobră și evitau orice contact cu localnicii.

În seara de 16 decembrie 1989, la Timișoara, în jurul locuinței pastorului Laszlo Tökes majoritatea dintre cei care se solidarizaseră cu el, în sensul de a-l determina să nu se mute cu reședința, conform unei hotărâri judecătorești, erau din rândul „turiștilor” maghiari, printre care se infiltraseră și câțiva „specialiști” sovietici. O înregistrare realizată de structurile de filaj surprinde momentul când un „specialist” sovietic raporta că *„în jurul casei pastorului, 80% sunt de-ai noștri”*.

⁴ Apud Alex Mihai Stoenescu, *Istoria loviturilor de stat în România*, vol. 4, partea a II-a, „Revoluția din decembrie 1989 – o tragedie românească”, Editura RAO, București, p.135.

În ziua de 17 decembrie 1989, orele 13.30, la Timișoara, o coloană de militari care defila prin centru a fost atacată de grupuri de „manifestanți”, care se deosebeau nu numai prin modul de acțiune ci și prin vestimentație și înfățișare. Iată cum descrie comandantul militarilor atacați respectivul moment: „În Piața Operei, coloana a devenit un adevărat magnet, fiind înconjurată de persoane cu înfățișare și îmbrăcăminte ce nu arătau a fi din Timișoara. Printre altele s-a strigat și «Omorâți-vă ofițerii!»”⁵.

În aceeași zi, spre seară, tot la Timișoara, în timpul înfruntărilor dintre forțele de ordine și demonstranți în fața sediului Județenei de Partid, „**persoane neidentificate rănesc câțiva militari prin împușcare**”⁶. Demonstranții scandau lozinci cum ar fi: „Armata e cu noi!”, „Noi suntem poporul!”, „Pe cine apărați?”, „Jos Ceaușescu!”, „Jos dictatura!”, „Vrem libertate!”, „Vrem mâncare la copii!”, „Vrem arestații!”, „Azi în Timișoara, mâine-n toată țara!”, „Vrem alegeri libere!”, deci o atitudine în totalitate politică, ceea ce explică și pasivitatea forțelor de represiune. Deci **cineva** a tras asupra militarilor pentru a-i face să riposteze cu foc. Iar acest cineva nu era nici demonstrant, dar nici din forțele de ordine, sau represiune cum le spun alții.

În *Raportul SRI privind Revoluția din decembrie 1989* se menționează cu precizie că „în ziua de 19 decembrie au fost înregistrate 207 mașini înmatriculate în URSS care au tranzitat județul Brașov pe ruta Brașov-Făgăraș-Sibiu”, iar „în zilele de 21-22 decembrie, sovieticii au ocupat parcurile mai multor hoteluri”. Structurile de securitate care s-au ocupat de monitorizarea lor au informat că „aceștia erau în majoritate basarabeni și vorbeau românește”⁷. O altă coloană formată din 12 autoturisme înmatriculate în URSS a fost văzută că se deplasa în dimineața zilei de 19 decembrie 1989 în zona Drobeta-Turnu Severin – Craiova – Timișoara; 24 dintre acești „turiști” sovietici fuseseră cazați la hotelul Gura Văii.

⁵ *Raportul Comisiei Senatoriale privind acțiunile desfășurate în Revoluția din decembrie 1989*, material aflat în Biblioteca Senatului României, Inventar nr. 8/373/104, București, Vol. I, p.73.

⁶ Alesandru Duțu, *Revoluția din Decembrie 1989, Cronologie*, ediția a II-a, revăzută și adăugită, Editura Sitech, Craiova, 2010, p. 91.

⁷ Apud Grigore Cartianu, Cristian Delcea, Mihail Voinea, Andrei Crăciun, *Teroriștii printre noi. Adevărul despre ucigașii Revoluției*, Editura Adevărul holding, București, 2011, p.218.

Altă dovadă despre amestecul „specialiștilor” sovietici în evenimentele din decembrie 1989 din România⁸ se află consemnată într-un document de la Arhivele Statului din București, fond CC al PCR, Cancelarie. El atestă că în ziua de 20 decembrie 1989, între orele 20.54 și 21.09, Nicolae Ceaușescu i-a înmânat un protest însărcinatului cu afaceri⁹ al ambasadei URSS. Protestul se baza pe o *Notă – raport* transmisă de generalul Iulian Vlad, șeful DSS, din care rezulta, cât se poate de clar și fără echivoc, implicarea sovieticilor nu numai în evenimentele de la Timișoara, ci pe întreaga zonă de nord-vest a României. Era vorba despre grupări special instruite și pregătite pentru a participa la acțiunile din locurile fierbinți.

Inginerul Mihail Montanu, participant la revoltele bucureștenilor din seara de 21 decembrie 1989, adoptat într-o primă fază de „grupul Iliescu” dar abandonat ulterior, a lăsat următoarea mărturie relevantă despre cum acționau „specialiștii sovietici”: „*La un moment dat, au venit cu gaze lacrimogene. Cum tușeam eu de la gaze, lângă mine trage o «Ladă» crem. Se dau jos patru gealați care vorbeau rusește. Se lasă întunericul, începuseră tragerile în plan vertical și-i văd peăștia că intră în mulțime și se aud urlete: «Au, au, m-au împușcat!»*”¹⁰.

Tot din declarațiile unor martori participanți la evenimente, aflați chiar în punctele fierbinți, rezultă că în seara de 21 decembrie 1989, la Târgu-Mureș „*consecutiv focului de avertisment, s-a deschis focul de către persoane neidentificate, amplasate în locuri ascunse, distincte de amplasamentele dispozitivelor militare*”¹¹. O scenă aproape identică s-a petrecut și la Sibiu, tot în ziua de 21 decembrie 1989, când, în Piața Republicii, concomitent cu focul de avertisment al militarilor elevi de la Școala de Ofițeri, care au tras vertical pentru a-i soma pe demonstranți să nu se apropie de ei, s-a tras din altă direcție, ceea ce a dus la decesul a doi cetățeni și rănirea altor patru.

⁸ Arh. NIC, dos.131/1989, f. 217, apud Ion Bucur, *Cartea represiunii 1989*, Editura IRRD, București, 2012, p.84; vezi și Virgil Măgureanu în dialog cu Alex Mihai Stoenescu, *De la Regimul Comunist la Regimul Iliescu*, Editura RAO International Publishing Company, București, 2008, p. 14.

⁹ Ceaușescu solicitase o întrevedere cu ambasadorul URSS la București, Evgheni Tiajelnikov, dar acesta se afla plecat la Chișinău, acolo unde se afla Comandamentul sovietic însărcinat cu coordonarea acțiunilor din România.

¹⁰ Grigore Cartianu, *Crimele revoluției. Sângeroasa diversiune a KGB-iștilor din FSN*, Editura Adevărul-Holding, București, 2010, p. 442.

¹¹ Ion Bucur, *Cartea represiunii 1989*, Editura IRRD, București 2012, p.122.

Viorel Tofan, ofițer în Gărzile Patriotice brașovene, devenit membru în Subcomisia Senatorială pentru Cercetarea Evenimentelor din Decembrie 1989, ne-a lăsat următoarea confesiune: „*La 21 decembrie, în jurul Întreprinderii de Construcții Aeronautice Ghimbav (unde s-a înregistrat primul miting de protest contra lui Ceaușescu, din județul Brașov- n.n.) erau numai mașini rusești. Ei au pregătit evenimentele, erau peste tot în oraș. Erau mulți din Basarabia, în baza motivului că sunt în vizită la prieteni. Au incitat, vorbeau cu oamenii, fiind basarabeni știau românește. Au plantat simulatoare de foc*”¹².

CE MAI POATE FI REȚINUT PENTRU ISTORIE

Unii dintre acești *specialiști*, numiți în limbajul serviciilor secrete sovietice *visautniki*¹³, membri ai temutelor formațiuni speciale GRU (spionajul și contraspionajul militar sovietic) numite *Spetsnaz* s-au infiltrat printre demonstranți, remarcându-se în momentele psihologice cele mai importante, recurgând sau incitând la violențe atunci când existau reale șanse ca între forțele de ordine și demonstranți să se instaleze un respect reciproc. Alții și-au folosit profesionalismul ținând, cu puști cu lunetă performante, trupuri vii, fie ale militarilor fie ale civililor. Cu toții, acești *specialiști în diversiune* au urmărit să pună sânge între manifestanți și forțele de ordine, ceea ce demonstrează că cei care i-au trimis, erau din afara hotarelor țării și se bazau pe o strategie bine gândită. Regretabil și dureros pentru noi românii este că această strategie a urmat un scenariu sângeros.

Aflat la Paris în primăvara anului 1991, ziaristul Sorin Roșca Stănescu s-a întâlnit cu un ofițer KGB, care în decembrie 1989 fusese prezent la Timișoara. Acest ofițer sovietic ar fi consimțit să-i relateze ziaristului român următoarele: „*A existat un plan de intervenție care însă nu s-a aplicat dintr-un motiv pe care nu-l cunosc. Am primit ordinul de a pătrunde în România la 14 decembrie 1989 și de a mă îndrepta spre Timișoara. Eram firește, atât eu cât și colegul meu, înarmați. În timpul evenimentelor am circulat în zona militară din*

¹² Apud Grigore Cartianu, Cristian Delcea, Mihail Voinea, Andrei Crăciun, *Teroriștii printre noi...*, p.218.

¹³ Ofițeri operativi GRU (Serviciul de spionaj și contraspionaj militar) al URSS, special instruiți pentru misiuni în spatele frontului (măsurile active): diversiune, propagandă, antipropagandă, operațiuni psihologice, acțiuni de neutralizare sau lichidare etc. În decembrie 1989 au fost prezenți în România, acționând în civil și sub acoperire de turiști. Ultimii, au fost retrași din România abia în octombrie 1990.

Calea Girocului (deci locul în care au fost scoase din luptă două din cele cinci tancuri ale armatei - n.n.). *Cei care au pornit spre București aveau aceeași misiune. Erau vizate câteva centre urbane mai mari* (București, Brașov, Sibiu, Târgu Mureș, orașe în care s-a reclamat din partea revoluționarilor prezența lunetiștilor - n.n.). *Urma să executăm trageri pentru a crea o stare de confuzie* (subl. C.T.)¹⁴”.

Elocvent este și următorul pasaj al stenogramei întâlnirii dintre Ion Iliescu, Petre Roman și Evgheni Tiajelnikov din 27 decembrie 1989, când ambasadorul Tiajelnikov se adresează celor doi interlocutori ai săi: „*O rugăminte: o serie de specialiști sovietici* (subl.- C.T.) *se află la periferie, cerem să le acordați ajutor, să spuneți celor care trebuie să aibă grijă de securitatea lor, pentru că n-au asupra lor documente; pașapoartele sunt la ambasadă, au adevăruri, dar s-ar putea ca la control să nu se recunoască aceste autorizații. Sunt într-o situație grea. [...] Avem deja doi răniți...*”¹⁵.

Din acest fragment putem reține câteva aspecte interesante. Doi „specialiști” sovietici erau răniți serios în vârtoarea evenimentelor, ceea ce înseamnă că aveau ei ceva misiuni pe acolo. De ce umblau fără pașapoarte la ei? Tocmai pentru că era periculos să fie identificați de structurile de ordine românești, care în majoritate erau civili, revoluționari sau din gărzile patriotice și care se dovedeau extrem de vigilenți, tocmai pentru că se luptau cu „teroriștii”. Și, nu în ultimul rând, ne reține atenția faptul că ambasadorul sovietic se adresează celor doi reprezentanți ai statului român, care aveau puterea executivă în mâinile lor, cu rugămintea „să le spună celor care trebuie” să le acorde ajutor „specialiștilor”. Deci, exista cineva care se afla în legătură cu acești „specialiști”, al căror sprijin începea să devină fundamental pentru echipa care preluase puterea, deoarece, deja, lozincile „*Jos comunismul!*” și „*Fără comuniști!*” erau pe buzele tuturor revoluționarilor.

Dacă e să ținem cont și de faptul că la acea dată toate structurile militare, inclusiv toate structurile Securității se aflau sub comanda unică a

¹⁴ „Romania liberă”, 18 aprilie 1991, apud Filip Teodorescu, *Un risc asumat*, Editura Viitorul Românesc, 1992, p. 93.

¹⁵ Vezi și Grigore Cartianu, *Crimele revoluției. Sângeroasa diversiune a KGB-iștilor din FSN*, Editura Adevărul Holding, București, 2010, p.429.

ministrului Apărării Naționale, generalul Nicolae Militaru, se conturează o imagine mai clară în ce privește această solicitare a ambasadorului sovietic.

Prezența specialiștilor sovietici și modul lor de operare a fost documentată nu numai pe teritoriul României, în decembrie 1989. Cu aproape o lună înainte își făcuseră apariția și în fosta Cehoslovacie. Despre acest aspect întâlnim referințe substanțiale în documentata lucrare a istoricului și profesorului universitar de la Oxford, Mark Almond, care concluzionează: „revoluția de catifea” din Cehoslovacia a fost declanșată de un complot al KGB-ului dirijat la fața locului de generalul Viktor Gruško, sosit special în acest scop de la Moscova la Praga împreună cu rezidentul din Cehoslovacia la acea vreme, generalul Teslenko, precum și de șeful StB-ului (*Statni Bezpecnost* - Securitatea Statului din Cehoslovacia – *n.n.*), Alois Lorenc¹⁶. La rândul său, Jacques Baud, un colonel în rezervă care a lucrat ani buni în serviciile secrete de informații elvețiene se referă la „rolul determinant” jucat de StB în evenimentele din 17 noiembrie 1989, care au dus la prăbușirea regimului comunist. Operațiunea „Keil” a avut drept obiectiv „provocarea de violențe de tipul celor care țineau de competența Poliției, pentru a discredita guvernul comunist”¹⁷.

În încheiere, vom evoca un alt pasaj, de data aceasta din opera lui Sergiu Nicolaescu, figură importantă a revoluției române și membru timp de șase ani în Comisia Senatorială pentru Cercetarea Evenimentelor din Decembrie 1989. Acesta a mărturisit într-o lucrare proprie sa viziune despre implicarea spionajului sovietic în România: „*Sunt convins că spionajul sovietic a fost implicat intens în acțiunile de dezinformare și război electronic, având în vedere posibilitățile tehnice pe care le aveau la dispoziție și cu ajutorul cărora puteau acționa în toate mediile: de pe uscat, din aer și din cosmos. Unele acțiuni au fost preluate și de către vecini*”¹⁸.

Acțiuni asemănătoare le întâlnim în 1989 pe teritoriul fostei RDG. Cunoscutul disident sovietic Vladimir Bukovski, în ziarul parizian „*Libre Journal*” din septembrie-octombrie 1990, făcea referire la o „antena” ultra secretă a KGB, codificată „Linci” (Fulgerul), care acționa în R.D.Germană

¹⁶ Mark Almond, *Gorbachev and the East-European Revolution*, London, 1990.

¹⁷ Jacques Baud *Encyclopédie du renseignement et des services secrets*, Paris, Ed. Lavauzelle, 1998, passim.

¹⁸ Sergiu Nicolaescu, „*Mămăliga*” a explodat! *Decembrie 1989*, Ed. IRRD, București, 2010.

independent de sediul KGB de la Karlkorst și fără să aibe contacte cu STASI. „Linci” era un grup de diversiune și manipulare a maselor și aparținea Diviziei a IV-a KGB, aflată sub comanda generalului Anatoli Novikov. Sarcina grupului consta în „restructurarea peisajului politic est-german, conform strategiei Kremlinului în vederea reunificării”. Grupul „Linci” a organizat ample manifestații de stradă, însumând câte 100 000 de oameni, cu caracter anticomunist și chiar antisovietic, a inițiat demolarea Zidului Berlinului ori a acționat pentru compromiterea unor lideri est-germani, printre care Hans Modrow. Toate acestea au avut rolul de a netezi drumul negocierilor dintre Helmut Kohl și Mihail Gorbaciov. Relatările lui Bukovski sunt confirmate și de istoricii germani¹⁹.

CONCLUZII

Iată și propriile noastre concluzii. Amestecul „specialiștilor” sovietici în evenimentele din România este cert și unanim recunoscut, atât de cei din stradă, deopotrivă cu cei care s-au aflat în imediata apropiere a celor care au preluat puterea. Dar astfel de recunoașteri avem chiar din partea „specialiștilor” sovietici, cel puțin sub forma unor mesaje clar conturate și transmise deocamdată doar sub forma unui roman²⁰.

Cercetările efectuate în ultimii 24 de ani au scos la iveală și alte certitudini. Dezinformarea a funcționat din plin, având ca ținte predilecte nu numai politica internă promovată în ultimii ani de regimul lui Ceaușescu, care la acea vreme nu mai impresiona pe nimeni, dar mai ales instituția Securității, pe seama căreia au fost puse fapte pe care nu le-a făcut. Această dezinformare avea ca scop să ascundă ceva esențial. Ce anume? Diversiunea cu „crimele Securității” de până la fuga Ceaușeștilor, completată apoi cu formula „securiști-teroriști”.

Au devenit de notorietate cei care au vorbit în direct la postul național de televiziune în după-amiaza de 22 decembrie 1989, după ora 14.00 și au

¹⁹ Vezi pe larg la Ralf Georg Reuth și Andreas Bonte, *Das Komplot*, München, 1993.

²⁰ Cinghiz Abdullaev, *Beznă sub soare*, Editura Ideea Europeană, București 2009. Sperăm ca acesta să nu ajungă să fie acuzat că a divulgat secrete de stat, așa cum s-a întâmplat în cazul Stellei Rimington, care în cele două romane ale sale, *Cârțița* și *Risc asumat*, ar fi deconspirat cazuri în care a fost implicată alături de MI5, structura de Securitate internă a Marii Britanii pe care a condus-o între anii 1992-1996.

lansat aceste diversiuni. Mulți dintre ei cunoscuți cu vechi ștate de plată în beneficiul serviciilor secrete străine. De fapt au incitat la ură și la violență împotriva unei categorii socio-profesionale (securiștii-*sic!*), tocmai într-un moment în care în toate orașele țării era liniște, inclusiv la București. Cei care au preluat puterea au avut nevoie de diversiune pentru a se legitima ca reprezentanți și „adevărații” apărători ai națiunii și evident pentru a-și consolida puterea. Au realizat acest lucru și cu sprijinul „specialiștilor” sovietici. Dar cu ce preț? Cu peste o mie de morți și trei mii de răniți din rândul românilor, a căror jertfă nu va putea fi ștearsă niciodată din memoria noastră istorică, indiferent de ce alte diversiuni ne vor mai încerca.

Prof univ. dr. Cristian Troncotă

TERORISTUL CU FIERUL DE CĂLCAT

Dumitru Fulga își dăduse obștescul sfârșit. Murise tânăr, de inimă rea. Toți colegii de la antiterorism erau impresionați. Seara fuseseră la priveghi. Acești bărbați, care se presupunea că ar fi dintre cei mai duri, au plâns. I-au adus coroane de flori. Era o pierdere grea pentru toți. Era colegul și prietenul nostru, unul dintre cei mai buni pe care îi aveam la descifrarea imaginii obiectelor din bagajele de cabină la aparatul de control cu raze X. Moldovean la origini, se adaptase foarte bine în Ardeal, devenise „de-al nostru”, colegii adresându-i-se cu diminutive ardelenesti, Mitruț sau Mitre. Fusesse un bărbat vânjos, ager în mișcări, care nu părea niciodată preocupat de probleme personale. Așa că oricând era gata să facă un schimb sau să intre în tură în locul altuia.

- Lăsați tovarășu' căpitan, că fac eu în locul lui, poate are omul vreo problemă familială de rezolvat. Nu e el ...

- Bine, măi Mitre, sunt de acord, dar ăsta a mai întârziat și altă dată.

- Nu țin minte. Dar nu cred că lipsește din neglijență. Are copii, tovarășu' căpitan, poate mai are și el grijă de ei, că nevastă-sa lucrează în schimburi. Să nu se fi îmbolnăvit careva, Doamne ferește.

Așa încerca Mitruț să îl salveze pe un coleg care nu prea era ușă de biserică. În mod sigur, cel ce întârzia venea cu scuze șablon, că a pierdut trenul de cinci, că a fost la țară la părinți, dacă nu cumva a rămas fără benzină în câmp când venea de la soacră-sa, unde a fost după aprovizionare cu de-ale gurii sau că l-a inundat vecinul de la șapte și a scos apa din casă.

Formațiunea de control antiterorism avea un efectiv oscilant, între 12 și 14 subofițeri, în care erau și două fete. Era un colectiv de oameni serioși, disciplinați și cuviincioși. Șeful lor era plutonierul adjutant Aurel Vișan, un moldovean înalt, spilcuit, plăcut la înfățișare, care fusesse sportiv la Dinamo, un om de o politețe ieșită din comun. Cu el erau încă doi moldoveni de calitate, pe același calapod, plutonierii Dumitru Găină din Văscăuți și Dumitru Fulga din Bănțești, vecini de localități aflate la limita cu Bucovina. În afară de cei trei moldoveni, restul erau ardeleni de prin împrejurimi, plus un oltean rătăcit. Se ajutau între ei. Uneori se mai acopereau pentru mici abateri de la disciplină, dar nu dintre cele ce ar fi putut afecta controlul antiterorist. Le era chiar teamă de mine, știind că încălcarea regulilor muncii însemna sancțiuni. Testările frecvente pentru penetrarea dispozitivului de securitate erau sofisticate și, cu toată ingeniozitatea mea, de cele mai multe ori descopereau armele ascunse,

deghezate în felurite obiecte casnice sau utilitare, ori pe corp în zone greu accesibile pentru pudici. Eram un colectiv omogen, atât formal, cât și informal. După completarea efectivelor, pentru că inițial fusesem doar cinci, fără a diviza grupul am partajat puterea de decizie a adjutantului Aurel Vișan, dându-i jumătate tânărului plutonier Vasile Hălmăgean, venit de la București.

Foarte rar existau evenimente nedorite sau reclamații de la pasageri. După instituirea controlului antiterorist s-au organizat stagii de pregătire și instruire la unitatea centrală de luptă antiteroristă. Mitruț Fulga a fost printre primii care s-au adaptat la noua metodologie, mai eficientă, pentru identificarea obiectelor suspecte cu ajutorul aparatului cu raze X. El a fost și la București, la instruire, de unde a venit cu aprecierea de „foarte bine”. Îl consideram cel mai bun operator de interpretare a imaginii obiectelor din bagajele supuse controlului la aparat. Deși aveam mai mulți operatori, când existau dubii la vreun obiect, Mitruț era chemat să se pronunțe asupra imaginii, evitând controlul manual al bagajelor. Și ceilalți colegi îl recunoșteau ca expert în interpretarea imaginilor.

Acum, aceiași colegi stăteau lângă catafalc. Triști și mâhniți. Toată lumea era supărată de moartea sa, la nici 45 de ani, după mai puțin de doi ani de la evenimentul a cărui victimă căzuse. După ce cu greu a fost absolvit de latura penală a faptei, care putea fi interpretată ca neglijență în serviciu, finalul s-a soldat cu trecerea lui în rezervă, după ce slujise cu devotament peste zece ani într-o muncă cu risc ridicat, inclusiv cu expunere la radiații *gamma*. Deși din fabricație aparatul *Eltex Spot* era prevăzut cu sistem de protecție, scăpările accidentale de radiații nu erau rare. Oricând un flux rebel, aflat peste doza admisă, putea să-ți afecteze grav sănătatea. Dar Mitru Fulga nu murise din cauza unei boli profesionale, ci pur și simplu, de „inimă rea”. O boală grea, ce nu este inclusă în nomenclatorul de diagnostice sau în programa de studiu a vreunei facultăți de medicină. Și totuși boala există în realitate și face victime. Boala de „inimă rea” o primești în urma unui șoc psihic, a unei situații de stres maxim, ca o consecință a unei disperări. Americanii, în urma unor ample cercetări, au descoperit cauzele ce o declanșează, i-au studiat simptomatologia și au inclus-o în nomenclator sub denumirea de „cardiomiopatie”. Boala de „inimă rea” sau „sindromul nefericirii” apare instantaneu, fără nici un indiciu prealabil, datorită unor „emoții toxice”, cum spun specialiștii, a unui șoc emoțional puternic, a unui stres intens, sau a percepției ostilității față de sine, reale ori induse, factori nocivi care induc un nivel crescut al adrenalinei, creșterea tensiunii arteriale, anxietatea și depresia nervoasă, stări fatale pentru inimă.

Boala de „*inimă rea*” fusese cauza decesului lui Mitruț Fulga. El, cel mai bun operator din echipa de control antiterorist, fusese dat afară. Faptul că la cursul de identificare a imaginii organizat de USLA luase locul întâi nu mai conta; că era gata întodeauna să-și ajute colegii, nu mai era de actualitate; reputația sa de militar disciplinat și loial colectivului nu mai impresiona.

Fulga insista să se apere susținând că era imposibil de identificat pistolul ascuns într-un fier de călcat, alături de câteva obiecte de lenjerie intimă, în sacoșa tânărului Doru Guguilă din Galați, care venise tocmai aici, la Arad, pentru a se îmbarca în aeronava de București. I s-a reproșat că aparatele electrice sau electronice se verifică prin introducerea în priză, iar dacă nu funcționează se dau la bagajele de cală. Posesorului nu i se permite să se urce în avion cu un asemenea obiect în bagajul de mână.

Fulga nu a respectat metodologia. Aceasta i se reține. Pentru că așa a fost posibil ca teroristul să introducă pistolul la bordul aeronavei.

Mitruț nu accepta că a greșit și era deosebit de afectat. Tenul lui, mai închis la culoare, a devenit aproape pământiu. Era stăpânit de o frământare interioară distructivă. Nu concepea că a fost dat afară. De câteva ori l-am văzut plângând. El, un bărbat înalt, de 90 de kg, scădea în greutate văzând cu ochii, era lipsit de vigoarea de altă dată, se lamenta permanent, căzuse într-o apatie profundă. Aproape o lună a revenit aproape zilnic la aeroport, să-mi solicite să intervin pentru a fi reprimat. Nu îl încurajam că ar exista o posibilitate de reîncadrare, dimpotrivă, dar degeaba.

Refuza să meargă la medic. Dezastrul era aproape. La un moment dat aproape că a dispărut. Ticu Găină mi-a spus că e internat la spital, ca apoi după o lună să-mi spună că e grav, că nu te mai poți înțelege cu el, că refuză mâncarea și că e o arătare a aceluia falnic bărbat sănătos, cu bun simț și mereu săritor. La scurt timp Mitruț a murit!

De fapt, ce se întâmplase? Ce a generat această situație care ne-a adus doliu în echipa de la antiterorism, pe frigul toamnei, adunându-ne în jurul gropii unde va fi depus pe vecie, colegul nostru, plutonierul major Dumitru Fulga, din Brigada Specială de Luptă Antiteroristă?

Era în 16 ianuarie 1984 când s-a produs evenimentul de zbor.

Dar, pentru a remarca modul în care, în furia anti-Securitate, realitatea a fost ani de-a rândul mistificată, iată cum este prezentat acest eveniment de către „eroul” principal, Guguilă Doru Gheorghe, și de către cel care i-a luat un interviu, ziaristul Iulian Grosu de la „*Ziarul de Iași*”. Ce se zice, ce se declară?

„Gălățean condamnat la moarte pentru terorism în avion”, așa sună titlul articolului, căutând astfel să atragă atenția prin elementul de senzațional. Numai că teroristul nu a fost condamnat la moarte pentru că era în avion, ci pentru că a pătruns cu o armă de foc în aeronavă, a încercat să ia ostatici pasagerii și membrii echipajului, să deturneze aeronava de pe ruta normală de zbor, punând în pericol grav viețile oamenilor, fapte ce se încadrează penal, la infracțiunile de terorism. Iar terorismul se condamnă, în întreaga lume și de către toate statele în care se zboară și sunt parte la OACI - *International Civil Aviation Organization*, cu sediul la Montreal, Canada. Chiar și Statele Unite, țara democrației, condamnă la moarte pentru acte de terorism. Unde nu mai există pedeapsa cu moartea, se condamnă la închisoare pe viață.

Apoi ziaristul face portretul teroristului : „*Dacă-l vezi pe stradă, nu dai doi bani pe el. E înalt, slab și are o față comună. Pare genul de om care chiar dacă este deranjat de cineva sau ceva, bagă capul în pământ și-și vede de drumul lui. Ai putea spune despre el că-i unul din cei mulți care duc o viață plată. Pe care-i însoară părinții, care fac copii pentru că ăsta-i rostul omului pe pământ, care-și caută un serviciu calduț de unde să poată ieși liniștiți la pensie. Un individ șters, așa pare a fi gălățeanul Doru Guguilă. Asta până în momentul în care începe să vorbească. Despre el. Despre ce a făcut omul Guguilă până la 43 de ani, cât are acum. Ascultându-i povestea vieții, te crucești. Ai impresia că ți se prezintă un scenariu de film la care s-au scremut 5-6 minți luminate, pentru a-l face cât mai palpitant. Atunci îl descoperi pe adevăratul Guguilă. Un om care a avut fantasticul tupeu de a se lua la trântă cu regimul lui Ceaușescu, de a sfida pe față Securitatea*”.

Numai că nu așa stau lucrurile. Guguilă a încercat să se lupte cu Securitatea. A stat ascuns într-o cameră de hotel să-și pregătească pistolul, să-l adapteze, empiric, cu pila și ciocanul, dar când să-l folosească i s-a blocat mintea, iar la vederea „omului Securității” aproape că a făcut pe el de frică.

„*S-a luptat ani de zile cu turnătorii, cu sistemul comunist și a pierdut. În '84, când a simțit ca va ajunge la pușcărie pentru că gândea altfel (Aiurea! - n.a), Doru Guguilă a făcut un gest aproape sinucigaș: înarmat cu un pistol, a deturnat un avion plin cu activiști de frunte ai PCR, care circula pe ruta Arad-București. Planul său era să ajungă în Austria și să ceară azil politic*”.

Fraza e halucinantă! Cu puțină imaginație chiar l-ai putea vedea pe eroicul luptător. În realitate, nu era nimic special. Era o cursă obișnuită, cu pasageri obișnuiți. Dar, chipurile, Guguilă a ales avionul cu activiști PCR pentru a mai diminua efectivele de aproape 4 milioane de membri de partid. Și atacând

sistemul comunist „*ani de zile*”, când să spună că a reușit, ghinion! În aeronavă erau doi securiști, doar doi, care l-au oprit din lupta sa aprigă anticomunistă.

M-am întrebat: de ce, după luptele eroice cu sistemul comunist, lui Guguilă îi mirosea a pușcărie? Recitind interviul, aflăm. A simțit el că adie un iz de pușcărie, după ce a fost prins de miliție conducând o motoretă printre blocuri, fără permis. Ghinion, justiția l-a condamnat la un an și jumătate de închisoare la locul de muncă.

Concluzia: În momentul declanșării atacului, Guguilă era o persoană cu un discernământ afectat de traumele personale și obsesii induse. El nu a deturnat nici un avion! Și nici nu avea vreo șansă.

Că este adevărat, ca o concluzie, ne spune tot domnul ziarist Iulian Grosu: „*S-a despărțit de nevasta-turnătoare, dar numai în fapt. N-a înaintat și acțiune la Tribunal. Consoarta sa însă nu s-a lăsat. S-a ținut scai de el, că ar mai vrea să se mai întâlnească, măcar să facă din când în când dragoste cu el. Hormonii lui Doru Guguilă au sărit în sus de bucurie (ca la orice anticomunist, nu ? – n.a.). După vreo trei luni, dușmanul de moarte al securiștilor avea însă să primească o lovitură năpraznică, tocmai pentru că a greșit lăsând garda jos în relația cu nevastă-sa: „Până la urma tot m-a lucrat Securitatea. (...)*

Și articolul continuă: „*În paralel, se ținea de serviciu, ca să scape de condamnare. După vreo șase săptămâni, Doru a început să cedeze nervos. Îl bătea gândul să se sinucidă. Doctorul de la întreprindere i-a recomandat să se interneze o perioadă scurtă de timp la Psihiatrie, poate-și mai revine. «L-am ascultat pe doctor și m-am internat două săptămâni. În timpul ăsta însă, securiștii au venit la mine la muncă și au aranjat treburile astfel încât să iasă la iveală că după cinci zile de la începerea executării pedepsei, eu am părăsit postul. Au sustras foile de pontaj, le-au falsificat, nu știu ce-au făcut, cert este că procesul s-a redeschis. Am pierdut în prima fază. De data asta instanța a decis că trebuie să stau acel an și patru luni în închisoare. Am făcut recurs, numai ca să nu mă aresteze»”.*

Iată cine era piratul aerului și care era așa-zisa activitatea anticomunistă a lui. Conducea o motoretă fără permis, fusese condamnat la locul de muncă, nevasta îl părăsise, dar pentru că „*hormonii i-au sărit în sus*” a iertat-o, apoi a vrut să se sinucidă, a fost internat la Psihiatrie, nu și-a executat pedeapsa la locul de muncă și îl păștea o pușcărie adevărată, cu lipsire de libertate, în penitenciar. Iată coordonatele luptei lui anticomuniste! Piratul aerului nu era nici luptător neiertător, nici victimă a comunismului. Și atunci ?

„Atunci, Doru, care făcuse armata la Aviație, s-a hotărît să plece din țară cu un avion. Să-l deturneze și să ajungă în Austria. Era în 1984, iar el n-avea decât 25 de ani. Bonul de fugă: Mai întâi, Doru a făcut rost de un pistol de calibru 5 mm. Arma a furat-o de la o cunoștință de-a lui, Mihai Dobre, care activa în cadrul gărzilor patriotice din CSG, actualul Ispat Sidex. S-a dus într-o vizita acasă la Dobre, iar la plecare a plecat cu tot cu pistol. (Avea talent și de hoț? Dotat băiatu'! – n.a.). Mai avea nevoie de gloanțe. A luat niște cartușe oarbe, (De unde? Erau la aprozar sau le-a furat și pe acestea? – n.a.), iar proiectilele din plumb le-a confecționat singur. A făcut proba, să vadă dacă-s bune, după care a trecut la faza a doua a planului de evadare din comunism. Pe 3 ianuarie 1984 a plecat la Arad”.

Am să continui eu povestea. În Arad s-a cazat la hotel „Mureșul”, un hotel de două stele, și a frecventat mai multe localuri modeste. La o cofetărie l-a cunoscut pe un tânăr care abandonase școala. Minorul i se destăinuie că tatăl său emigrase în Australia, că dorește să-l urmeze, că are cerere de plecare definitivă, dar că mama sa nu dorea să îl lase să plece din țară, iar el fiind minor, de 17 ani, nu avea capacitatea de exercițiu deplină și nu putea pleca fără avizul ei. El totuși ar fi dorit să emigreze. Acest moment a fost exploatat de Guguilă pentru a-l racola și angrena la comiterea de infracțiuni. Totuși, această racolare, faptă penală, în sine, nu i-a fost reținută la procesul pentru tentativa de deturnare a aeronavei TAROM din ziua de 16 ianuarie 1984, în timpul zborului, pe ruta Arad – București, de către Guguilă Doru George – 25 ani și Oarcea Florin Daniel. Avionul, un AN 24, avea șapte membri ai echipajului și 46 pasageri la bord.

Ce spune piratul aerului Guguilă despre eveniment ?

„Pistolul care avea un singur glonț, l-am ascuns într-un fier de călcat. Glonțul nu avea fier pe el ca să țină la control, așa că l-am vârat în căptușeala de la haină. Băiatului ăsta, Florin, i-am băgat o bombă artizanală într-un spray, pe care el ar fi trebuit să o scoată în timpul misiunii. Bomba nu ar fi explodat niciodată, era făcută la derută. Am pus ecran mic pe ea, cu cronometru în regulă, ca să creadă securiștii că dacă vreau o să pot arunca în aer tot avionul. Era o farsă. Știam că aeronava are combustibil ca să ajungă până la Viena, iar după opt minute de la decolare am dat drumul la acțiune”.

A mers la toaletă, cu sacoșa de mână; cum se știe, una dintre stewardese se află undeva în spate; Doru în toaletă a scos pistolul din fierul de călcat, a introdus cartușul pe țevă și l-a băgat la brâu. Ajuns lângă stewardesă, a scos pistolul și l-a

lipit de tâmpla fetei. A strigat puternic, amenințând că dacă se împotrivește cineva, o împușcă. Dar să-l lăsăm pe Doru să descrie lupta cu Securitatea.

„Am jucat slab. Adevărul este că nu m-am așteptat ca stewardesa să reacționeze aiurea. În loc să facă pe ea de frică, fata a luat-o la goană. N-am tras după ea, iar în câteva secunde s-a făcut haos în avion. Puștiul Florin s-a blocat, n-a mai scos bomba, gata, era nasol de tot. Atunci, am îndreptat arma către un securist și l-am amenințat. Țsta însă, m-a citit că-s mai slab de înger și în timp ce țineam arma spre el, și-a scos pistolul și a zis: «Hai, trage, dacă ai curaj!». N-am tras, în schimb a apăsas el pe trăgaci. Glonțul mi-a intrat pe lângă clavicula stângă și a ieșit prin omoplatul drept. Am căzut secerat”.

Intr-adevăr, în aeronavă s-a produs un oarecare haos și datorită faptului că un medic veterinar aflat sub influențe bahice s-a ridicat să dea ajutor chiar când a fost reținut Florin Oarcea și cum doctorul venea din spate, a fost considerat suspect și i s-au pus și lui cătușele. Abia după debarcare doctorul s-a trezit din beție și a dat explicațiile necesare, fiind eliberat.

Cei doi subofițeri au fost recompensați, decorați pentru merite deosebite în îndeplinirea misiunii, unul dintre ei chiar a fost trecut în corpul ofițerilor. Cazul a fost prelucrat pe întreaga țară, cu echipele de control de la aeroporturi, a fost revizuită metodologia de control antiterorist, iar dotarea specifică a fost completată cu aparate de detecție aduse din occident.

Dar ce s-a întâmplat cu pirății aerului? Cu acești teroriști „originali” care intenționau, să finalizeze lupta lor anticomunistă la mare altitudine, în timpul zborului unei aeronave românești?

Iată ce a mai consemnat domnul ziarist:

„Cam asta a fost aventura cu deturnatul avionului”, spune Doru Guguilă. Pe 29 martie 1984, într-un proces care s-a judecat cu ușile închise, (Tribunalul Militar București) a pronunțat sentința nr. 54, în dosarul 1459: inculpatul Doru Guguilă a fost condamnat la moarte, conform art. 107, aliniatul 2, literele a, e și g. Totodată, Tribunalul Municipal (Militar – n.a.) București a mai hotărât și confiscarea averii acestuia. Complicele sau, Florin Oarcea, a primit 5 ani de închisoare (Greșit, Florin Oarcea – care era minor – a fost internat într-o școală de muncă și reeducare pe timp de 5 ani), dar a fost eliberat după numai 7 luni”. Florin Oarcea, la majorat, a fost pus în libertate și a plecat în Australia.

În anul 1986, pedeapsa de condamnare la moarte i-a fost comutată în închisoare pe timp 20 de ani. La data de 21 aprilie 1990, pe când era încarcerat la penitenciarul Gherla, a primit vestea eliberării înainte de executarea integrală

a pedepsei. În sfârșit, după lupta sa asiduă și vehementă împotriva comunismului, acum în democrație Doru Guguilă putea să se manifeste în voie, să o demaște pe fosta soție ca informatoare, pe doctorul ce l-a internat la Psihiatrie, să-i ceară scuze domnului Dobre că a furat pistolul și să reclame Securitatea care l-a urmărit și l-a împiedicat să deturneze aeronava și, evident, să ducă o viață îmbelșugată. Dar, după cum ne informează ziaristul, situația socială a domnului Guguilă nu era deloc roză în februarie 2002.

„De la eliberare, de aproape 12 ani, el nu-și mai găsește locul în «noua» societate. A fost refuzat atunci, este refuzat și acum. Nimic nu s-a schimbat, pare a zice Doru, gândindu-se la soarta lui. Are 43 de ani, este în putere, dar nimeni nu-l angajează. Are cazierul pătat. Pe el scrie ca a fost condamnat la 20 de ani de pușcărie. (Și 1,5 ani de închisoare pentru conducere fără permis, completez eu). Nu contează ce-a făcut, că nu-i un criminal. În ziua de azi, ce patron s-ar lega la cap cu un condamnat de drept comun. Doru Guguilă a făcut ce a făcut pentru că a fost persecutat politic, de asta nu se mai îndoiește nimeni (Ce aberație jurnalistică!). Nimeni, în afara statului, care nu l-a reabilitat nici în ziua de azi. Doru a fost condamnat la moarte pe timpul lui Ceaușescu, este condamnat la moarte și acum. Prin înfometare. (...) Pentru că bărbatul trăiește din te miri ce. Repară aparatură electronică, job pe care însă îl face mai mult ocazional. Noroc că cea de-a doua lui soție este alături de el și-l mai încurajează. Altfel, recunoaște și Doru, crede că o lua de mult razna”.

Ce să înțelegem prin „razna”? Că ar dori să deturneze iar un avion? Să lupte vehement împotriva capitalismului? Ar fi o soluție, numai că democrații de azi s-ar putea să nu-i comute pedeapsa, ba chiar să o execute înainte de pronunțarea sentinței. La occidentali s-a mai întâmplat să moară teroriștii înainte de judecată.

Din cauza acestui individ inadaptat social, nici în comunism, nici în capitalism și probabil că așa ar fi fost și în feudalism sau sclavagism, adică un deviant de la normal, a murit de inimă rea colegul meu Mitruț Fulga. Pe Mitruț îl păstrăm în memorie ca pe un bărbat puternic și un bun coleg, dar care nu a rezistat psihic și, fiind afectat de noua boală denumită „sindromul nefericirii” sau „inimă rea”, ne-a părăsit.

Col. (r) Alexandru Bochiș

AEROPORTUL „INTERNAȚIONAL” HOREA

Sandu Centea își căuta geanta pe care o pusese de cu seară pe un scaun de la masa din sufragerie. Nu mai era acolo. Se apropia ora nouă și el trebuia să ajungă la avion. Doamna Zamfira, soția lui, făcuse curățenie, ștersese praful și o dusese în biroul fostului pilot, unde își păstra el relicve ale timpului când zbura pe avioanele militare. Camera aceea era pentru el un loc de refugiu, de nostalgie, de amintire a unor bucurii trăite pe timpul când era tânărul căpitan de aviație Alexandru Centea. A fost lovit cumplit atunci când, alături de alți colegi, în 1956 a fost trecut în rezervă. Apoi lucrurile s-au mai schimbat, rușii au plecat și s-a încadrat ca mecanic de avion în aviația utilitară. I-au mai rămas doar o uniformă militară, un combinezon de zbor, o geacă cu epoleți, o cămașă, o cravată și o geantă de zbor. Din când în când le scotea din dulap, le peria, le aerisea, ba vara, le scoatea chiar la soare. Nu dorea să se despartă de acele vremuri, de faptele trecutului său, iar dacă cineva îl vizita acasă, îi arăta „cine a fost el”, cu un zâmbet de regret și pe un ton plin de durere își plânga evoluția ratată nu din vina lui. „*Ei, acum eram colonel, dacă nu m-ar fi dat afară. Poate chiar general. Că Puiu, colegul meu de promoție, e general. Așa.... ?*”.

În acele clipe, însă, nu îi ardea de trecut. Își căuta geanta unde avea siguranța centrală de la instalația electrică a aeronavei, fără de care nu puteau fi pornite motoarele. Așa era regulamentul. La terminarea zborului, după ancorarea aeronavei, siguranța se demonta și se păstra la mecanicul de bord. Avionul nu putea fi pornit decât în prezența pilotului și a mecanicului de bord, care monta siguranța. Paza aeronavelor la sol era asigurată de beneficiarul prestației, cu persoană înarmată, de obicei cu armă de vânătoare. Dacă te apropiai de aeronavă fără parolă, paznicul trăgea, după somația legală. Apropierea de aeronavă se face în tandem: pilot plus mecanic de bord. Atât. Nici unul singur, nici mai mult de doi.

Sandu Centea era în tandem cu Aurel Popescu, un pilot tânăr, sub 30 de ani, zburător talentat, dar nonconformist, adaptat timpului său; el îl respecta pe mecanic, știind că a fost pilot la aviația militară. Acum lucrau amândoi pentru CAP Horea, la limita orașului Arad. Președintele CAP-ului era un neamț destul de generos, care îi aproviziona cu de toate. Zburau în satul Horea de aproape o săptămână. A venit ziua de duminică și au făcut o pauză de două zile. Luni și

marți nu au lucrat. Aurel Popescu se scuzase că are o nuntă la Reșita și va veni obosit, așa că a propus să se odihnească două zile înainte de a relua zborurile:

- Nea Sandu, o lăsăm mai moale cu munca, că la nuntă mai bea omul, mai se distrează și vreau să mă odihnesc, să fiu limpede la cap când zbor, liniștit, așa că ne vedem pe la orele nouă miercuri dimineața.

Era deja miercuri, 3 iulie 1980, se făcuse șapte și ceva, iar nea Sandu nu își găsea geanta de serviciu. Iar în ea avea siguranța de la instalația electrică a aeronavei AN – 2, cu numărul de înmatriculare YR – PAV, al cărei mecanic de bord era, aeronavă adaptată pentru dispersarea soluției de ierbicide și pesticide.

- Unde ai pus, dragă, geanta? Te-am rugat să nu mai te atingi de lucrurile mele! se adresă el soției cu glas ridicat.

- Acolo pe scaun, la birou! Dacă era o brunetă, o vedeai?

Doamna îi pusese geanta cea prețioasă în camera sa preferată, pe scaunul de la birou, dar o haină așezată pe spetează o ascundea vederii.

- Da, da, da ! Am găsit-o. Mă așteaptă Relu la nouă, că vrem să îi dăm drumu' repede. Mai avem vreo două-trei zile de zbor la Horea, terminăm și ne mutăm la Curtici.

Verifică dacă siguranța este în geantă, acea piesă mică, sub forma unui tub cilindric, vitală pentru a porni motoarele. Era acolo. O privi, spunându-și în sine sa: fără tine, nimeni nu poate să folosească aeronava.

Cu un zâmbet în colțul gurii se îndreaptă spre *Wartburg*-ul său vechi, care pornea la prima cheie, și se îndreaptă spre satul Horea. La opt și un sfert, când se apropia de terenul de zbor, fu oprit de către un milițian:

- Nu aveți voie să continuați. Circulația e întreruptă. O luați prin Vladimirescu, ocoliți pe variantă pentru a ajunge la Șiria. Acolo mergeți, nu?

- Nu, tovarășu' plutonier. Merg la aeroport, cum îi spuneți dumneavoastră, la terenul de zbor utilitar.

- Nu aveți voie tovarășu'! Nu înțelegeți?

- Eu sunt mecanicul aeronavei utilitare. Trebuie să zburăm azi la ierbicidare. Cum nu am voie? Fără mine nu se poate zbura!

- Cum te numești dumneata? Prezintă actele.

- Sunt Alexandru Centea, mecanic de zbor și am la mine piesa de siguranță a aeronavei; nu se poate zbura fără mine, a spus Centea, în timp ce își scotea actele personale să le prezinte milițianului.

- Tovarășu' căpitan Rusu! Sunt plutonierul Stancu, de la filtrul de la ieșirea din Horea, mă auziți?

- Zi, măi Stancule. Ce probleme ai? Hai repede, că suntem ocupați.

- Tovarășe căpitan s-a prezentat un cetățean care dorește să vină la terenul de zbor. Se numește Centea Alexandru și susține că e mecanicul de bord al aeronavei.

După o mică ezitare, probabil că Rusu a întrebat pe cineva ce să facă, a răspuns.

- Bine, Stancule, dă-i drumul să vină aici. Să se prezinte la maiorul Plopeanu de la Securitate.

- Tovarășe Centea, puteți pleca, numai că nu mai aveți avion. A zburat! Vă prezentați la maiorul Plopeanu.

- Nu se poate! Siguranța e la mine. Glumiți!

Centea plecă în grabă cu *Wartburg*-ul spre terenul de zbor. Acolo era multă lume. Mașini, milițieni... Îl recunoște pe maiorul Plopeanu, dar nu vede aeronava. Până și paznicul, baciul Terente, era printre cei adunați, dar nici urmă de pilotul comandant Aurel Popescu și de avionul său. Își dă seama ce se întâmplase. Nu era primul pilot care își furase singur aeronava. Știa că va da și el cu subsemnatul, că va fi acuzat de lipsă de vigilență, că el, om cu experiență, putea să-și dea seama că pilotul e un bandit. Nu avea ce face însă, așa că se prezentă și el, că doar venise la muncă.

Milițianul de la filtrul de ieșire din Horea avea dreptate. Avionul decolase într-adevăr de pe terenul de zbor căruia îi va rămâne numele „Aeroportul internațional Horea”.

Va fi și el audiat, cercetat, sub aspectul vreunei complicități, omisiuni de denunț la acte pregătitoare pentru furtul unei aeronave, dar a fost imposibil să se rețină vreo culpă în sarcina fostului pilot militar Centea Alexandru, devenit mecanic navigant al aceluia celebru AN - 2.

Și-a amintit că în urmă cu vreo două luni auzise un zvon că pe aerobaza Cioca s-ar fi pierdut „o piesă vitală” – siguranța, dar nefiind el implicat, a tăcut din gură. S-a făcut proces verbal de casare și distrugere pentru a acoperi furtul. Șefii erau iar curați ca lacrima. Aceea piesă era similară cu cea din geanta lui nea Sandu. Acum și-a dat seama că siguranța dispărută fusese de fapt sustrasă de Aurel Popescu. Așa au pornit motoarele și au furat aeronava de la Horea.

Câteva săptămâni, „siciul zburător”, cum îi spuneau unii piloți, a fost vedeta televiziunilor occidentale. Aterizarea sa forțată într-un lan de porumb din localitatea Pertlstein, landul Stiria, după un zbor de peste 400 km, a fost o bombă mediatică. Ziare, precum „*Die Presse*”, „*Kurier*” sau „*Quick*” titrau pe prima pagină, cu majuscule, aventura curajoșilor români care evadaseră din comunism. Iar proprietarul terenului cu porumb, unde a avut loc aterizarea, a obținut câteva zeci de mii de *schillingi*.

Chiar în acel moment el inspecta tarlăua. Fiind cinefil amator, a filmat, mai întâi, ca o curiozitate, aeronava ce cobora, apoi când venea spre aterizare și a continuat după popasul din porumb. Efectul inedit în spectaculosul film l-a reprezentat coborârea din aeronavă a celor douăzeci de ființe de vârste și sexe diferite: copii, femei și bărbați maturi.

Pilotul este speriat, are fața contorsionată, apoi se destinde treptat și coboară printr-un salt din aeronavă. Pare surprins că cineva îl așteaptă. Prima întrebare o adresează cameramanului ce-l filma:

- Suntem în Austria?

Formidabil! Singurul om de pe câmp și din fața sa, culmea, a înțeles întrebarea în română.

- *Ja, Österreich!* i-a confirmat austriacul Herbert Kaspar, în timp ce continua să-l filmeze. El va vinde filmul celor mai prestigioase canale de televiziune, încât și-a recuperat daunele produse lanului de porumb însutit sau înmiit. Filmul cu pilotul Aurel Popescu a rulat pe canalele de știri ori la rubricile de „senzațional”, în foarte multe țări, inclusiv în America latină, elogiind curajul pilotului român, profesionalismul, riscul asumat, și declarându-l erou în lupta anticomunistă.

Terenul de aterizare a fost botezat de memoria colectivă drept „Aeroportul internațional Horea”.

Dar să nu divagăm. Realitatea este mult mai frustă.

Intr-adevăr, miercuri 3 iulie, la orele șase și zece, dis-de-dimineată, aeronava AN 2 YR – PAV aparținând aviației utilitare Cioca-Timișoara a decolat ilegal de pe terenul de zbor din localitatea Horea, județul Arad. Aeronava utilitară pilotată de comandantul Popescu Aurel nu avea plan de zbor, nici aprobare de survol în zonă, așa cum prevăd imperativ Normele Organizației Internaționale a Aviației Civile cu sediul în Montreal, fiind comisă o infracțiune gravă: piraterie aeriană.

Aceasta e fapta comisă de pilotul Aurel Popescu, un tânăr bucureștean sadea, fiu de milițian, altruist și curajos, un bărbat arătos, ce s-a stabilit prin Banat, îndrăgostit de o bănățeancă frumoasă, dar mai în vârstă ca el, cu care avea un copil. Maria Bogdan se numea doamna, care era funcționară la Oficiul Județean de Turism, cu relații multiple în mediile de decizie locale. Dânsa a reușit să-și determine soțul să fugă din țară, riscând enorm multe vieți. Ea era instigatorul.

Pilotul și-a furat propria aeronavă, trecând granița în Ungaria, apoi în survol spre Austria, aterizând într-un lan de porumb. Aeronava ce era parcată și păzită pe terenul de zbor din satul Horea, localitate limitrofă municipiului Arad, a fost preluată fraudulos de pilot prin atacarea și dezarmarea pazei. Aurel Popescu s-a prezentat la terenul de zbor, la orele șase, împreună cu un cumnat, spunându-i paznicului că mecanicul de avion Sandu Centea este bolnav și a fost înlocuit. Paza a ezitat puțin, cerând ca noul mecanic să se legitimeze, dar la insistențele lui Aurel Popescu, cunoscut de paznic ca fiind comandantul aeronavei, și după ce falsul mecanic i-a arătat și siguranța de la circuitul electric, le-a permis apropierea de aeronavă.

Cum au ajuns lângă paznic l-au imobilizat, dezarmat, i-au pus căluș în gură. Apoi l-au legat de mâini și de picioare, cu sfoara pregătită, i-au acoperit ochii, după care celelalte 20 de rude, care veniseră cu trei autoturisme, au invadat terenul de zbor și s-au urcat în aeronavă. L-au urcat în aeronavă și pe paznic până la capul pistei, i-au aruncat arma și cartușele în timpul rulării, apoi l-au împins din avion. Cu greu bătrânul, care culmea, era ciung, nu avea palma mâinii stângi, a ajuns la șosea și a alertat miliția. Dar la ora alertei aeronava era aproape ieșită de pe teritoriul Ungariei; pe la ora 9 avea să fie semnalată la borna 121 a graniței cu Austria, continuându-și zborul pentru a ateriza într-un lan de porumb.

Considerat erou de mass-media din vest, infractor pirat în est, Aurel Popescu nu se va bucura de tratamente preferențiale față de alți „refugiați din regimul comunist”. Întreaga familie formată din rude de sânge și afini, a fost internată în lagărul din Traiskirchen, un campus special pentru emigranți, până la clarificarea statutului lor juridic. Asupra piratului, autoritățile austriece vor declanșa o cercetare judiciară, respectivul fiind deferit justiției pentru furtul aeronavei, punerea în pericol a vieții minorilor, trecere frauduloasă a graniței austriece cu un mijloc de transport și altele.

Interesantă atitudinea imparțială a justiției cu referire la molestarea paznicului: procurorul Gruber, acuzatorul austriac, a apreciat că „*nu s-a întâmplat nimic deosebit, că Popescu Aurel nu putea proceda altfel, pentru că paznicul ar fi dat alarma*“ (Sic!). La 17 iulie 1980, Tribunalul din Graz l-a condamnat pe Aurel Popescu la trei luni închisoare cu suspendare și trei ani perioadă de supraveghere, pentru comiterea infracțiunii de „*intrare și aterizare ilegală în Austria folosind neautorizat un mijloc de transport*”. Influența politică și aversiunea „anticomunistă” au fost determinante. Consecința: au fost ignorate norme internaționale unanim acceptate, deși, în realitate, a fost comisă o infracțiune gravă, clasică în Codul Aerian, prevăzută în legislația tuturor statelor: Piraterie aeriană.

În România s-a încercat, fără succes, extrădarea piratului aerian, așa că a fost dispusă începerea cercetării penale, vinovații puși sub acuzare și deferiți justiției. În data de 27 martie 1982, Popescu Aurel a fost condamnat, în contumacie, la 20 de ani închisoare cu executare, pe ceilalți coînculpați, la diferite pedepse privative de libertate.

Familia unită într-un avion va ajunge în Occidentul tuturor posibilităților, unde se va bucura de libertate, în democrație, va dobândi și va uza de toate drepturile omului liber, inclusiv de umilințe, șomaj, foame și frig. Dar nu se compară frigul simțit în comunism cu cel de care te bucurai într-o țară liberă. Familia Popescu ajunge în Australia, iar ceilalți se dispersează în lume.

Din păcate, autorul acestei piraterii aeriene spectaculoase, pilotul comandant Aurel Popescu, nu va fi beneficiarul unor favoruri și satisfacții personale în lumea occidentală, deoarece la scurt timp, cade victimă la propriu și piere tragic, în anul 1986, într-un accident de aviație.

Mecanicul de bord a fost oprit de la zbor câteva luni. Maiorul de Securitate Plopeanu a primit cinci zile de arest cu îndeplinirea sarcinilor de serviciu. Mai grave sancțiuni s-au dat celor de la Miliția Reșița, pentru că, atunci când o sursă a sesizat despre intenția de furt al aeronavei, nu au luat nici o măsură de prevenire.

Col. (r) Alexandru Bochiș

**CONFERINȚA DOAMNEI GERMINA NAGÂȚ CU TEMA
„DECONSPIRAREA – CUI PRODEST?”
– O ABORDARE UNILATERALĂ –**

Duminică, 19 ianuarie 2014, ora 11.00, a avut loc la Sala Mică a Teatrului Național din București (TNB) conferința cu tema „*Deconspirarea – cui prodest?*” susținută de doamna Germina Nagâț, directorul Direcției Investigații a Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS).

Direcția Investigații are, între altele, atribuția de a întocmi note de constatare privind încălcarea unor drepturi și libertăți cetățenești prin activități informative desfășurate în perioada comunistă, pe care le prezintă Colegiului CNSAS cu propuneri de inițiere a unor acțiuni în justiție pentru constatarea calității de „lucrător” sau „colaborator al Securității”, în înțelesul dat de OUG nr. 24/2008.

Preocupat de temă și încurajat de precizarea postată pe site-ul TNB – organizatorul ciclului de conferințe – că va fi „*o discuție liberă și lipsită de prejudecăți despre deconspirare, riscurile și beneficiile ei ...*” – am participat la conferința doamnei Germina Nagâț.

Prima surpriză a constituit-o **asistența redusă** la această dezbatere pe o temă importantă și, totodată, controversată. În total au participat doar 50-60 de persoane, printre care i-am remarcat pe domnii Dinu Zamfirescu, Gabriel Liiceanu și Vartan Arachelian.

A doua surpriză, care s-a conturat pe parcurs, se referă la faptul că **auditoriul era format aproape exclusiv din invitați ai doamnei Germina Nagâț** și din persoane care au făcut obiectul preocupărilor serviciului național de informații în perioada comunistă, ceea ce a condus la o abordare unilaterală a problemei deconspirării.

În calitate de moderator, cunoscutul om de teatru Ion Caramitru, directorul TNB, a deschis manifestarea cu o scurtă introducere în temă și o succintă prezentare a doamnei Germina Nagâț – doctor în filozofie, fost cercetător științific, cadru universitar și redactor la revista „*Secolul 20*”, accentuând faptul că în 2006, aceasta a făcut parte, în calitate de expert, din Comisia Prezidențială pentru Analiza Dictaturii Comuniste din România.

În continuare, timp de o oră, doamna Germina Nagâț și-a susținut conferința, structurată pe un scurt istoric al reglementărilor legale privind „deconspirarea Securității ca poliție politică”, dificultățile întâmpinate, rezultatele obținute până în prezent (facilitarea accesului a peste 12.000 petenți la dosarele lor sau ale rudelor de până la gradul IV, cărora li s-au înmănat circa 1,5 milioane de copii după documente; inițierea a 2.149 de acțiuni de constatare în justiție, dintre care 1.315 privesc foști ofițeri de informații; transmiterea datelor de identificare ale peste 5.507 de colaboratori titularilor dosarelor în care figurează; acordarea avizului de acces la documente din arhiva Securității la peste 1.000 de cercetători externi).

Conform formatului conferințelor TNB, a doua oră a fost destinată răspunsurilor la întrebări formulate din sală.

În concepția doamnei Germina Nagâț **coordonatele de bază ale deconspirării** ar fi foarte clare și fără posibilități de nuanțare:

- Comunismul ar fi fost un regim criminal, iar Securitatea instrumentul criminal al acestuia. Ofițerii de informații cu decizii CNSAS de „agenți ai poliției politice” (în baza Legii nr. 187/1999) și cu hotărâri judecătorești de constatare a calității de „lucrător la Securității” (conform OUG nr. 24/2008) ar fi imaginea concretă, personificarea crimelor comunismului.

- Securitatea ar fi fost antiromânească pe tot parcursul ei de funcționare, fără distincție între perioada de început, când era condusă de oamenii Moscovei, în majoritate alogeni, și perioada de după 1964, când regimul Ceaușescu și Securitatea au fost acuzați de excese naționaliste.

- Caracterul represiv ar fi fost, de asemenea, o coordonată constantă a Securității, între perioada de început și cea de după 1964 neînregistrându-se decât o diferență cantitativă în ce privește numărul de arestări și condamnări pe motive politice.

Doamna Germina Nagâț a folosit prilejul acestei manifestări pentru a prezenta **numeroase nemulțumiri privind modul în care este organizat și se desfășoară procesul deconspirării**, dintre care menționăm doar următoarele:

- Cadrul legal nu prevede sancțiuni pentru ofițerii de informații declarați „lucrători ai Securității”, o asemenea decizie în justiție reprezentând doar un blam moral.

- CNSAS are un buget pentru personal mult redus, deși administrează o arhivă care, din punct de vedere al dimensiunii, se situează pe locul 3, după Germania și Polonia.

- Nu se acordă atenție suficientă procesului deconspirării.

- Numărul persoanelor care au solicitat acces la propriul dosar de securitate sau al rudelor până la gradul IV este mic (până în prezent, în 14 ani de deconspirare, au solicitat să vadă dosarele doar 12.000 de titulari sau moștenitori, cifră care reprezintă doar 0,92% din cele 1.300.000 dosare informative aflate în arhiva CNSAS, constituite în întreaga perioadă comunistă – n.n.).

- Ziariștii, care se interesează de câte o persoană dacă are dosar, solicită doar relații, fără a catadixi să meargă să le studieze.

- CNSAS nu ar beneficia de un *lobby*.

- Pe fondul unor prevederi legale lacunare și interpretabile, la nivelul Consiliului CNSAS s-ar manifesta divergențe de abordare în problema colaborării cu Securitatea. Unii dintre membri nu consideră suficientă existența unui angajament de colaborare și a numelui conspirativ, dacă informațiile furnizate nu se referă la acțiuni sau atitudini contrare regimului comunist. Ca urmare, nu se promovează acțiuni de constatare în justiție în numeroase cazuri. Mai mult, sunt acordate adeverințe de necolaborare unor persoane care figurează cu dosare de colaboratori.

Pe fondul acestor nemulțumiri, doamna Germina Nagăț a concluzionat că în România nu s-ar acționa în mod real pentru condamnarea comunismului.

Totodată, a folosit ocazia pentru a transmite câteva **sfaturi: titularilor dosarelor de securitate**, să solicite să le vadă, după care să scrie despre abuzurile pe care le-au suportat; **tinerilor**, să citească ce se publică pe tema deconspirării Securității și demascării comunismului.

Am mers la această conferință cu intenția de a participa la dezbateri cu prezentarea unor puncte de vedere pe problematica deconspirării și formularea unor întrebări referitoare la activitatea CNSAS. În plus, pe parcursul manifestării au fost făcute destule afirmații față de care simțeam nevoia să-mi manifest dezacordul sau să încerc să le nuanțez.

Din respect față de cei care au avut de-a face cu Securitatea și au folosit acest prilej pentru a prezenta cazurile lor și a pune întrebări conexe deconspirării (primirea unor drepturi compensatorii ș.a.), am tot amânat să solicit să intervin. În

mod neașteptat pentru mine, care nu știam că formatul acțiunii este de 2 ore, am constatat că domnul Ion Caramitru anunțase deja ultima intervenție.

În aceste circumstanțe, **am solicitat** totuși **cuvântul**. După ce m-am prezentat și am precizat că sunt vicepreședinte al Asociației Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră din SRI și redactor al revistei „*Vitralii – Lumini și umbre*”, publicație a veteranilor din serviciile române de informații, **am afirmat că manifestarea la care am participat a reprezentat o abordare unilaterală a problematicii deconspirării**, exclusiv din punctul de vedere al CNSAS și al victimelor Securității. Am menționat că o analiză completă a acestui proces deosebit de complex și sensibil presupune și luarea în considerare a poziției față de modul cum se realizează deconspirarea a categoriilor vizate, respectiv a ofițerilor de informații și a colaboratorilor.

În context, **am spus că în cadrul conferinței au fost făcute afirmații care nu pot fi acceptate ori necesită circumstanțieri și nuanțări**.

Concret, am reproșat CNSAS că în demersurile sale în justiție nu ia în considerare cadrul legal și justificările operative ale activităților informative incriminate.

Având în vedere aceste aspecte, cât și faptul că, din expozeul doamnei Germina Nagăț a rezultat că specialiștii CNSAS nu au reușit să descifreze mecanismele activității de informații, **am propus ca la viitoarele acțiuni pe tema deconspirării Securității să fie invitați și ofițeri de informații** care au activat și în perioada comunistă. În context, am precizat că ACMRR – SRI este disponibilă să desemneze dintre membrii săi foști ofițeri care să aibă contribuții benefice la asemenea dezbateri.

Formatul și cadrul manifestării nu au permis mai mult. Unele persoane din public, mai radicale, au vociferat la unele dintre afirmațiile mele, iar cineva a cerut chiar să mi se taie microfonul. Relevant, în acest sens, este faptul că, la sesiunea de discuții libere avută după terminarea manifestării, pe culoarele TNB, o doamnă mi-a spus că am avut mare curaj să mă prezint la această conferință.

În acest context, rămâne de apreciat atitudinea maestrului Ion Caramitru și a doamnei Germina Nagăț care au făcut posibil să mă exprim, chiar și atât cât am făcut-o.

În continuare, voi consemna, pe scurt, **principalele aspecte pe care aș fi dorit să le prezint la manifestarea de la Teatrul Național:**

1. Punctul de vedere al ACMRR-SRI privind modul în care este realizată deconspirarea Securității în țara noastră, prezentat pe larg și cu argumente în analizele și luările de atitudine pe această temă în revista „*Vitralii*” și în acțiunile publice la care au participat membri ai conducerii asociației și revistei:

a) Reglementarea legală a deconspirării are un evident caracter discriminatoriu:

- Acțiunea de deconspirare a „permanentei terori împotriva cetățenilor țării, a drepturilor și libertăților lor fundamentale”, vizează exclusiv Securitatea, făcând abstracție de faptul că aceasta se afla sub controlul Partidului Comunist, care îi configura prin lege obiectivele și modul de acțiune. Totodată, omite realitatea că din sistemul coercitiv al României din perioada comunistă făceau parte și organele de justiție – procurorii care instrumentau urmărirea penală a infracțiunilor împotriva statului, inclusiv cele incriminate de deconspirare, și judecătorii care judecau și aplicau pedepsele.

- În cazul colaboratorilor, discriminarea constă în faptul că fac obiectul deconspirării numai cei ai serviciului național de informații, nu și cei care au colaborat cu serviciile de informații străine.

b) Cadrul legal al deconspirării are și un pronunțat caracter abuziv.

- În primul rând, nu ia în considerare cadrul legal al activității informative din perioada comunistă. Cadrele de informații pot fi trase la răspundere pentru activitățile lor profesionale doar în măsura în care au încălcat legea ori au aplicat-o abuziv. Faptul că legislația care guverna activitatea informativă a fost în perioada comunistă excesivă ori represivă, în anumite perioade și pe anumite segmente, implică responsabilitatea regimului politic care a adoptat aceste reglementări.

- În al doilea rând, nu ține cont de justificarea activităților informative incriminate din punct de vedere al intereselor de siguranță/securitate națională. Ca urmare, sunt considerate încălcări ale drepturilor și libertăților cetățenești activități informative circumscrise extremismului politic, etnic și religios, revizionismului teritorial, subminării economice a statului, contraspionajului și antiterorismului, amenințări date și azi în competența serviciilor de informații din țările civilizate.

c) **Procedura constatării în justiție** a calității de „lucrător” și „colaborator al Securității”, introdusă de actuala reglementare a deconspirării, **este traumatizantă și are un pronunțat caracter de lapidare prin expunere publică**. În plus, excedând spiritul deconspirării – care ar viza doar o sancțiune morală – **constatarea** calității de „lucrător” și „colaborator” **atrage în ultimul timp și alte sancțiuni** în baza unor legi cu caracter de lustrare (ex. retragerea titlurilor de luptător sau erou – martir în Revoluție). Deci o altă discriminare pentru ofițerii și colaboratorii serviciului național de informații, singurele categorii de persoane lustrate în România.

Precizăm că producerea acțiunilor în justiție în contextul deconspirării este singulară în tot arealul ex-comunist central și est-european.

d) **CNSAS s-a remarcat** în cei aproape 6 ani de la adoptarea actualei reglementări a deconspirării **prin o serie de excese** în aplicarea acesteia, dintre care menționăm:

- În perioada de început a inițiat acțiuni de constatare în justiție împotriva unor ofițeri și colaboratori fără temeiul prevăzut de lege, respectiv existența unei solicitări scrise în acest sens din partea titularului dosarului de securitate la constituirea căreia au contribuit.

- A pus în mișcare asemenea acțiuni împotriva unor persoane decedate (62 de cazuri, dintre care 43 priveau ofițeri).

- A introdus în probatoriul de susținere a învinuirilor documente informative din alte dosare decât cele ale titularilor care au solicitat verificarea ofițerilor și colaboratorilor. Această practică abuzivă a influențat deciziile în multe procese, până în anul 2012, când Înalta Curte de Casație și Justiție a solicitat stoparea acestei practici.

Aceste aspecte, alături de altele, fac parte din argumentația propunerii de modificare a cadrului legal al deconspirării Securității pe care ACMRR-SRI a înaintat-o Parlamentului și, spre informare, factorilor de decizie la nivel juridic și executiv.

2. Întrebări care urmau a fi puse doamnei Germina Nagăț

a) Cum explică CNSAS descreșterea substanțială și constantă din ultimii trei ani a numărului acțiunilor în constatare inițiate în justiție. Concret,

numărul acestor acțiuni a avut un nivel maxim în anii 2009 (560) și 2010 (559), după care s-a înscris pe o pantă descendentă: 315 în 2011, 216 în 2012 și 197 în 2013. Corespunzător a scăzut și numărul ofițerilor de informații acționați în justiție de la 365 în 2010 la câte 115 în 2012 și 2013.

b) Ce concluzii a desprins din creșterea numărului și, respectiv, a procentului hotărârilor judecătorești de respingere a acțiunilor în constatare inițiate de CNSAS.

Numărul și procentul unor asemenea decizii este cu totul semnificativ la nivelul ÎCCJ, unde a crescut progresiv de la 5 (19%) în 2009, la 84 (52%) în 2013. O curbă ușor ascendentă se observă și la nivelul hotărârilor Curții de Apel București, instanța de fond, numărul sentințelor defavorabile CNSAS ridicându-se la 16% în 2013.

Din hotărârile instanțelor judecătorești rezultă că principalele motive ale acestor decizii le-au reprezentat absența temeiului legal pentru inițierea multor acțiuni în constatare și inconsistența probatoriului administrat în susținere.

Este cineva tras la răspundere pentru faptul că atât de multe acțiuni în justiție sunt respinse pentru vicii de legalitate?

Pierderea unor procese în justiție se soldează și cu pierderi financiare de la bugetul de stat, fiind în creștere și numărul cazurilor în care CNSAS este obligată la plata cheltuielilor de judecată făcute de învinuiți (3.000 lei sau mai mult pe caz). Face conducerea CNSAS o analiză și din această perspectivă?

Considerăm că este cazul ca Parlamentul, până la revizuirea cadrului legal al deconspirării – solicitată de ACMRR-SRI și alte componente ale societății civile – să facă o analiză temeinică a modului în care CNSAS acționează pentru punerea în aplicare a reglementărilor legale actuale.

Gl. bg. (r) Vasile Mălureanu

*Primum la redacție***CUI PRODEST?**

Duminică 19 ianuarie, doamna Germina Nagâț, director de investigații în cadrul Consiliului Național pentru Studierea Arhivelor Securității (CNSAS), a vorbit în Sala Mică a Teatrului Național, despre deconspirarea fostei Securități, despre activitatea CNSAS, despre ecoul pe care îl are în spațiul public această activitate.

Rolul de amfitrion al manifestării și l-a asumat domnul Ion Caramitru, directorul Teatrului Național.

Acțiunea a fost intens promovată, dar în pofida acestui lucru, a vremii frumoase și a stăruinței cu care tema este susținută într-o anume presă post-decembristă, prea multă lume nu a venit. Dacă s-au adunat vreo 50 de persoane, majoritatea având invitații. Bilete de intrare au cumpărat foarte puțini.

Pe parcursul conferinței, am remarcat că între speranța pe care o trezea reclama și conținutul demersului în sine a apărut o adevărată prăpastie. În realitate, am avut de-a face nu cu o încercare de a insufla aspirația către adevăr, către curățenie, către morală în viața socială, ci am fost martorii unei încercări de manipulare, doamna conferențiar căutând parcă, prin pledoaria sa, să determine auditoriul să creadă că tot ceea ce spune dânsa reprezintă adevărul absolut, iar cine nu îl percepe ca atare este vinovat. Am dobândit impresia că asistam la zugrăvirea unei lumi paralele cu aceea în care trăiește copleșitoarea majoritate a cetățenilor acestei țări, a unei lumi în care există un singur adevăr, acela promovat de salariații CNSAS.

Cu o insistență pe care oricine și-o poate explica, doamna Nagâț a pledat pentru salvarea instituției unde lucrează și de unde încasează un salariu substanțial, instituție care devine din ce în ce mai puțin interesantă pentru oamenii acestui popor. În pofida tuturor evidențelor, dânsa s-a plâns că instituția nu este suficient sprijinită de către politicieni, a susținut că legea ar trebui să fie mai aspră și că deciziile Curții de Apel ar trebui să aibă consecințe.

Ba, la un moment dat, doamna Nagâț a părut a fi supărată pe întregul popor român care nu o înțelege. Modul în care românii se văd pe sine – apreciază dânsa – nu s-a schimbat după 1989 sau, oricum, nu s-a schimbat deloc în bine. Occidentul, crede doamna Nagâț, ne va lăuda și ne va mângâia pe creștet dacă cei precum dânsa îl vor convinge că în România a existat o

opoziție generalizată, o mișcare de rezistență împotriva comunismului, că în 1989 a avut loc o revoluție fără niciun impuls extern.

„Să-i deconspirăm!” – susținea vehement doamna Germina Nagâț – și în acest fel nu vom mai fi chinuiți de îndoieli, de întrebări fără răspuns, se va face dreptate celor ce au cerut-o”.

Așadar, viziunea dânzei ar fi aceea a unui CNSAS ca instanță purificatoare a societății. Este nevoie să mai amintim că aceleași convingeri îi animau și pe inchiizitori? Se simte cineva, astăzi și aici, tentat să îmbrace mantia neagră a lui Tomaso de Torquemada? Vrea cineva să îi despartă pe credincioși de eretici? Sau, ca să ne apropiem de vremurile mai recente, pe arieni de nearieni? Acel cineva ar trebui să știe că merge pe o gheață foarte subțire.

Iar dacă nu există nimeni care să oprească asemenea derapaje, dacă este cineva gata să atribuie CNSAS rolul de doctor al societății, apoi acela ar trebui să își amintească de primul principiu al medicinei, atribuit lui Hippocrat: *„Primum non nocere”* – „În primul rând să nu faci rău”.

Doamna Nagâț și-a propus, printre altele, să combată unele clișee care ar continua să existe în societatea românească, în pofida eforturilor depuse de instituția domniei sale.

Unul dintre acestea ar fi opinia că și americanii fac interceptări ale convorbirilor telefonice. Da, spune dânsa, dar acestea au un țel nobil, lupta împotriva terorismului. Adică telefonul cancelarului german Angela Merkel este interceptat în contextul luptei împotriva teroriștilor? O asemenea susținere este de-a dreptul jignitoare. În plus, cum poți afirma așa ceva atunci când Edward Snowden face dezvăluiri despre modul în care erau folosite datele provenind din interceptări, inclusiv pentru promovarea intereselor economice americane?

Apoi, acceptându-i justificarea și întorcându-ne acasă, cum poate un ofițer dintr-o formațiune anti-terorism să fie reclamat de CNSAS și chemat în justiție pe motiv că a luat un minim de măsuri de verificare în cazul unei amenințări de atac terorist? Unde este logica?

Cum poți justifica interceptările americane, atunci când aflăm, nu doar de la Snowden, că volumul interceptărilor NSA este pur și simplu inimaginabil?

Dar, întorcându-ne din nou în ograda proprie, ce explicație pertinentă poate fi oferită atunci când Înalta Curte de Casație și Justiție confirmă că în fiecare dintre anii 2005-2011 luat în parte, în țara noastră s-au realizat mai

multe interceptări telefonice decât a efectuat Securitatea în ultimii nouă ani de existență a sa? Repetăm, cu scopul de a nu lăsa loc pentru dubii: în ultimii săi nouă ani de viață luați la un loc, Securitatea a efectuat mai puține interceptări telefonice decât au fost efectuate într-un singur an din perioada citată, deci în plin regim democratic.

De la înălțimea funcției sale, doamna Nagăț și-a propus să mai împărtășească o idee pe care probabil că o crede revoluționară, aceea că dacă există un milion și jumătate de dosare în administrarea CNSAS, atunci înseamnă că în România a existat o „opoziție tăcută” și prin urmare nu ar trebui să se mai spună că mămăliga nu a explodat, că nu am avut revoluție. *„Știm precis că românii n-au fost un popor de dizidenți sau de anticomuniști. Bun, și atunci ale cui sunt aceste un milion și jumătate de dosare de urmărire și penale instrumentate de poliția politică?”* Interesant! Chiar așa, oare cum de n-au apărut la lumină, în aproape un sfert de veac, decât o mică parte dintre ei, și aceștia, mulți dintre ei, cunoscuți a fi fost prieteni cu neprietenii României?

Am ieșit din sala de conferințe bucuros că apelurile la ură lansate cu voce suavă nu m-au atins. Mă urmărea, totuși, titlul conferinței: „Deconspirarea – Cui prodest?” Și nu am putut să nu mă întreb: Într-adevăr, cui folosește?

Un taximetrist parcat în fața teatrului asculta, cu geamul mașinii lăsat, un CD. Vocea inconfundabilă a Mirabelei Dauer mă chema:

Veniți: privighetoarea cântă și liliacul e-nflorit;

Cântați: nimic din ce e nobil, suav și dulce n-a murit.

M-am bucurat că viața este frumoasă și am uitat de doamna Germina Nagăț și de incantațiile sale.

Cristian Ilie

TERORISMUL CA MOD DE EXPRIMARE A OPINIILOR

Este lung șirul aberațiilor decurgând din Ordonanța de Urgență a Guvernului nr. 24/2008, adoptată în grabă de guvernul Tăriceanu pentru a revigora CNSAS-ul, pe care Curtea Constituțională îl lăsase practic fără obiect de activitate.

Această normă legală strâmbă și nedreaptă m-a plasat într-o postură nefericită: aceea de „pârât”, chemat în instanță de către CNSAS, pe motiv că aș fi încălcat drepturi și aș fi îngădit libertăți fundamentale ale omului. Ale cărui om? Care drepturi? Cum anume au fost ele încălcate? Iată, pe scurt, cazul:

Un muncitor de la Uzina de vagoane Arad, pe numele său Mihai Hâncu, s-a îmbolnăvit și a obținut prin Crucea Roșie aprobare și valută pentru a fi tratat la Viena. I s-a aprobat plecarea, numai că, o dată ajuns la Viena, Mihai Hâncu a anunțat că nu se mai întoarce în țară. A cerut azil politic, iar austriecii i l-au acordat. În România el avea o concubină, care îi adusese pe lume două fete pe care el le recunoscuse și care îi purtau numele.

Ajuns în lagărul de refugiați de la Traiskirchen, Mihai Hâncu a trimis o scrisoare la Direcția Pașapoarte, amenințând că aruncă în aer ambasada noastră din Austria. De ce? Întrucât concubina și cele două fiice ale sale nu erau lăsate să plece din țară, chipurile, în vederea întregirii familiei.

Întrucât femeia nu depusese cerere de plecare definitivă, i s-a făcut o vizită la domiciliul „conjugal” pentru a stabili care era poziția sa în această problemă. Au rezultat aspecte interesante. Deși lipsa de mijloace materiale era evidentă în garsoniera confort trei în care locuia împreună cu fetele, doamna a refuzat să plece din țară. Această atitudine a explicat-o prin aceea că „soțul” era, în opinia sa, un nerealizat care, pe deasupra, mai suferea și de schizofrenie. A dovedit aceasta cu actele medicale pe care le deținea.

Anticipând, putem spune că doamna a fost în cele din urmă convinsă să emigreze. Până la acest final, se impuneau însă măsuri pentru a preveni concretizarea amenințării la adresa Ambasadei României.

Reducând la esență, măsurile vizau informarea autorităților austriece, printr-o scrisoare anonimă, asupra intențiilor lui Mihai Hâncu. În calitate de ofițer al unității antiterorism am fost implicat în elaborarea acestor măsuri.

De aceea am fost chemat în justiție de către CNSAS, iar Curtea de Apel București a constatat că *„Activitățile pârâtului au suprimat dreptul de exprimare și libertatea opiniilor prevăzute de Constituția României din 1965”*.

Pe bună dreptate m-am întrebat cum puteam eu să îngădesc *„drepturi și libertăți fundamentale ale omului, în scopul susținerii puterii totalitare comuniste”*, atâta vreme cât Mihai Hâncu se afla într-un spital din Viena?

În plus, peste tot în lume, indiferent de regimul politic, terorismul este considerat o infracțiune gravă și, ca atare, este condamnat cu fermitate și fără rețineri. În situația dată, oare ce ar fi trebuit să facă un ofițer român de informații, oricare ar fi fost el, cel de dinainte sau cel de după 1989? Să stea imposibil? Să ignore informația și să aștepte producerea atacului? Cumva, pentru a nu-i încălca drepturile, pentru a nu-i îngrădi sau limita libertatea de acțiune, să îl lase să arunce în aer ambasada? Nu era mai firesc să intervină cu mijloace specifice, așa cum procedează toate serviciile din țările democratice și civilizate, pentru a preveni o acțiune teroristă?

Oricât ar părea de ciudat, în viziunea CNSAS prima variantă ar fi cea corectă. Să vezi și să nu crezi! În concepția lor, n-aveai voie să te atingi în nici un fel de drepturile unei persoane care își declarase deschis intențiile teroriste. Protejatul CNSAS are doar drepturi, nu și obligații.

Ca fost ofițer într-o structură imunitară a statului român, ca militar care mi-am slujit țara, apărându-i valorile, m-am simțit umilit. Acțiunea de constatare a așa-zisei calități de „lucrător al Securității” constituie un demers care disimulează prost o acțiune de vendetă, de revanșă, sinonimă cu proscricția, pedeapsă de esență barbară, similară practicilor inchizitoriale (vânătoarea de vrăjitoare), fasciste (stigmatizarea evreilor) ori staliniste (demascarea dușmanilor poporului).

Intentarea de procese aberante, în scop opresiv, din considerente politice și antiromânești, împotriva unor militari, a unor ofițeri de informații reprezintă o gravă formă de injustiție. Este o acțiune ce încalcă drepturile omului, principii de drept, cum ar fi prezumția de nevinovăție, discriminarea unor categorii profesionale etc.

CNSAS nu este altceva decât o instituție bugetofagă, care știe bine ce vrea să demoleze, dar foarte vag sau aproape deloc ce vrea să construiască. Fiind din ce în ce mai puțin luată în seamă de opinia publică, se agită și agită apele din jurul său, organizează expoziții, conferințe și se miră că, în pofida tuturor acestora, tot mai puțini oameni îi acordă atenție. De aici și disperarea cu care își caută clienții și își confecționează pârâții.

Simțind că pierde teren și scade în credibilitate, că-i fuge pământul de sub picioare, se agită căutând vinovați și vinovății, acuză clasa politică pe motiv că nu îi acordă un sprijin și mai mare. Este vremea ca Parlamentul României să reanalizeze situația, în contextul noii perioade pe care o parcurgem, și să așeze CNSAS acolo unde îi este locul, în cadrul Arhivelor Statului, cu misiunea de a studia, prin specialiștii săi, istoria recentă a țării.

Col. (r) Alexandru Bochiș

DIN NOU DESPRE STRÂMBĂTATEA UNEI LEGI: OUG NR. 24/1998

Orice om cu un minimum de cultură generală cunoaște faptul că o persoană nu poate fi sancționată decât pentru activități sau inactivități contrare legilor în vigoare la momentul când aceste fapte au fost comise. Vinovăția se stabilește în justiție, în cadrul unui proces echitabil („*fair trial*”). Dreptul la un proces echitabil este prevăzut în art. 5, 6 și 7 din Carta europeană a drepturilor omului. Aceeași Cartă prevede că dreptul la un proces echitabil se aplică nu numai în cazurile penale, ci și în cele administrative.

Tot atât de bine cunoscut este și faptul că nicio lege nu acționează retroactiv (*ex post facto*), altfel spus, ea sancționează numai fapte comise după intrarea ei în vigoare. Practic toate țările lumii au înscris principiul neretroactivității legii în Constituțiile lor. Și întrucât exemplul american sau cel al țărilor vest europene, atunci când este citat, provoacă replici de soiul „Ce să facem, ei sunt democrații stabile, vechi”, vom cita Constituția Pakistanului, care, la art. 12, prevede:

„Nicio lege nu poate autoriza pedepsirea unei persoane pentru o acțiune sau inacțiune care nu era pedepsibilă prin lege la momentul comiterii respectivei acțiuni sau inacțiuni”.

Reafirmarea acestor principii constituie cumva o noutate pentru legiuitorii noștri? Personal cred că nu. Altfel domniile lor nu și-ar merita locurile pe care le dețin în înaltele foruri ale țării. Și atunci, dacă știu toate acestea, de ce nu fac nimic pentru a îndrepta strâmbătatea unui act normativ precum OUG nr. 24/1998?

Arătam într-un articol anterior că OUG nr. 24/1998 reprezintă o normă legală care se situează în afara vremilor noastre. Aceasta pentru că în acest secol al XXI-lea, nimeni nu poate fi sancționat pentru ceea ce a fost sau este, ci doar pentru faptele sale. Fapte care trebuie raportate la norma legală existentă la data comiterii lor și care trebuie să fie judecate în cadrul unui proces corect. Altminteri am putea ajunge la situația aberantă în care o persoană să fie chemată în justiție pentru că este țigan, sau evreu, sau pentru că a fost ofițer de Securitate.

Iată că în România zilelor noastre există pericolul unui derapaj în acest sens. În ultima sa ieșire publică (și poate că ar fi bine să fie într-adevăr ultima), doamna Germina Nagâț deplângea situația că legea nu prevede sancțiuni împotriva foștilor ofițeri de Securitate. Este, desigur, punctul domniei sale de vedere. Respectându-i opiniile, ne punem, totuși, numai două întrebări:

- De ce să fie sancționată numai această categorie socio-profesională? Poate fi Securitatea considerată vinovată de toate relele fostului regim? Ce ne facem cu nomenclatura de partid, pentru că, știm cu toții, partidul era „forța politică conducătoare”? (Scuzați cacofonia, dar așa se spunea). Dar cu membrii forurilor legiuitoare, care au elaborat și aprobat legi considerate astăzi strâmbe? Dar cu anumiți reprezentanți ai justiției, care sancționau cu plus de măsură abaterile de la asemenea norme legale aberante? Nu cumva, indicând un vinovat unic, toți ceilalți sunt puși la adăpost?
- Dacă acțiunea de informare a autorităților statului român trebuie calificată drept „turnătorie”, atunci acțiunea de informare, în secret, a autorităților unui stat străin, fie el din est sau din vest, cum ar trebui calificată? Pot funcționarii CNSAS să prezinte un exemplu, un singur exemplu, al unui stat care nu folosește agentură?

Revenind la apelul făcut de doamna Nagâț la înăsprirea legislației, atribuind constatărilor CNSAS și o latură sancționatorie, să amintim câteva fapte concrete, care arată că asemenea conotații există deja.

Desigur, revista noastră nu își propune să analizeze problemele generate de emiterea titlurilor de „revoluționar”, pe baza cărora numeroase persoane au dobândit avantaje materiale considerabile. Presa a relevat un număr mare de cazuri în care lupta pentru obținerea sau pentru reînnoirea certificatelor de revoluționar a condus la infracțiuni.

Ar fi însă, poate, demnă de o reflecție mai profundă următoarea comparație: un militar care se distinge prin fapte de eroism în lupta împotriva dușmanilor țării sale primește, de regulă, o recompensă morală: o decorație sau doar o călduroasă strângere de mână din partea mai marilor săi. Dacă revoluționarii din 1989 au acționat pentru materializarea unor idealuri, de ce nu le este suficientă o recompensă la fel de idealistă, respectiv mulțumirea

sufletească pentru împlinirea aspirațiilor lor? Întrebările sunt multe, iar răspunsurile nu sunt nici pe departe simple.

Până la organizarea unei dezbateri sincere, lipsită de patimă și subordonată unui singur țel: stabilirea adevărului, până atunci deci, întru dovedirea unei absurdități, să reamintim cazul arhicunoscut al colonelului Troscă, ucis dintr-un ordin criminal în fața instituției pe care fusese chemat să o apere. Lui i s-a retras titlul de „Erou-martir al Revoluției” întrucât, în calitate de ofițer de contrainformații militare, documentase activitatea de trădare de țară a unui general.

În aceeași ordine de idei, în numărul 17 al revistei „Vitrallii – Lumini și umbre” a fost prezentată situația revoluționarului timișorean Iancu Eugen Romulus. Ulterior ne-a parvenit la redacție și un memoriu al său.

Repetând că nu ne propunem să ne implicăm în situațiile complicate, de multe ori contradictorii, privitoare la revoluționari, iată un extras din acest material.

„La orele 17.30, mai mulți locatari din blocul situat pe Calea Circumvalațiunii nr. 16 s-au prezentat la mine (...) și mi-au solicitat să intervin pe scara lor, la etajul 5, unde erau mai mulți teroriști înarmați, gata să deschidă focul împotriva locatarilor. Însoțit de mai mulți muncitori și înarmat cu mitraliera model 41, calibru 12 mm, pe care o luasem cu forța din depozitul de armament al Fabricii de pâine, m-am deplasat la imobilul respectiv. Acolo, prin ușa apartamentului situat în dreapta liftului, i-am somat pe cei dinăuntru să iasă unul câte unul pe burtă culcat și să arunce armamentul pe pardoseala palierului de la etajul respectiv. În caz contrar îi voi arunca în aer cu grenada defensivă și voi deschide focul. În circa 30 de secunde de la somația mea, prin ușa întredeschisă au apărut cinci pistoale Carpați cu încărcătoare și trei pistoale-mitralieră cu pat rabatabil. În hol, în genunchi și cu mâinile la ceafă se aflau mai multe persoane, printre care: Birieș Nicolae – revoluționar, Fanu Dorel – revoluționar, Liviu Bacana – revoluționar și Simona Tomuța – revoluționară (toți fără loc de muncă). I-am evacuat spre clădirea Operei, cerându-le în mod imperios să nu mai apară în zona din

Calea Circumvalațiunii, controlată de mine și de muncitorii pe care îi conduceam în revoluție”.

Sunt multe aspecte demne de analizat cu atenție în acest memoriu. Apare, ca o rază de lumină, un fragment de răspuns la întrebarea „cine au fost teroriștii”? Apoi, se nasc noi întrebări: în cine intenționau să tragă acei oameni fără loc de muncă și care acum poartă titlul de revoluționari?; cine îi conducea?; cine i-a introdus acolo, într-un apartament oarecare, dintr-un bloc oarecare?; al cui era, de fapt, apartamentul?

Lăsăm pe fiecare să reflecteze.

După toate normele stabilite de legile referitoare la „revoluționari”, domnul Iancu Eugen-Romulus se înscria pe deplin în categoria celor care, conform acelor legi, beneficiază de anumite drepturi. El a acționat, a făcut ceva pentru schimbarea de regim. Faptele sale sunt confirmate și susținute de către numeroși martori, de oamenii care au fost alături de el în acele zile și nopți.

Da, dar mai este un mic impediment: domnul Iancu Eugen-Romulus a fost, pentru o foarte scurtă perioadă, ofițer de Securitate. Și atunci el nu mai este judecat pentru ce a făcut, ci pentru ceea ce a fost. Și în consecință a fost exclus din categoria beneficiarilor de facilitățile oferite printr-o lege a cărei justete nu o discutăm aici.

Iată de ce afirmăm că OUG nr. 24/1998 este o lege strâmbă, pogorâtă din vremi întunecate.

Paul Carpen

15 MARTIE: ANIVERSAREA REVOLUTIEI MAGHIARE DE LA 1848

Acest eveniment a devenit un tradițional prilej pentru extremiștii maghiari de a-și manifesta naționalismul exacerbat-șovin.

Nimic mai ușor decât să asmuți o etnie împotriva alteia sau o majoritate împotriva unei minorități, în schimb este infinit mai greu pentru o entitate statală să împiedice asemenea acțiuni și să păstreze un echilibru corect, judicios, menit să nu alimenteze acțiunile extremiste. Este tocmai politica statului român promovată de mulți ani în problema etniei maghiare, cu precădere în județele unde ea este mai numeroasă și unde în permanență apar provocatori, pescuitori în ape tulburi de genul controversatului episcop Laszlo Tökes, care prin grația guvernului român a primit una dintre cele mai înalte distincții și a fost ales mare euro-parlamentar, pentru ca odată ajuns la Bruxelles să atace permanent și sistematic România și să ceară aberante drepturi, chiar teritoriale, dovedindu-se încă odată, dacă mai era nevoie, că este un agent străin, străin de tot ce este românesc, deosebit de nociv, care a acționat și acționează împotriva intereselor țării noastre.

O temă preferată a extremiștilor a devenit autonomia așa-zisului ținut secuiesc. Ce se mai dorește de fapt? Există școli elementare, licee, universitate, toate cu limba de predare maghiară, toate edificiile au denumirile expuse bilingv, la fel panourile de intrare în localități, primarii sunt maghiari, ședințele se țin în maghiară, manifestările culturale și tradiționale maghiare se desfășoară din plin etc. etc. Vor, poate, să vadă pe stradă jandarmul de tristă amintire cu pene de cocoș la pălărie?

Când în întreaga Europă se acționează pentru unificare, pentru înlăturarea barierelor de tot soiul, dumnealor vor separare, scindare, batjocorind legea fundamentală a statului ai cărui cetățeni sunt. Se vântură ideea că prin autonomie ar putea să se gospodărească mai bine și ar avea o administrare mai eficientă. Perfect, ce îi împiedică s-o dovedească? A pus statul vreo opreliște unei inițiative ingenioase care ar putea fi aplicată? Au toată libertatea să facă din ținutul respectiv unul cât mai înfloritor care să devină exemplu și pentru alte județe din țară. A mai existat în trecutul nu prea îndepărtat o Regiune Autonomă

Maghiară și ce s-a realizat în afară de faptul că nu puteai primi nici un pahar cu apă dacă cereai pe românește; asta se dorește din nou?

România, în conformitate cu tradițiile ei de umanitate și toleranță, indiferent de regimurile politice care s-au perindat la conducerea statului, a lăsat o totală libertate, inclusiv religioasă, numeroaselor etnii care conviețuiesc pe teritoriul ei. Din păcate unele state, inclusiv Ungaria, au considerat aceste caracteristici ale poporului nostru drept semne de slăbiciune și au abuzat de ele. Autoritățile române au permis unor oameni politici unguri cunoscuți ca revanșarzi, nostalgici ai Ungariei Mari, să vină în România și să desfășoare în rândul populației maghiare din țara noastră ample manifestări naționalist-șovine; la noi s-a putut ca etnia maghiară să aibă un partid cu veleități politice care face parte din Parlament, la noi se poate ca un descreierat să-l „spânzure” pe Avram Iancu; la noi se poate ca steagul național să nu fie arborat pe o clădire publică, în schimb cel secuiesc poate flutura în voie; la noi se pot declanșa atacuri la demnitatea noastră națională și nimeni nu este pedepsit.

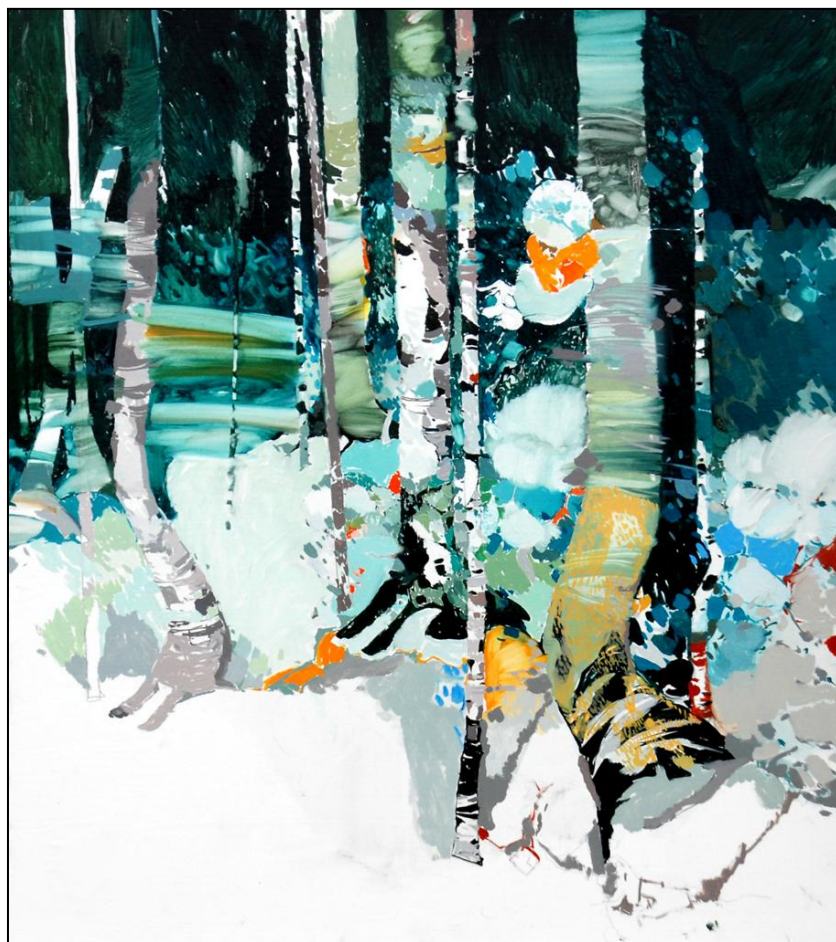
Orice toleranță are limitele ei, iar limitele au fost de mult depășite, dar statul nostru nu reacționează de teama Uniunii Europene care ar putea, Doamne ferește, să se supere pe noi. În schimb, micuța Slovacie, care are și ea probleme cu extremiștii maghiari, a avut demnitatea și curajul să refuze viza de intrare președintelui Ungariei care dorea să meargă pentru „inaugurarea unei statui a Sf. Ștefan”, iar când președintele ungur a ignorat refuzul și s-a prezentat la frontieră pentru a intra în Slovacia, a fost întors din drum și declarat „*persona non grata*”, și asta fără ca nimeni să se teamă de posibilele reacții ale U.E., care, oricum, a rămas impasibilă la cele petrecute. La vremea respectivă, autorul acestor rânduri a fost deosebit de impresionat de spiritul de demnitate al acestui micuț popor. În treacăt spus, unii oficiali slovaci la întâlnirile sporadice cu oficialii români și-au manifestat în repetate rânduri nedumerirea pentru toleranța noastră excesivă față de provocările extremiștilor maghiari. Nu vrem să facem apologia reacțiilor dure la provocările extremiste, dar parcă am subscrie (parțial) la recente declarații ale președintelui Putin care a afirmat : „*poporul rus nu admite nici un afront al unei minorități. Nu trebuie să ni se ceară favoruri pe motiv că sunt discriminați*”, și, în continuare, pasajul „tare”: „*nu Rusia are nevoie de minorități ci ele au nevoie de Rusia, ca să-i acceptăm să conviețuiască alături de noi*”.

Am vrea să prezentăm un exemplu mai recent al lipsei de fermitate a statului nostru pentru anihilarea acțiunilor revanșard-revizioniste ale extremiștilor maghiari, unele acțiuni fiind deosebit de subtile, dar cu atât mai periculoase. Anul trecut s-a desfășurat la Washington un soi de festival folcloric organizat, se pare, la inspirația Budapestei, intitulat „*Hungarian Heritage*”. Au fost prezentate în fața unui numeros public dansuri populare maghiare și – atenție! – dansuri românești, fără a se preciza că sunt românești: „călușarii”, hore moldovenești, dansuri ardelenesti etc. Păi americanul de rând, care crede că Budapesta este capitala României, cu ce convingere va rămâne văzând dansurile românești sub egida lui „*Hungarian Heritage*”? Exact, că sunt, pe undeva, tot ungurești, și cine știe dacă vreodată Ministerul Culturii din România va organiza și el un asemenea turneu, ce vor zice americanii? Uite, domnule, că și românii dansează tot ungurește. Știm că la festivalul „*Hungarian Heritage*” au avut loc și câteva altercații, în care unii spectatori americani de origine română care veniseră în mod demonstrativ cu panglici cu tricolorul românesc au fost invitați să plece pe motiv că-i o provocare față de spectacolul maghiar (sic). Noi nu știm ca vreo autoritate română să fi luat atitudine în această afacere și parcă nici nu ne mai mirăm.

Revenind la aniversarea din 15 martie a revoluției maghiare din 1848, considerăm că este un eveniment care trebuie, desigur, rememorat, mai ales că revoluționarii maghiari au fost, la un moment dat, în contact cu revoluționarii ardeleni conduși de Avram Iancu, iar Nicolae Bălcescu a încercat o alianță a celor două tabere. De fapt, tot oful naționaliștilor maghiari pendulează în jurul Tratatului de pace semnat la palatul Trianon, care nu a făcut altceva decât să aducă Ungaria în granițele ei firești. În anul 1867, prin diverse mașinațiuni de culise în care a fost implicată și împărăteasa Elisabeta („Sissi”) a Austriei, Ungariei îi este oferit un teritoriu vast incluzând, printre altele, părți din Slovacia, precum și Ardealul, iar astfel se creează Ungaria Mare. Brusc, într-un teritoriu atât de mare cu o populație eterogenă formată din români, slovaci, evrei, armeni și alte nații, maghiarii s-au trezit că sunt minoritari, și atunci a început pentru toate celelalte etnii coșmarul maghiarizării forțate, cetățenii lor fiind obligați să accepte nume noi ungurești pentru a crea iluzia că există o mare națiune maghiară. După primul război mondial, prin dispariția Imperiului Austro-Ungar, tratatul de la Trianon nu a făcut altceva decât să

reda adevăraților lor stăpâni teritoriile incluse forțat în Ungaria Mare. De zeci de ani, revanșarzii aburesc poporul maghiar cu visul refacerii Ungariei Mari. Nu știm la ce folosește cultivarea acestei himere; în nici un caz poporului maghiar. Omul de rând dorește să fie lăsat să-și lucreze în pace pământul sau să-și vadă fiecare de meseria sa. Poporul maghiar este mare prin oamenii săi talentați, prin vigoarea lor și prin cultura sa, pe care poporul român o apreciază și admiră.

Hagop Hairabetian

INCERCĂRI DE RESUSCITARE A „TRANSILVANISMULUI” PENTRU DESTRUCTURAREA ROMÂNIEI

„Transilvanismul” nu este o găselniță de dată recentă.

Este un proiect mai vechi, menit a sparge unitatea națiunii și a destrutura astfel România, care, de altfel, tot se regionalizează și apoi se globalizează.

Mai putem spune că „transilvanismul” este o amplă acțiune de persuasiune asupra românilor ardeleni pentru a-i convinge că sunt superiori „sudiștilor” și că trebuie să se rupă de aceștia (maghiarii se consideră oricum superiori tuturor).

Acest curent antiromânesc face parte dintr-o vastă campanie propagandistică dirijată și finanțată în bună parte din exterior. *Gazeta de Cluj*¹ este singura revistă din România care devoalează meșteșugurile prin care UDMR își infiltrează ghermanii (*renegații*) în posturile importante în ce privește activitățile antiromânești. Unde Dumnezeu este *Serviciul de Cadre* de altădată? Nu le regret, dar uneori îmi vine să zic: *“Ieși rău din părau...”*. Comparați, vă rog, spusele mele cu articolul *“Dezmembrarea Cehoslovaciei – o decizie impusă și antidemocratică”* și vă veți lămuri cum merg lucrurile în Uniunea Europeană!²

Dar să vedem ce spune despre transilvanism, ca ideologie, înțeleptul nostru înaintaș George Barițiu în anul 1892³.

După ce arată că poporul român, din punct de vedere al limbii, al religiei și al nenumăratelor tradiții este relativ omogen și compact, recunoaște faptul că, după cum se întâmplă și la alte popoare omogene, așa și românii *„diferă între sine după provincii, după climă și mijloace de viață, care au influență mare asupra temperamentului și caracterului omenesc”*.

Educația este însă factorul care unește sau dezbină părți din popor transformându-le gândirea, aspirațiile, caracterele, ba chiar și aspectul exterior.

Deci, conchidem noi, pentru a fi un adevărat român trebuie să dai dovadă de superioritate spirituală și să te ridici deasupra diferențelor.

De-a lungul istoriei, centrele de putere Viena și Budapesta au luat nenumărate măsuri pentru a-i înstrăina cât mai tare pe românii ardeleni de ceilalți români, iar după 1 Decembrie 1918, când Transilvania s-a unit cu România,

¹ *Gazeta de Cluj*, nr. 578, 5 aug.-11 aug. 2013, p. 22: *“U.D.M.R. vrea să-și impună omul la conducerea T.V.R. Cluj”*.

² *Făclia*, 12 noiembrie 2013, p. 3.

³ George Barițiu, *Părți alese din Istoria Transilvaniei pe două sute de ani din urmă*, vol. II, ediția a II-a, Brașov, 1994, p. 536.

Ungaria, nemulțumită de această situație, a adoptat o politică revizionistă dură, care în 20 de ani a dat parțial rezultate prin Diktatul de la Viena din 1940.

Una dintre cele mai eficiente arme de luptă ale Budapestei a fost **transilvanismul** horthyst de sorginte fascistă.

Se spune că atunci când Dumnezeu vrea să te piardă îți ia mințile... cu alte cuvinte, te simți **superior** celorlalți.

O anumită formă de transilvanism a existat în cercurile intelectuale maghiare și înainte de 1989, iar după 1990, cu o promptitudine suspectă, revista *Europai Idő* inaugurează o campanie **transilvanistă** publicând o serie de articole începând cu 6 decembrie 1990 (nr. 46) până în 22 mai 1991 (nr. 21)⁴.

Dar astăzi, sub ochii noștri larg deschiși și sub ochii strâns închiși ai politicienilor se dezvoltă și înfloreste cel mai perfid, pervers și deșănțat **transilvanism** adresat de data aceasta, în principal, românilor.

De ce în principal românilor?

Pentru că din partea lor se așteaptă o implozie națională. În acest scop se acționează asupra lor ștergându-li-se memoria, diabolizându-li-se naționalismul și patriotismul, încurajându-se nemunca și corupția.

Între cei care spun „*să se învețe din istorie*” și cei ce spun „*să Nu se învețe din istorie*” oare cine are dreptate? În 1940, pentru România, pericolul a venit din vest, dar și din est. De ce să acceptăm azi un ordin care ne spune că *Pericolul vine numai din est*?!

Dacă România este într-adevăr o țară independentă, nu-și poate stabili ea însăși strategia de apărare? Istoria ne-a învățat că pericole vin și din est și de la unii din vest. O știe orice român care-și iubește Patria!

La fel, fiecare cetățean român ar trebui să-și dea seama că dacă el *Nu* depune un jurământ de fidelitate pentru țara sa, cel care *solicită dubla cetățenie*, depune jurământ de fidelitate pentru cea de-a doua țară, al cărei cetățean dorește să fie.

Oare cel ce va cere *dubla cetățenie*, va fi fidel, loial țării căreia i-a depus jurământ sau celei de origine, căreia *Nu* i-a depus jurământ de *loialitate*?

Persoana cu dublă cetățenie este, în fond, ca o slugă la doi stăpâni. Biblia spune că nu e posibil, iată că noi am primit ordin (de unde?) să fim *conduși de slugile unei alte țări*!

⁴ Cf. Korunk, nr. 1/1993 (ianuarie). Nagy Gyöngy, *Poziția minorității până la dorința comună și înapoi – Despre ideologia transilvanistă*, p. 18-32.

Se întreabă oare cineva din țara aceasta de ce nu am procedat ca *slovacii* care s-au dovedit a fi mai patrioți decât noi și nu au acceptat să fie conduși de cei care în istoria recentă i-au *trădat*?! Și care vor din nou să le *sfâșie* țara?

Istoria este falsificată – s-a ajuns să se susțină (preluându-se o teorie maghiară) că revoluția românilor de la 1848 a fost contrarevoluție (!?), ceea ce denotă în afară de necunoaștere și reavoință. Au fost emisiuni TV care își intitulau programul „Din istorie nu se învață nimic!”

În 6 Octombrie 2013, ora 21.30, pe postul TV *Transilvania live*, într-o emisiune intitulată „*Poveștile României*”, personajul care s-a „săturat de România” exclamă: „*Dă-le-n mă-sa de modele din istoria noastră!*”

La 30 Septembrie 2013, pe același canal TV, același personaj sinistru, care nu este decât un renegat jalnic, în emisiunea: „*Ce prostii învățăm la ora de istorie*”, cu privire la marele istoric Nicolae Iorga rostea: „*Mare cretin - Iorga*” și „*batalioane române, treceți Carpații înapoi!*”

Este vizibil că acest individ a fost plătit să-i otrăvească pe români, dar mă gândesc că în spatele lui se află cineva cu mulți bani care să plătească emisiunile antiromânești, fiindcă acum își împoașcă otrava și pe *Look TV*.

Este, cred, destul de clar că, din moment ce în 1989 n-a reușit planul „A”, de a provoca un război civil în România, acum s-a trecut la planul „B” – ruperea țării prin multiple mijloace: economice, politice, morale, juridice ș.a., între care transilvanismul constituie un „ic” excelent.

De fapt, metodele sunt aceleași cu cele folosite de Ungaria horthystă înainte de 1940. Citiți cartea lui Ion Dumitru, *Spionajul maghiar în România 1918-1940*⁵ și vă veți lămuri pe deplin.

Desigur, acum spionajul se face la vedere și o fac chiar aliații între ei, deci **falsificarea istoriei** rămâne în prim-plan.

Procedeul care promovează „transilvanismul” este destul de simplu.

Se cumpără câțiva istorici talentați și capabili, dar fără caracter; se plătesc bine câțiva oameni de televiziune cu aplomb, câteva ziare (e destul chiar câțiva ziariști înfipți) care să se priceapă la manipulare. Auziți ce întrebări își permitea să pună un astfel de ziarist unei distinse și respectate fețe bisericești, într-un interviu dintr-un ziar clujean⁶: „*Mulți ardeleni se consideră mai harnici, mai cinstiți, mai destoinici în general decât restul românilor. Au*

⁵ (Însemnări documentare). Colecția “Restituiri”, Ed. Concordia, 1990, 94 p.

⁶ *Transilvania Reporter*, 29 octombrie 2013, nr. 436, p. 8.

dreptate cei ce afirmă acest lucru?” Cine-și poate permite, între ardeleni fiind, să nu fie de acord?

După „modelul Kosovo”, s-ar părea că, pentru forțele „răului”, nici noi, românii din Transilvania, nu mai suntem români, ci **ardeleni**.

Bineînțeles, falsificarea istoriei merge mână-n mână cu denigrarea și calomnierea unor personalități vrednice de cinstire pentru noi. Se pare că la aceste campanii de murdărire, cu mult entuziasm și multă violență, ia parte nemijlocit chiar și presa maghiară⁷. Din multele articole citez doar unul care mi s-a părut a fi de-a dreptul abject: „*Reînvierea mamușilor*”, în care este atacată Revoluția românilor din 1848, este atacat marele și sfântul Andrei Șaguna, este atacat un istoric eminent, dr. Petre Țurlea, este atacat un sociolog și arhivist recunoscut, dr. Ioan Lăcătușu.

În mod cert, încrâncenatul autor Lajos Magyar s-a săturat și el de România, motiv pentru care îl poftim la rândul nostru să plece de unde a venit.

Dar să revenim la esența **transilvanismului** văzută de un mare cunoscător al sufletului și caracterului maghiar, Înțeleptul de la Stoiana, Raoul Șorban.

Referindu-se la **transilvanismul** de dinainte de 1940, când vroia să-i prindă în mrejele lui și pe românii ardeleni, îl cita pe istoricul László Makkai, care într-un moment de sinceritate, în Clujul ocupat la 1942, scria: «...*Transilvanismul a avut dreptate, nu atunci când ademenea românimea cu sloganuri democratice și umaniste de circumstanță să intre într-un ocol comun (cu ungurii n.n.), ci atunci când credea cu fermitate că geniul transilvan ca principiu organizator al conviețuirii popoarelor poate fi inspirat exclusiv de către ungurime... Prin „transilvanism” Ardealul și-a creat propria ideologie sanștefaniană*»⁸.

O formulare mai scurtă, dar penetrantă a fost caracterizarea acestuia de către senatorul Zoltán Szakács, în 1943 în Parlamentul Ungariei: „*Spiritul transilvanist este înainte de toate spirit maghiar*”.

Și înțeleptul de la Stoiana, Raoul Șorban, având previziunea folosirii acestei ideologii, explică: „*Astăzi (2001), ca și în timpul apariției sale, acest termen ambiguu are din nou menirea de a deghiza programul unei intenții politice antiromânești pentru a-i ascunde, sub o haină derutantă și înșelătoare, adevărata sa semnificație*”⁹.

⁷ Szekely hirmondo, 26 februarie 2013, p. 2: Magyar Lajos, *Reînvierea mamușilor*.

⁸ Raoul Șorban, *Chestiunea maghiară*, Ed. Napoca, Cluj-Napoca, 2007, p. 163.

⁹ Idem, *Ibidem*, p. 164-165.

Transilvanismul, așadar, alături de șovinism și revizionism, este o armă cu care forțele răului încearcă realizarea ficțiunii istorice milenare „Ungaria Mare” în etape.

Știindu-se că istoria are logica ei, „serviciile” lor au calculat că: mai întâi trebuie realizată autonomia „ținutului secuiesc”; după aceea, pasul 2, autonomia Transilvaniei, apoi al 3-lea pas, independența Transilvaniei, și în final, al patrulea pas, alipirea Transilvaniei la Ungaria ca în 1848.

Toată această cavalcadă acompaniată de strigătele isterice ale „Karpathiei”, trebuie intens însoțită de perpetuarea amintirii vechilor hotare. Aceasta se face demult prin răspândirea în țară și în străinătate a unor hărți ale Ungariei care are în granițele sale și Transilvania.

Mai nou însă, sub ochii românilor care nu-și cunosc istoria, și pe banii cărora se întrețin posturile de radio și televiziune, la emisiunea în limba maghiară de pe programul 1, de luni, 19 august 2013, ne sunt oferite următoarele secvențe: dezgroparea și refacerea la propriu a bornelor de hotar din zona pasului Ghimeș, tot atâtea răni sângerânde în trupul țării noastre la 1940.

Culmea, „evenimentul” a fost arătat în partea „Culturală” a emisiunii, cică despre „Taberele” societății ungurești EKE, care a făcut trasee turistice pentru turiștii din Ungaria. Un istoric ungar, îmbrăcat în uniformă de honved de la 1940 ne asigură că totuși, „unele borne de hotar au mai rămas!”

Emisiunea mi-a atras atenția deoarece povestea acelor pietre blestimate o știam direct de la generalul Ilie Ungureanu, care mi-a relatat-o cu ani în urmă, când călătoream cu societatea „Dragoș Vodă” prin Maramureș.

Ulterior, pe această temă, generalul i-a dat un interviu interesant prietenului meu Constantin Mustață.

Spunea acolo că prin 1968, la o aplicație militară fiind, în drum spre vârful Moldoveanu, pe creastă, i-a atras atenția un mușuroi perfect circular. I s-a părut suspect. Peste 600 de metri altul. Povestește mai departe generalul: „*Semănau. Înapoi, spre stânga, încă unul!... Le-am cerut atunci soldaților să pună mâna pe cazmale și să sape. Surpriză neașteptată. Sub mușuroaie, erau pietre cimentate, iar la mijloc borne de frontieră, marcate...*” [...] „*Le-am considerat urme ale tragediei neamului românesc pe care acele «borne» l-a despărțit și i-a adus atâtea nenorociri. Am pus trotil și le-am spulberat*”¹⁰.

De fapt, acele borne fuseseră pitite, ascunse sub acele mușuroaie de pământ cu gândul criminal de a fi descoperite „la nevoie” pentru a-și relua

¹⁰ Constantin Mustață, *România trădată*, Ed. Eurocapatica, 2010, p. 223.

vechea și sinistra semnificație. Ceea ce încerca „maghiara de pe unu” să ne arate în 19 august trecut face parte, de fapt, dintr-o „agresiune simbolică”, așa cum este și arborarea provocatoare a unor steaguri, dar mai ales ridicarea unor statui ale unor criminali fasciști¹¹ și ale unor spioni antiromâni, cum a fost episcopul Márton Áron, care a organizat o rețea de spionaj-diversiune înainte de 1937¹² și căruia i s-a ridicat în inima Clujului, cu ajutorul votului unor cozi de topor, o statuie de toată frumusețea. Un alt mare cunoscător al gândirii și sufletului unguresc, dl. dr. Zeno Millea, ne explică cum se încearcă să se dea Ardealului o altă identitate bazată în principal tot pe ideologia transilvanistă¹³.

Dragi români, ardeleni și neardeleni, români din toate provinciile României unitare, nu aplecați urechea la cântecul de sirenă al celor care ne vor șterși de pe suprafața pământului și România destructurată până la ultima comună!

Nu uitați că românii numai atunci au fost puternici când au fost uniți.

Să nu vă impresioneze **istoria falsificată** răspândită de cei interesați, precum și de cozile lor de topor, pentru că numai acela își falsifică istoria care nu poate sau nu vrea să și-o asume, ori acel „*Nem, nem, shoha*” este simbolul neasumării. Să spulberăm îngrijorarea unuia dintre cei mai mari istorici în viață, academicianul Dan Berindei, ajuns recent la 90 de ani, și care, disperat de atâta lipsă de reacție din partea oficialităților române, la un moment dat a exclamat: „*Nu mai avem patrioți! Nu mai avem conștiință colectivă și nici un fel de educație națională. Țara se risipește*”¹⁴.

Trebuie să să dovedim că poporul nostru este capabil să-și mobilizeze resursele pentru a salva România.

Să nu-l lăsăm pe Iuda care e printre noi să-și facă de cap, să nu-l lăsăm să se bucure de haosul, mizeria morală și materială existente deocamdată. Să-l aruncăm la lada de gunoi a istoriei. Sper cu sinceritate și cu ardoare ca voința majorității acestui popor să-și croiască acel destin mândru pe care-l merită, și să învingă!

7-13 nov. 2013, Izvorul Mureșului

Dr. Gelu Neamțu
Cluj-Napoca

¹¹ Petre Țurlea, *Monumente maghiare de neadmis în România*, Ed. Karta-Graphic, Ploiești, 2013, 361 p.

¹² Aurel I. Rogojan, *Fereastra serviciilor secrete. România în jocul strategiilor globale*, București, Ed. Compania, 2011, p. 526.

¹³ Zeno Millea, *Secesiunea Ardealului*, Ed. Carpatica, Cluj-Napoca, 2002, 295 p.

¹⁴ *Cultura*, nr. 40 din 31 octombrie 2013, p. 16.

PORNIND DE LA O INSCRIȚIE PE UN MONUMENT

Un impunător monument marchează centrul orașului Odorheiul Secuiesc. Nu realizarea sa artistică, nu reușita sculpturii atrage atenția trecătorului, ci inscripția imortalizată în piatră. Iată ce stă scris acolo:

„Secuii le-au arătat ungarilor unde să-și stabilească patria și au luptat cu ardoare împotriva a mii de primejdii, vreme de o mie de ani.

Pentru această patrie strămoșească, acum, cu ocazia aniversării a o mie de ani, s-a înălțat acest monument de piatră pentru gloria noastră, ca un semnal pentru originea noastră hunică. Acest monument este mărturie că existăm și acum. 896 – 1896”

Ce să înțeleagă trecătorul care nu este prea grăbit și își găsește vreme să cumpănească asupra textului acelei inscripții?

Ar putea înțelege ceea ce istoricii au demonstrat demult, că secuii și ungurii sunt popoare diferite. Acum aproape 120 de ani, secuii au afirmat clar obârșia și existența celor două etnii.

LECȚIA DE NOTA 10 A PROFESORULUI SÂRB

Un profesor de istorie sârb din Voivodina, aflat zilele trecute la Satu Mare, a transmis redacției o reacție pe marginea articolului *„Afront adus românilor pe bani europeni”*, apărut în numărul din 4.12.2012 al Gazetei de Nord Vest. Reproducem integral textul transmis de profesorul sârb Miodrag Stanojevic:

„Mă numesc Miodrag Stanojevic, sunt sârb din Voivodina și profesor de istorie în Novi Sad. Aflându-mă într-o călătorie către Ucraina, am zăbovit trei zile în urbea dvs., bucurându-mă de ospitalitatea unui vechi prieten și a familiei sale. Menționez că vorbesc fluent limba română deoarece am copilărit într-un sat mixt vlaho-sârbesc.

Știind că sunt profesor de istorie și bun cunoscător al revizionismului unguresc, amfitrionul meu mi-a arătat articolul *„Afront adus românilor pe bani europeni”* apărut în ziarul dvs. Totodată mi-a relatat câteva evenimente recente de acest gen:

- Fenomenul Csibi Barna, un degenerat care își permite să dea foc în centrul României unei păpuși reprezentând un erou național al românilor (n.r. Avram Iancu), autoritățile române ignorând acest gest.

Vă propun un exercițiu de imaginație: Ce s-ar fi întâmplat dacă:

- un român ar fi dat foc la Budapesta unei păpuși reprezentându-l pe Kossuth Lajos

- un turist german ar fi incendiat la Tel Aviv o păpușă reprezentându-l pe David Ben Gurion (n.r. primul premier al Israelului) sau pe Golda Meir (n.r. de asemenea premier al Israelului)

- un ungur din Vojvodina ar fi incendiat la Novi Sad o păpușă reprezentându-l pe Milos Obilic, eroul național al sârbilor de la Kosovopolje.

- Meciul Steaua – Ujpest de acum 3 ani: la intrarea în România a trenului cu suporterii unguri, aceștia au afișat “Transilvania aparține Ungariei”, iar pe stadionul Steaua din București au afișat „românii = țigani”.

Același scenariu: ce s-ar fi întâmplat dacă Ujpest ar fi jucat la Beograd cu Partizan sau Steaua Roșie. Oare ar fi avut curajul ungurii să afișeze mesajele “sârbii = țigani” sau „Vojvodina aparține Ungariei”?

Nu, nu ar fi îndrăznit, iar dacă ar fi fost atât de tâmpiți să o facă, în aceeași seară ar fi cinat în Infern.

De ce își permit asta în România? De ce nu își permit același lucru în celelalte țări unde au minorități maghiare și revendicări revizioniste, adică Slovacia, Serbia, Ucraina?

Simplu, pentru că ei știu (așa cum au menționat în „*Traseul Legendelor Sătmărene*”) că românii sunt „un popor pașnic, binevoitor și primitiv” și, completez eu, un popor „imbecil de tolerant”. Totodată ei știu că slavii (din Slovacia, Serbia, Ucraina) nu sunt așa. Și nu își permit.

Afirm cu tărie că nu există nicăieri în lumea civilizată o țară care să acorde atâtea drepturi unei minorități alogene cum acordă România minorității maghiare. Și totuși nu vor fi mulțumiți niciodată, sâcâindu-vă perpetuu (ca un țăntar în miezul nopții) cu aceeași pretenție imbecilă: autonomie.

Tupeul lor se manifestă și prin faptul că ei consideră pretenția lor de autonomie teritorială în România ca fiind similară cu cea a catalanilor din Spania, ignorând cu bună știință marea diferență: catalanii sunt băștinași în Spania, pe când maghiarii sunt alojeni asiatici în România.

Gazda mea mi-a spus că, pe lângă „valahi puturoși” maghiarii vă mai numesc și „mămăligari”. Își permit asta în țara voastră.

Sunt derutat și confuz, neputând înțelege cum este posibil să nu existe în rândurile poporului român, „pașnic, binevoitor și primitiv” un profesor de istorie altruist care să explice ungurilor ABC-ul istoriei lor efemere:

- în anul 700 sunt menționați în cronicile coreene ca fiind niște nomazi primitivi care jefuiau prin nordul Coreei și estul Chinei
- în 896, șapte triburi maghiare și trei triburi de turci khazari, fugărite din stepele Asiei de către pecenegi, se stabilesc în Panonia (locuită atunci de

slavi, valahi, avari, germanici), în total 225.000 de nomazi sub conducerea lui Arpad. Prima lor preocupare după stabilirea în Panonia a fost jaful (logic). Incursiunile lor sângeroase s-au desfășurat în toată Europa ajungând până în Spania, până când Otto I cel Mare i-a umilit la Lechfeld în 955.

- Ștefan cel Sfânt (997 – 1038) unifică triburile ungurești și îi creștinează. Totodată începe și procesul de maghiarizare agresivă a populațiilor din jur: germanici, valahi, slavi, acest proces fiind de fapt esența strategiei de supraviețuire a acestui mic popor migrator asiatic în Europa.
- Personalitățile proeminente ale istoriei lor nu au fost unguri: Matei Corvin, Petöfi Sandor (Petrovici Alexandar – sârb, părinții lui nu cunoșteau limba maghiară), Kossuth Lajos – slovac, precum și majoritatea regilor Ungariei.
- În 1910, un istoric maghiar recunoaște că doar 10% dintre unguri sunt urmașii celor șapte triburi maghiare stabilite în Europa în 896, restul fiind populații maghiarizate de-a lungul timpului (valahi, germanici, slavi).

De fapt cum ar putea un ungur blond din zilele noastre să fie urmașul cetelor mongoloide venite în Europa în secolul IX?

Ceea ce trebuie accentuat este faptul că începând de la Ștefan cel Sfânt și până la dispariția regatului ungar în 1526, Transilvania nu a făcut parte niciodată din regatul ungar, fiind întotdeauna voievodat autonom.

- Înfrângerea de la Mohacs din 1526 în fața turcilor și cucerirea capitalei Buda în 1541 are ca urmare dispariția de pe harta Europei a regatului ungar. Partea occidentală a Ungariei este anexată de Imperiul Habsburgic, iar restul, inclusiv Buda, devine pașalâc turcesc.

Transilvania rămâne principat independent sub suzeranitate otomană.

- După respingerea asediului otoman asupra Vienei (1683), Imperiul Habsburgic ocupă teritoriul fostului regat ungar și Transilvania, anexiuni recunoscute prin tratatul de la Karlowitz (1699).

- În 1849, Kossuth Lajos proclamă Ungaria stat independent, dar intervenția habsburgică și țaristă înăbușă această pretenție.

- În urma pactului dualist din 1867, Ungaria devine regat în cadrul imperiului Habsburgic (numit din acel moment imperiul Austro-Ungar), având constituție proprie și o oarecare autonomie.

- În 1918, în urma înfrângerii din primul război mondial, imperiul Austro-Ungar se destramă, Ungaria devine stat independent iar Transilvania alege să se unească cu România. Trebuie să subliniez imbecilitatea revizionistilor unguri. Cum pot susține că Transilvania a aparținut Ungariei

1000 de ani, când regatul Ungariei a dispărut din 1541 până în 1867, perioadă în care a fost pașalâc sau provincie habsburgică, în timp ce Transilvania a fost voievodat autonom de la Ștefan cel Sfânt (997 – 1038) până în 1699 când devine provincie austriacă (ca și Ungaria de altfel). Deci Transilvania și-a pierdut independența în 1699 și a aparținut până în 1918 Imperiului Habsburgic, nicidecum Ungariei (care din 1526 până în 1867 nu a existat).

- În 1940, în urma Diktatului de la Viena, o parte a Transilvaniei este cedată (pentru prima dată în istorie) Ungariei. Până în 1944, când revine României, ce fac ungurii în Transilvania?

Ce știu mai bine: ucid valahi și evrei, considerați rase inferioare. Gena lor asiatică i-a ajutat pe unguri să devină cei mai zeloși executanți ai teoriilor rasiale naziste, golind practic Transilvania de evrei.

În perioada 1940 – 1944, timp în care Transilvania a aparținut Ungariei, populația evreiască de aici a scăzut cu 90%, marea majoritate fiind trimisă de către autoritățile maghiare către lagărele de exterminare naziste. La fel s-au purtat și în Serbia odată cu invadarea alături de germani a Iugoslaviei în 1941.

În încheiere, ca să sintetizez relația dintre băștinașii valahi și alogenii unguri, îmi îngădui un scenariu: un ungur pribeag bate la ușa unui valah. Acesta, ospitalier, îl primește în casă. Îi întinde masa, oferindu-i ce are mai bun în cămară. Ungurul, în timp ce se ospătează, pune ochii pe nevasta valahului (frumoasă, bineînțeles) considerând că ar fi normal ca după ospăț valahul să îi ofere și un desert, adică nevasta. Indignat de faptul că după ce s-a săturat, valahul nu-i oferă și nevasta, ungurul îi trage o palmă zdravănă valahului și încă una. Înainte ca mămligarul să se dezmeticească, ungurul fuge pe uliță strigând din toți răunchii: săriți oameni buni, că mă omoară valahul, sunt o victimă.

Așa că, valahi, fiți înțelegători și dați-le și nevasta, dar vă avertizez că nu le va ajunge.

Următoarea lor dorință va fi casa voastră”.

Ion Coja

Publicat în „Amestecate”, 31.03.2013
a se vedea www.ioncoja.ro

UN DOCUMENT UITAT DE VREMURI

Cândva, cu mulți ani în urmă, am învățat la Istoria literaturii engleze despre „romanul gotic”, o combinație între ficțiune, „horror” și romantism, curent inițiat de Horace Walpole la sfârșitul secolului al XVIII-lea prin al său roman „*Castelul din Otranto*”. Înainte de a trece mai departe, nu pot să nu remarc tendința actuală de a revigora pasiunea pentru monștri, schelete umblătoare, spații închise, tendință care depășește hotarele literaturii și ajunge la cranii zugrăvite pe tricouri sau tatuate în zone ale corpului mai mult sau mai puțin expuse vederii.

Revenind, Horace Walpole este considerat precursorul unei pleiade de scriitori care au excelat în acest gen, precum Bram Stoker (*Dracula*), Daphne du Maurier (*Rebecca*), Edgar Allan Poe (*Crimele din Rue Morgue*, *Corbul*) sau chiar soția lui Shelley, Mary, cea care l-a creat pe monstrul *Frankenstein*.

Pentru a justifica introducerea acelor noi elemente în creația sa, Walpole a pretins că nu a făcut altceva decât să traducă un manuscris vechi, redactat pe vremea Cruciadelor și tipărit mai târziu, în secolul al XVI-lea, la Napoli. El ar fi găsit acea tipăritură în biblioteca unor nobili englezi etc. etc. Interesul publicului era astfel stârnit și s-au găsit critici literari care să elogieze talentul de „traducător” al lui Walpole. La cea de-a doua ediție, Walpole a recunoscut procedeul la care recursese și criticii au fost nevoiți să înghită o pastilă amară. Romanul a avut succes nu doar în epocă, el generând, așa cum am exemplificat prin cele câteva nume mai bine cunoscute, un adevărat curent literar.

O revistă foarte interesantă și bine scrisă, „*Historia*” pare să recurgă pentru numărul său din ianuarie a.c. la un procedeu similar, afirmând pe copertă că *Jurnalul „Miss România”* 1930, care stă la baza unui extrem de temeinic documentat tablou al epocii, ar fi fost „*găsit, din întâmplare, lângă un coș de gunoi de pe strada Moxa din București*”.

Prezentarea Expoziției naționale a Ligii Antirevizioniste

Având asemenea precursori, mi-a fost jenă să afirm că, într-adevăr, din pură întâmplare, am dat peste o broșură veche de 80 de ani, avându-l drept autor pe Emanoil T. Sîmtion, în care este prezentată Expoziția organizată de ziarul *Universul* pentru Liga antirevizionistă română, organizație condusă de Stelian Popescu, cel care era, în același timp, și patronul ziarului *Universul*.

Și totuși, acesta este adevărul. Din broșura îngălbenită de vreme am reușit să xerocopiez câteva pagini.

Se impun, mai întâi, câteva fraze lămuritoare în legătură cu Liga antirevizionistă română. Pericolul creat de agitația iredentistă maghiară a existat încă înainte de semnarea Tratatului de pace cu Ungaria în palatul Trianon, la 4 iunie 1920.

Să reamintim, de dragul exactității, că **acest tratat a fost semnat de cele 16 puteri învingătoare, inclusiv România**, pe de o parte, și Ungaria de cealaltă parte. După semnarea acestui Tratat și mai ales după ratificarea lui de către parlamentul ungar la 13 noiembrie 1921, acțiunile propagandistice ungare nu numai că nu s-au domolit, ci chiar s-au intensificat. În 1932 devenea tot mai evident marele pericol care amenința granițele țării.

Numeroși patrioți apreciau că eforturile diplomatice ale statului român, atâtea câte erau, trebuiau impulsionate și sprijinite.

Acesta este, în linii mari, cadrul în care a fost creată Liga antirevizionistă română, la 15 decembrie 1933. Scopul său era acela de a *„dezvolta simțămintele de solidaritate și rezistență românească împotriva încercărilor și atingerilor aduse unității teritoriale a țării românești și demnității naționale a poporului român”*.

Venirea la putere a unor guverne de orientare fascistă în Ungaria, Italia și Germania, declararea fățișă de către acestea a intențiilor lor de revizuire a tratatelor încheiate după primul război mondial au arătat justetea obiectivelor acestei ligi.

Printre multe erori comise de Carol al II-lea se numără și interzicerea Ligii antirevizioniste române, eroare echivalată, poate, doar de Tribunalul poporului care în 1945 l-a condamnat pe președintele ligii, Stelian Popescu, la închisoare pe viață. Acesta, prin influența ziar *Universul*, al cărui director era, sprijinise clar războiul împotriva Uniunii Sovietice. Numai că, până să fie judecat, Stelian Popescu se refugiase deja în Elveția și mai apoi în Spania, unde a murit în 1954, la vârsta de 80 de ani.

Dintre materialele prezentate în Expoziția organizată de Liga antirevizionistă română am ales numai două documente care dovedesc maghiarizarea forțată a populației românești, împilarea și înjosirea ei. Este bine ca asemenea documente oficiale să nu fie uitate, să fie știute atât de români, cât și de minoritarii care se plâng, aici și aiurea, că nu au drepturi destule, că nu

sunt suficient de discriminați pozitiv, că li s-a clintit un fir de păr din cap în nu știu ce situație.

Iată traducerea în limba română a primului document, redactat la 19 iulie 1711 în latină, la Turda:

„Aflăm că românii se înmulțesc foarte tare printre noi, în paguba noastră. Orașele și satele vechi, frumoase și locuite de maghiari și sași, întru atâta sunt pustiite de locuitori prin înmulțirea românilor, că acum nu mai auzim de ele. Pentru motivul amintit mai sus, hotărâm în comun că fiecare gospodar sau văduvă din oraș este îndatorat să-i alunge în timp de 8 zile din case și de pe pământurile lor pe români, iar dacă nu vor să plece, să fie izgoniți. Dacă va fi un gospodar sau văduvă atât de neajutorată încât să nu-i poată izgoni cu forța, ofițerul orașului va fi obligat să dea ajutor. Dacă se va afla că un cetățean sau văduvă nu va îndeplini ordinul, să fie pedepsit irevocabil cu până la 12 zile de închisoare și ofițerul, luând cu sine destule forțe, e dator să-i alunge pe românii îndărătnici și pe vitele lor din cuprinsul orașului. (...) Nimeni dintre locuitorii din Turda nouă și veche să nu dea românilor nici loc de casă, nici loc afară să nu-i vândă și să nu-i dea loc de locuit aici”.

Nu numai ungurii, ci și sașii procedau la fel în orașele lor, așa după cum rezultă din hotărârile magistraților orașului Bistrița, din 15 mai și 4 octombrie 1713, ai orașului Sibiu, din 24 și 29 aprilie 1776 și ale Brașovului și Sighișoarei. În *„Istoria sașilor ardeleni”* (Geschichte der siebenburger Sachsen – G.D. Teutsch und Fr. Teutsch, 1899-1910) se arată că aceste alungări s-au făcut cu mijloace care *„numai blânde nu par să fi fost”* (scheint nun nicht milde gewesen zu sein).

Cât despre libertatea de a-și urma credința religioasă, iată ce spune un alt document al vremii:

„În ziua de 30 martie 1789, Ionati Mavrodin și Ioan Kostandin au prezentat o cerere contelui Adam Teleki spre a li se permite clădirea unei biserici române greco-ortodoxe la Cluj. În chestiunea acestei cereri, sfatul și jurații orașului Cluj, în ședința din 5 august 1790, au hotărât astfel: Dacă am permite clădirea unei asemenea biserici valahe la Cluj, s-ar deschide drum liber sporirii poporului valah, a cărui fire este să fure și să-și însușească bunurile altora. În felul acesta s-ar înmulți peste măsură furturile și tăinuirile în oraș și la mahalale. De aceea protestăm solemn împotriva intenției de a se ridica o biserică valahă la Cluj. În același timp declarăm că nici în viitor și sub niciun pretext nu vom permite biserică valahă înlăuntrul teritoriului orașului”.

Comentariile sunt de prisos.

Paul Cernea

MĂSLUITORI AI ISTORIEI

Este un fapt unanim acceptat că istoria este făurită de oameni și așternută pe hârtie de către istorici care, în demersul lor, se sprijină pe documente, mărturii, înscrisuri și altele asemenea. Dar lucrurile nu sunt atât de simple. Nu întotdeauna aceste informații sunt reale. Istoricii nu pot afirma, pur și simplu, „scriu aceasta pentru că așa au declarat X sau Y, participanți la eveniment”. Pentru că se mai întâmplă să apară diferiți indivizi care, atunci când se produc schimbări radicale, își schimbă costumația, mistifică datele, își făuresc un nou trecut pentru a ascunde propriile antecedente și a obține cât mai multe avantaje de natură economică, politică sau socială.

În cei 24 de ani care au trecut de la evenimentele din decembrie 1989 mulți au fost cei care, prin scrierile lor, au exprimat neadevăruri, mai pe românește spus minciuni sfruntate, despre cele petrecute atunci. Și este neplăcut să constatăm că asemenea personaje au răsărit chiar din rândurile fostei Securități. Cum revista noastră își propune să prezinte nu doar „lumini”, ci și „umbre”, este firesc să ne referim și la asemenea indivizi.

Am ales spre exemplu o lucrare recent apărută, „*Băieții cu ochi albaștri - Confesiunile lui I.B.*”, autor Col. (r) Doctor Ion Bodunescu. Autorul este fostul șef al Inspectoratului Județean Mehedinți al Ministerului de Interne.

Lucrarea este o amplă autobiografie, realizată în termeni laudativi, lipsită de modestie, ridicând ea însăși suficiente semne de întrebare. Iar prin cele scrise despre 1989, autorul se raliază indivizilor care măsluiesc adevărul istoric. Tocmai de aceea am considerat necesar să intervin.

În decembrie 1989, col. (r) Ion Bodunescu, ofițer de Securitate, avea în subordine, în calitatea sa de inspector-șef, toate compartimentele de muncă ale Ministerului de Interne existente la nivel de județ, fără drept de control și comandă asupra muncii de securitate, dar cu autoritate din punct de vedere politic și militar.

Această importantă funcție face ca scornelile pe care dânsul le-a așternut pe hârtie să fie deosebit de nocive.

În ziua de 22 decembrie 1989 m-a chemat în biroul său și mi-a comunicat că a fost sunat de generalul Iulian Vlad (?), care i-ar fi ordonat să se

prezinte în fața demonstranților pentru a anunța că forțele din județ ale Ministerului de Interne sunt alături de ei. Mi-a cerut să pregătesc doi ofițeri, unul de Securitate și unul de Miliție, care, îmbrăcați militar, să iasă în fața demonstranților și să le vorbească. El nu poate face aceasta, întrucât se va deplasa la spitalul Ministerului de Interne din București pentru a se opera de rinichi, fiind deja așteptat în curtea Inspectoratului de șoferul său, plt. adj. Nicolae Șoșoi. I-am solicitat să respecte ordinul generalului Iulian Vlad, iar pentru amănunte să-l consulte pe lt. col. Ciobanu, ofițer responsabil cu pregătirea militară pe inspectorat. M-am retras în biroul meu și după această întâlnire nu l-am mai văzut pe inspectorul-șef, care, bineînțeles, nici gând nu avea să plece la București. L-am reîntâlnit peste o săptămână, în seara zilei de 29 decembrie 1989, la domiciliul plutonierului Vărzaru Gavrilă, unde dânsul se cazase, părăsindu-și locuința personală.

În aceeași zi, la orele prânzului, m-am prezentat la sediul Consiliului Popular Județean, la colonelul Vasile Bredniceanu, comandantul garnizoanei Mehedinți, pentru a explica poziția organelor de siguranță națională și măsurile necesare pentru apărarea sediului Inspectoratului în fața unor tupești, șmecherași și alți neaveniți, profitori ai evenimentelor. Cu aceasta ocazie am fost întrebat unde se află inspectorul-șef, la care am răspuns direct „nu cunosc”. De față era și colonel Ioan Manole, șeful Miliției județene. Totodată, i-am precizat colonelului Vasile Bredniceanu că nu voi participa cu forțe la acțiuni militare.

Trebuie să amintesc că, înainte de a mă prezenta la colonelul Vasile Bredniceanu, a venit la mine în birou Victor Gurbină, fost cadru al trupelor de grăniceri, însoțit de doi cetățeni rromi. Acesta s-a prezentat ca membru al Consiliului Județean al FSN cu probleme speciale. I-am solicitat ca acei doi cetățeni rromi să părăsească biroul meu, ceea ce s-a și petrecut, după care m-a rugat să-i fac legătura prin T.O. cu generalul Victor Stănculescu. După realizarea legăturii a comunicat generalului că Securitatea și Miliția din Mehedinți sunt alături de revoluție. De remarcat că în aceeași zi se constituise un Consiliu ad-hoc condus de profesorul Costel Gutulescu.

În cartea sa (pag. 345-346), Ion Bodunescu afirmă: *„La nivelul județului s-a constituit o nouă echipă de conducere numită Comitetul Județean de Salvare Națională (de fapt se numea Consiliul Județean al Frontului Salvării Naționale Mehedinți – n.a.), (...), comitet în fruntea căruia a fost așezat prof.*

Sârbulescu. Partea militară și de ordine a fost reprezentată de col. Bredniceanu care era și comandantul garnizoanei, generalul Soare, comandantul Brigăzii de grăniceri, iar Internele de subsemnatul și col. Manole, șeful Miliției. Tuturor celor care au constituit acel comitet de salvare li s-au eliberat legitimații și câte o eșarfă tricoloră purtată pe braț pentru distingere. Am și acum acele însemne”.

În realitate, Ion Bodunescu nu a făcut parte din consiliul respectiv. De asemenea nici generalul Soare, care fiind pensionat nu mai era comandantul Brigăzii de grăniceri. Comandant al acesteia era lt. col. Reut Vasile, care nici el nu a fost cooptat în consiliu.

În legătură cu afirmațiile autorului privind participarea sa la activitățile Consiliului câteva relatări:

- Prof. Cornel Gutulescu, unul dintre pretendenții la președinția Consiliului, după câteva injurii a declarat: „Nu l-am văzut pe inspectorul-șef în sediu”.

- Profesorul Ion Sârbulescu, președinte al Consiliului Județean al F.S.N., ales în ziua de 23 decembrie 1989: „Atât timp cât am condus Consiliul nu l-am văzut pe inspectorul șef și nu a făcut parte din acesta”.

În fapt, noul Consiliu era format din 40 de persoane, iar din partea Inspectoratului a fost cooptat numai col. Ion Manole, șeful Miliției județene.

La pag. 346, Ion Bodunescu specifică: *„Am participat la câteva reuniuni ale Comitetului, opiniile personale fiind luate în considerare. Îmi amintesc, spre exemplu, că m-am opus unei propuneri năstrușnice de a se da arme de foc membrilor Gărzilor Patriotice”.*

În realitate este vorba despre o ședință din ziua de 17 decembrie 1989, care a fost organizată de primul-secretar P.C.R. al județului Mehedinți cu factorii de conducere și de comandă din județ, deci și militari, în timpul teleconferinței lui Nicolae Ceaușescu. Atunci s-a ordonat să fie înarmate Gărzile Patriotice. În final, primul-secretar a dispus să se dea arme de foc, dacă țin bine minte, în număr de șapte, cerând șefului Miliției județene și mie personal să verificăm amănunțit persoanele care vor primi asemenea arme. La această ședință a participat și Ion Bodunescu.

La pagina 349 a lucrării, autorul afirmă: *„Am văzut în curtea unității pe care o comandam un tanc înarmat cu toată tehnica din dotare și echipajul de militari aferent, iar în anticamera cabinetului meu de lucru și a șefului securității, col. Preoteasa, fuseseră și aici postați doi soldați înarmați cu AKM-uri, de pază, în schimburi la fiecare 6 ore”*. Ireal. În incinta Inspectoratului nu a fost nici un tanc și nu am avut militari înarmați la ușa cabinetului. Au existat două TAB-uri, în fața și în spatele Inspectoratului, iar în noaptea 22/23 decembrie 1989, în perimetru, chipurile pentru „paza” sediului, o companie de militari de la Brigada de grăniceri.

La pag. 343, referindu-se la turiștii sovietici, care nu au fost puțini, se arată: *„Au fost (...) mișcări de trupe (...). Ele au fost de anvergură, ca intensitate și virulență mult mai redusă față de ceea ce se petrecea în județe vecine precum Timiș, Caraș-Severin și Dolj”*.

Menționez că începând cu a doua jumătate a lunii decembrie 1989, turiștii sovietici traversau județul venind dinspre județul Dolj, îndreptându-se către județul Caraș-Severin.

În ziua de 20 decembrie 1989 m-am deplasat la Punctul de Control Trecere Frontieră „Porțile de Fier I” și am solicitat cadrelor de la frontieră să urgenceze controlul și trecerea acestora în Iugoslavia. Mi s-a raportat că turiștii respectivi nu trec frontiera, ci se deplasează spre Timișoara.

În seara zilei de 21 decembrie 1989 am fost informat că în dreptul stației de benzină „Peco” de pe calea Timișoarei staționează mai multe turisme cu turiști sovietici. Am solicitat compartimentului de Miliție rutieră să verifice situația și mi s-a raportat ca există mai multe autoturisme cu turiști sovietici având vârsta între 30 și 35 de ani, aceștia motivând că așteaptă dimineața pentru a putea alimenta cu benzină, stația „Peco” fiind închisă după orele 22.

Tot la pagina 343, Ion Bodunescu afirmă: *„Pe șoselele mehedinților (...) își făceau rondul și câțiva diplomați. Un francez, spre exemplu, aproape că se îndrăgostise de zonă, fiind reperat când prin preajma combinatului de apă grea, când prin port, când prin parcul din zona gării, unde putea lua imagini cu ceea ce se petrecea pe Dunăre etc. A fost somat să părăsească județul”*.

Legat de acest aspect, menționez că asupra acelor diplomați acreditați în România care făceau obiectul activității de contraspionaj se luau măsuri în urma unei temeinice documentări și cu aprobarea conducerii centrale. În

activitatea de siguranță națională nu exista măsura ca un diplomat să fie obligat să părăsească un anumit județ.

Col. (r) Ioan Micle, fost șef al compartimentului de contraspionaj specifică: *„În timpul evenimentelor din decembrie 1989, în județul Mehedinți nu s-a aflat nici un diplomat francez. Din datele existente la acest compartiment era dat în consemn în teritoriu atașatul cultural al Ambasadei franceze la București care, în luna noiembrie 1989, pe când se afla în mașină împreună cu soția, a fost pierdut din filaj. La circa 3 zile după dispariția acestora din București autoturismul atașatului a fost identificat în Drobeta-Turnu Severin venind din direcția Târgu Jiu. Fără a staționa pe raza județului, s-a deplasat în direcția Caransebeș.*

În zilele de 20-21 decembrie 1989, a trecut prin județ atașatul economic al Ambasadei Japoniei la București, care intenționa să se deplaseze spre Timișoara, însă a fost întors de la Orșova de barajul instalat de organele militare (armată și gărzi patriotice)”.

*

Iată doar câteva dintre minciunile scrise în cartea *„Băieții cu ochi albaștri”* a fostului inspector-șef al Inspectoratului Județean Mehedinți al Ministerului de Interne, lucrare prin care autorul îngroașă liota măsluitorilor istoriei neamului românesc.

Colonel (r) Gheorghe Preoteasa

CE NU A ÎNȚELES DOMNUL GELU VOICAN VOICULESCU!

La 10 decembrie 2013, a avut loc la sala ARCUB din centrul Capitalei o dezbatere pe marginea cărții *„Adevăruri incomode - decembrie 1989”*, recent editată de revista noastră, cu participarea unui număr important de analiști, istorici, ziariști, specialiști din alte domenii și ofițeri de informații în rezervă.

În cadrul acestei manifestări cu un pronunțat caracter interactiv au fost prezentate multe adevăruri incomode, cum era de așteptat, având în vedere conținutul lucrării care a făcut obiectul dezbaterii.

La două dintre acestea a formulat unele obiecții domnul Gelu Voican Voiculescu, figură de prim plan a evenimentelor din decembrie 1989 și a perioadei de început a tranziției spre noua societate democratică, care a fost una dintre prezențele notabile la dezbateri.

Prima obiecție a privit o afirmație a prof.univ.dr. Cristian Troncotă – redactorul șef al revistei *„Vitrallii – Lumini și umbre”*, conform căreia istoria este scrisă de regulă de câștigătorii războaielor/conflictelor, fapt ce s-a întâmplat și în țara noastră după evenimentele din decembrie 1989. Nu insistăm, tema fiind arhicunoscută: beneficiarii răsturnării dramatice a lui Nicolae Ceaușescu și a regimului său nu acceptă existența unui plan și a unor acțiuni externe în acest scop, susținând în continuare teza revoltei populare spontane care i-a propulsat la putere, deși revolta a fost stimulată și ea, la Timișoara și București, de acțiuni ale unor grupuri de persoane venite special din URSS, Ungaria și Iugoslavia. De asemenea, aceștia nu recunosc componenta diversionistă a evenimentelor de după abandonarea puterii de către Ceaușescu și falsitatea susținerilor privind „teroriștii Securității”, deoarece le-ar implica responsabilitatea morală și penală față de cei peste 1000 de morți de după 22 decembrie, ora 12.09.

A doua obiecție a domnului Gelu Voican Voiculescu a vizat afirmația prof.univ.dr. Corvin Lupu – unul dintre consilierii științifici ai revistei *„Vitrallii – Lumini și umbre”*, conform căreia noua putere coagulată în decembrie 1989 a distrus Securitatea și, astfel, a lăsat România, într-un moment de grea cumpănă, fără protecția informativă necesară. A prezentat ca argumente în negarea acestei susțineri faptul că Departamentul Securității Statului (DSS) a fost inclus

în structura Ministerului Apărării Naționale (MApN), iar în februarie 1990 a fost înființat Serviciul de Informații Externe (SIE) și la 26 martie Serviciul Român de Informații (SRI). A menționat, totodată, că mai mulți ofițeri disponibilizați după desființarea Securității Municipiului București au fost integrați în structura informativă nou-înființată a Ministerului de Interne, cunoscută ca UM 0215.

Întrucât cadrul dezbaterii de la ARCUB nu permitea o analiză mai amplă pe această temă deosebit de importantă, vom folosi paginile revistei noastre pentru a prezenta **câteva dintre deciziile luate de nucleul politic care a preluat puterea începând din 22 decembrie 1989 care au condus la suspendarea temporară a serviciului național de informații al României și la subminarea gravă a activității acestuia pe termen lung, precum și consecințele acestora.**

1. În ziua de 22 decembrie, după determinarea lui Nicolae Ceaușescu să abandoneze puterea, când în România luau amploare acțiuni anarhice cu potențial de distrugere de bunuri materiale și vieți omenești, iar dincolo de graniță formațiuni speciale străine așteptau momentul prielnic pentru a intra în țară, **Securitatea (DSS), care includea în acel moment toate componentele informative și de securitate** cu excepția Direcției de Informații a Armatei (D.I.A.), **a fost scoasă din dispozitivul specific de apărare.**

- În jurul orei 13.00, sediul central al DSS, cât și sediile unor unități subordonate din Capitală și județe au fost devastate de persoane înfierbântate, în bună parte incitate în acest sens de exponenți interni și externi ai planului de răsturnare a regimului Nicolae Ceaușescu, care cuprindea un punct precis: neutralizarea Securității.

- Pe la 13.30 – 14.00, gen. Victor Atanasie Stănculescu, ministru în funcție al Armatei desemnat de Ceaușescu după moartea lui Vasile Milea, care a preluat pentru câteva ore puterea în stat, a transmis către comendurile de garnizoană ale MApN ordinul de preluare sub control a șefilor inspectoratelor M.I. și ai organelor județene de securitate, ordin materializat după caz prin chemarea și blocarea acestora în unități militare sau la sediile puterii locale.

- În jurul orei 17.30, unitățile DSS au fost izolate, prin întreruperea liniilor telefonice, iar după câteva minute a fost declanșată diversiunea teroristă. De menționat că aceste lucruri se produceau la puțin timp după ce, la ora 16.00, la sediul MApN, reprezentanții structurilor de forță ale Securității

(USLA și Trupele de Securitate), precum și ai principalelor profile informative (Informații Interne, Contraspionaj Economic și Contraspionaj) au făcut joncțiunea cu conducerea MAPN și cu nucleul de putere coagulat în jurul lui Ion Iliescu, căruia i s-au pus la dispoziție pentru a preveni intrarea României în haos, ceea ce ar fi prilejuit invazia externă.

Începând din seara de 22 decembrie și în zilele următoare, unitățile centrale și teritoriale ale DSS au trebuit să facă față unui șir de felurite provocări menite a conferi argumente pentru susținerea diversunii „securiști – teroriști”. Schema acestora era îndeosebi următoarea: formațiuni sau echipe înarmate ale DSS erau chemate de autoritățile politice sau militare ale momentului în diverse locuri pentru neutralizarea teroriștilor, unde în fapt erau așteptate de unități sau subunități ale MAPN pentru a fi distruse, pe considerentul că ar fi teroriști. Așa s-au produs masacrele din Drumul Taberei (grupul de uslași condus de Gheorghe Trosca) și de la Aeroportul Otopeni (elevi ai Școlii de transmisiuni a Securității de la Câmpina), ca să ne referim doar la cele mai sângeroase.

- La 26 decembrie, prin Decretul-lege nr. 4 al CFSN, DSS a fost trecut în componența MAPN. După doar câteva zile, pe 31 decembrie, prin Decretul-lege nr. 33 al CFSN, au fost desființate DSS și o parte din unitățile sale: Direcția a IV-a – Contrainformații Militare, Direcția a V-a – Securitate și Gardă, Direcția a VI-a – Cercetări Penale, Securitatea Municipiului București și securitățile județene Sibiu, Timiș, Brașov și Cluj (în ce privește unitățile teritoriale, în scurt timp avea să se revină asupra deciziei).

Celelalte unități ale fostului DSS au rămas până la 26 martie 1990 – data înființării Serviciului Român de Informații, în componența MAPN, dar măsura s-a dovedit a nu fi una operațională, ci de preluare și menținere sub control.

În acest interval de timp, marcat de numeroase riscuri interne și externe, structura națională de informații a rămas în bună măsură nefuncțională. Așa se explică faptul că noii factori de decizie în stat nu au putut controla evoluțiile anarhice din societatea românească de la începutul anului 1990 soldate cu destructurarea economiei și a comerțului exterior, care a generat pagube imense și consecințe nefaste pe termen lung. De asemenea, nu au putut avea o imagine clară asupra tensiunilor interetnice din Transilvania, care au culminat cu violențele de la Târgu Mureș din 19 și 20 martie.

Hiatusul informațional din acea perioadă are mai multe explicații.

- În primul rând, comandanții militari desemnați la conducerea unităților informative ce proveneau din fostul DSS, din necunoașterea specificului activității informative și/ori din teamă că-i vor scăpa de sub control, nu permiteau ofițerilor de informații să facă demersurile necesare pentru obținerea datelor utile (contactarea unor persoane cu posibilități din rețeaua informativă etc.).

Aproape exclusiv, aceștia solicitau informații doar despre acțiuni care ar fi vizat răsturnarea de la putere a structurilor politice provizorii.

- În al doilea rând, numai unitățile informative centrale au fost cât de cât funcționale. Însă acestea, având preponderent atribuțiuni de îndrumare, sprijin și control, dispuneau de posibilități informative limitate. Ca urmare, capacitatea informațională a structurii informative a Capitalei, desființată la 31 decembrie 1989, nu a putut fi suplinită decât în mică măsură.

La nivel teritorial, lucrurile au stat și mai prost. În multe județe, ofițerii de informații au fost menținuți într-o totală inactivitate, fiind lăsați în așteptare la domiciliu sau chiar arestați.

În plus, a fost luată o măsură care s-a dovedit total contraindicată. O parte din ofițeri, din considerente de așa-zisă protecție, au fost mutați în alte județe, unde o perioadă de timp, în mod obiectiv, nu aveau cum să producă informații utile întrucât nu dispuneau de relațiile umane necesare.

Semnificativ în ce privește lipsa de interes manifestată de conducerea MAPN față de valorificarea potențialului informativ al structurilor preluate de la DSS este faptul că la înființarea SRI s-au găsit în fișetul generalului Gheorghe Logofătu plicuri nedesfăcute cuprinzând informații promovate de acestea.

De menționat un fapt care ar putea explica conduita generalului Gheorghe Logofătu, numit prin Decretul-lege nr. 19 din 4 ianuarie 1990 al CFSN în funcția de adjunct al ministrului Apărării Naționale și desemnat să coordoneze unitățile informative ale fostului DSS cu competențe în interior: acesta fusese documentat de DSS în anii '80 ca agent al GRU, serviciul de spionaj militar al URSS.

2. Destructurarea și scoaterea temporară din funcțiune au fost dublate de **dezarticularea managementului instituțional și diminuarea drastică a patrimoniului uman profesionist al serviciului național de informații.**

- Începând cu 22 decembrie 1989, pe diverse considerente, o parte dintre ofițerii care au deținut funcții de comandă în unități centrale și teritoriale

de securitate au fost arestați, anchetați și judecați („lotul Timișoara”, șeful Direcției de Contrainformații Militare, șeful Securității Capitalei, șeful Securității Sibiu ș.a.).

- La 31 decembrie a fost desființat DSS, iar conducătorii acestuia, generalii Iulian Vlad, Aristotel Stamatoiu și Gianu Bucureșcu, au fost arestați.

Neadministrându-se probe concludente, puține procese s-au soldat cu sentințe de condamnare, însă scoaterea din circuit a acestor manageri profesioniști se produsese.

- La 1 februarie 1990 a avut loc o primă structurare în noile condiții a unităților provenite din DSS, prilej cu care au fost înlocuiți comandanții acestora, în majoritate cu ofițeri ai DIA.

La aceeași dată au fost înlăturate, prin pensionare anticipată, cadrele cu vârsta de 50 de ani sau mai mare, lovindu-se astfel grav și în patrimoniul de experiență profesională al serviciului național de informații. Mai toți ofițerii din această categorie asigurau managementul profesional la nivel de comandă sau la conducerea subunităților operaționale – servicii, birouri, colective.

Înlocuirea acestora cu cadre fără capacități manageriale și, destule dintre ele, cu insuficientă experiență profesională avea să se resimtă acut în gestionarea activității unităților informative.

De menționat că în țările civilizate, la schimbarea regimurilor politice, pentru a nu fi afectată funcționalitatea serviciilor naționale de informații, măsurile care le vizează privesc doar înlocuirea conducătorilor politici, înlăturarea celor probați că au săvârșit abuzuri și ilegalități și reînscrierea activității de informații în cadrul legal.

La efectele negative ale acestor măsuri asupra managementului profesional s-a adăugat și diminuarea drastică a efectivelor de ofițeri de informații cu atribuțiuni de execuție. La cadrele eliminate prin măsurile de natură „strategică”, s-au adăugat cele care, pe fondul psihozei antisecuristice create în decembrie 1989 și perpetuate ulterior, au abandonat de bună voie sistemul.

La momentul creării SRI, abia s-au putut încropi nuclee de ofițeri pe organigramele structurilor informative, formate și acestea în bună parte din tineri cu puțină experiență (în plus, în august 1992, efectivul SRI a fost redus cu 25 la sută!).

La aceste nuclee s-au adăugat, treptat, cadre noi, provenite din Armată sau societatea civilă, care mai întâi trebuiau să parcurgă un proces anevoios și îndelungat de formare profesională.

Așa se explică faptul că în primii ani de activitate ai SRI, în fiecare colectiv de muncă existau doar câțiva ofițeri (până la 30% din efective) în stare să execute profesionist sarcinile informative care le reveneau. Ceilalți se mărgineau la culegerea unor informații de suprafață, prin membri de familie sau cunoștințe apropiate ori prin exploatarea informativă în orb a unor persoane cu care intrau în contact conjunctural. Prea puțin pentru structura națională de informații cu competențe în interior într-o perioadă de tranziție, marcată de o pronunțată instabilitate internă, de dezorganizarea sistemului economic și financiar-bancar, de afectarea gravă a relațiilor inter-umane.

3. Consecință a diversiunii „securiști-teroriști” din decembrie 1989 și, apoi, a demonizării programatice a Securității, considerată „vinovatul de serviciu” pentru toate abuzurile și excesele regimului comunist, s-a ajuns la **subminarea gravă a poziției în societate a serviciului național de informații**, fie că se afla inclus în structura MApN, fie că devenise Serviciul Român de Informații, precum **și la ostilizarea exacerbată a unor părți ale societății românești împotriva ofițerilor și colaboratorilor Securității**, cu efecte nefaste pe termen lung asupra disponibilității cetățenilor români de a sluji Țara ca lucrător sau colaborator al serviciului național de informații.

În primele luni ale anului 1990, inclusiv după înființarea SRI, ofițerii de informații erau priviți cu ostilitate agresivă de anumite categorii de persoane, care în unele circumstanțe se dedau la amenințări și chiar violențe. Era suficient, uneori, să fie etichetată în mediul public o persoană ca securist, pentru ca riscul de molestare să devină efectiv.

În acea perioadă parveneau des informații că grupuri de persoane din componenta radicală a manifestării din Piața Universității (mai – iunie 1990) amenințau că se vor deplasa la sediul SRI din str. Eforie pentru a-l devaliza. Amenințările de acest gen s-au materializat în după-amiaza zilei de 13 iunie, când un grup violent a forțat intrarea în sediu (acțiune parțial reușită) și au incendiat clădirea scandând „moarte securiștilor!”, scandare care se mai auzise și la mitingul din 12 ianuarie și în alte împrejurări.

În asemenea circumstanțe, obținerea de informații devenise deosebit de dificilă și riscantă. Cum informațiile secrete de calitate se obțin îndeosebi de la

surse umane, firesc trebuia să se acționeze pentru reluarea legăturilor cu unii foști colaboratori sau pentru contactarea în acest scop a unor persoane bine poziționate în locuri și medii de interes. Unele persoane din aceste categorii - datorită presiunilor psihologice la care erau supuse - au deconspirat încercările de contactare, acțiunile ofițerilor în cauză fiind devoalate în unele organe de presă, cu scandalul de rigoare. Urmare firească, devenise evidentă la unii ofițeri - îndeosebi la cei mai tineri și fără experiență - o anumită tendință de reținere în a mai aborda noi persoane în scopul obținerii de informații.

Presiunile asupra ofițerilor de informații și a colaboratorilor au durat mulți ani, fiind „încununate” de un proces al deconspirării Securității profund abuziv juridic și discriminatoriu. În loc să vizeze demascarea abuzurilor sistemului informativ și de securitate datorate legislației comuniste și comandamentelor politico-ideologice, deconspirarea se axează pe o răfuială cu ofițerii de informații și colaboratorii, fără a ține cont de faptul că responsabilitatea față de abuzurile de sistem revin clasei politice și nu lor, ei fiind responsabili doar pentru nerespectarea cadrului legal în baza căruia și-au desfășurat activitatea.

O consecință firească a ostracizării ofițerilor de informații și a colaboratorilor - proces încă în derulare - o reprezintă și atitudinea rezervată a multor persoane de a colabora cu serviciile de informații ale statului român.

În legătură cu ofițerii, problema poate fi surmontată în bună măsură prin adoptarea, în sfârșit, a *Statutului cadrelor de informații*, care staționează de mai mulți ani la Parlament. În ce-i privește pe colaboratori, însă, situația este mai complicată. Percepția referitoare la lipsa de preocupare a statului pentru a-i proteja pe cei care, din patriotism, l-au ajutat cu informații furnizate în secret poate fi înlăturată doar printr-un program coerent și îndelungat de reabilitare a statutului moral și civic al colaboratorului, așa cum, de exemplu, este reglementat prin lege în SUA.

Aspectele prezentate sunt - credem noi - suficiente pentru a concluziona că, în decembrie 1989 și în perioada imediat următoare, Departamentul Securității Statului nu a fost doar suspendat temporar, ci s-a acționat pe mai multe planuri pentru a-l pune în imposibilitate de a mai funcționa, prin destructurare, desființarea unor componente, afectarea gravă a managementului și corpului profesional, deteriorarea imaginii publice

a structurii informative și a instrumentelor sale de bază: ofițerii de informații și colaboratorii.

Responsabilitatea principală o are clasa politică post-decembristă, dar și o parte a presei și alte componente ale societății. În măsura în care datele stabilite până în prezent atestă faptul că distrugerea Securității/serviciului național de informații era parte a unui plan extern privind răsturnarea regimului Ceaușescu, problema responsabilității capătă și alte valențe.

În încheiere, dorim să precizăm că acest material nu reprezintă o reacție polemică față de intervenția domnului Gelu Voican Voiculescu la dezbateră de la ARCUB, care personal a apărut, în circumstanțe dificile, cadrele de informații. Intervenția sa a constituit doar un pretext pentru o asemenea analiză, pe care o considerăm necesară pe un plan mai larg.

Gl.bg. (r) Vasile Mălureanu

ADEVĂRUL, CHIAI DACĂ SUPĂRĂ, RĂMÂNE ADEVĂR

Recent a văzut lumina tiparului cartea „*Adevăruri incomode – decembrie 1989*”, volum colectiv care, în cele 390 de pagini ale sale, adună selectiv, dar în număr semnificativ, articole publicate în ultimii patru ani de revista *Vitralii*, toate cu trimitere directă la momentul decembrie 1989.

Apărută în condiții grafice deosebite, la editura Semne din București, sub egida Asociației Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră din Serviciul Român de Informații, lucrarea găzduiește între coperțile sale studii, editoriale, interviuri, analize de caz, de fenomen sau de situație operativă, mărturii ale celor care au participat, într-un fel sau altul, la evenimente, „cronologii pe ore și minute ale diferitelor întâmplări și momente semnificative”, comentarii pe marginea unor documente relevante și clarificatoare, adesea dublate de repetate trimiteri la ordinele și dispozițiile ce s-au dat de conducerea DSS, în condițiile aceluia imposibil decembrie de care vorbesc.

Printre semnatarii acestor materiale se numără personalități culturale de primă mărime, avizate și autorizate în cercetarea istoriei noastre recente, începând cu acad. Dinu C. Giurescu, a cărui carte de vizită, integritate morală, exigență și autoritate științifică sunt binecunoscute, dr. ist. Alex M. Stoenescu, prof. univ. dr. Cristian Troncotă, prof. univ. dr. Corvin Lupu, Paul Carpen, Dr. Aurel David, ambasador Constantin Gârbea. Aceștia dau garanția privind rigoarea radiografiei momentului istoric diagnosticat, seriozitatea și relevanța concluziilor la care s-a ajuns, ce nu pot fi puse la îndoială.

La fel de meritorii sunt și contribuțiile generalilor și ofițerilor fostului DSS: Filip Teodorescu, Vasile Mălureanu, Nechifor Ignat, Marin Dan, Viorel Sârbu, Ioan Micle, Aurel Mihalcea sau Tiberiu Radu – și i-am nominalizat doar pe câțiva dintre ei, dar am făcut-o cu sublinierea că sunt cei a căror semnătură se regăsește frecvent în paginile revistei *Vitralii*.

Din rațiuni de „accesare”, dar mai ales pentru o corectă și completă informare, tematica volumului supus atenției, deosebit de complexă, după cum se poate vedea chiar de la primele pagini, a fost structurată și urmează o oarecare cronologie.

În primul capitol, pe parcursul a circa cincizeci de pagini, sunt prezentate preparativele secrete, interne și internaționale, menite să consfințească, chipurile,

așa-zisul caracter „spontan” al revoltei populare ce avea să fie amorsată în curând: întâlnirile Bush – Gorbaciov la Malta, Gorbaciov – Mitterrand la Kiev, în 6 decembrie, sau altele, la fel de importante prin semnificația și consecințele lor, la Berlin sau la Balaton, în Ungaria vecină și prietenă.

Înainte de a trece mai departe, îi informez pe cititorii noștri că, premergător întâlnirii, președintele de atunci al Franței îi ceruse ambasadorului său de la București să-i prezinte o analiză referitoare la situația de ansamblu din România. Dar, să-l lăsăm pe domnul Filip Teodorescu să relateze momentul operativ respectiv: *„Președintele Franței a solicitat, în mod firesc, ca ambasadorul său în România să îi prezinte o analiză completă și la zi asupra situației. Ambasadorul a obținut datele necesare pentru redactarea informării solicitate, numai că, înaintea lui Mitterrand, aceste date le-am citit noi”*. După sublinierea din finalul relatării, se mai îndoiește oare cineva de faptul că munca de informații este frumoasă? Că poate oferi – și oferă – mari satisfacții? Numai că, până a se ajunge la asemenea trăiri și performanțe, la satisfacțiile de care vorbeam, e nevoie de muncă și seriozitate, de renunțări și privațiuni autoimpuse, de perseverență și imaginație. E nevoie de profesionalism, de profesioniști.

La o lectură atentă, omul de bunăcredință va citi printre rânduri cât de spontană, de naturală și de în firea lucrurilor a fost declanșarea și derularea „revoluției” române. E locul și momentul să evidențiez că structurile contrainformative românești au depistat și monitorizat toate aceste manevre și mașinații, informându-l în timp util pe Ceaușescu, în calitatea sa de șef al statului. O subliniază, cu subiect și predicat, același domn Filip Teodorescu, în următorii termeni: *„Serviciul de informații român nu a fost luat prin surprindere de ceea ce s-a întâmplat în decembrie 1989, deoarece știa ce urma să se petreacă. Ba, chiar l-a avertizat pe Nicolae Ceaușescu, dar acesta nu a ținut cont de informațiile primite”* (pag. 67). Și n-a fost singura dată când a procedat astfel, așa completa eu în continuare.

Următorul capitol, al doilea, reprezintă centrul de greutate al cărții. Pe parcursul celor peste o sută de pagini, se dezvoltă în fața cititorului – adesea dramatic și dureros – filmul propriu-zis. E un film de groază, neverosimil de urât. Dacă în primul capitol asistăm la prologul tragediei, acum suntem în mijlocul ei. Fără să vrem, suntem martori la desfășurarea concretă, etapă cu etapă, a conflictului ei. A cutremurului din interiorul ei.

Trebuie spus, și cartea o face credibil, în mod repetat și argumentat, că pentru ofițerii fostului DSS semnalele primite în toamna lui 1989 și, mai abitir, pe parcursul lunii decembrie, îndreptăteau temerea că, odată cu răsturnarea lui Ceaușescu prin forță și violență, conform unor scenarii acum bine cunoscute, atunci îndelung și minuțios croșetate, situația va scăpa de sub orice control. Independența națională, unitatea și integritatea teritorială a României, toate riscau să fie destructurate și puse la grea încercare. Amenințări majore, pericole, riscuri și vulnerabilități insurmontabile urmau să apară și să prolifereze brusc. Concomitent, concertat și coordonat la nivel de țară. De ce forțe externe oculte au recurs la astfel de scenarii explică generalul Vasile Mălureanu în articolul său „România fără centura informativă de siguranță într-un moment de cumpănă”, din care spicuim: *„Scenariul extern privind răsturnarea lui Nicolae Ceaușescu pleca de la premisa că Securitatea îl va apăra până la capăt și, în acest context, s-a optat pentru soluția violentă, prin stimularea revoltei populare”*.

Evoluția evenimentelor, precipitată și imprevizibilă de la un moment dat înainte, a dovedit, fără îndoială, că aceia care au pariat pe varianta violenței în răsturnarea cuplului Ceaușescu aveau o percepție deformată despre atitudinea ofițerilor DSS față de valorile supreme, perene și autentic românești, pe de o parte, dar și față de omul aflat vremelnic la conducerea ei, pe de altă parte. Este motivul pentru care autorul articolului adaugă în continuare: *„În pofida estimărilor pe care se bazau scenariile externe de răsturnare a lui Ceaușescu, DSS l-a abandonat când a devenit clar că s-au ridicat împotriva sa și muncitorii”*. Mai mult, și redau din nou textual, *„în ce privește noaptea de 22-23 decembrie, doresc să amintesc un episod, binecunoscut astăzi, care ar fi putut modifica substanțial cursul evenimentelor. Este vorba de acțiunea temerară a generalului Iulian Vlad, de a-i propune generalului Vasile Milea, pe la ora 3.00, să-l aresteze împreună pe Ceaușescu. Din păcate, ministrul Apărării nu a acceptat, invocând că nu mai este în stare de nimic și își va duce crucea până la capăt”*.

Îmi place să cred că, într-o asemenea perspectivă, sacrificiile de vieți omenești de după data de 22 decembrie, haosul, panica și deruta ce s-au instalat după fuga Ceaușeștilor, distrugerile de bunuri materiale, opere de artă, etc. etc. n-ar mai fi avut loc. Insist asupra acestui lucru, deoarece tributul în sânge al celor ieșiți în stradă a fost plătit mai ales după obținerea „victoriei” de-o clipă.

Mă rog, de câteva ore, timp în care lucrurile păreau să se liniștească, situația să se normalizeze, calmul și concordia să se reinstaureze. Dar, n-a fost să fie. Statistic vorbind, din cele 1204 persoane ucise, 168 au murit până în 22 decembrie. Restul de 1036, după aceea dată. Dacă adăugăm și cei 3325 de răniți, dimensiunea e clară și imaginea de ansamblu, completă. Trebuie spus, de asemenea, iar generalul Vasile Mălureanu o face, că după refuzul venit din partea ministrului Milea, generalul Iulian Vlad, din sediul fostului CC unde se afla, revenea insistent cu ordine imperative prin care cerea unităților și efectivelor din subordine „*să nu se implice în niciun mod în evenimentele din stradă, să asigure documentele operative, armamentul și muniția din dotare*” (pag.89) – ordine ce s-au respectat întru totul și s-au executat până în cele mai mici detalii.

Celelalte trei capitole grupează și analizează detalii și date concrete referitoare la dimensiunea implicării unor structuri specializate și forțe interesate din exterior în derularea evenimentelor ce au avut loc în România acelui sfârșit de an și de regim. Masivă și copleșitoare, „asistența de specialitate oferită de oameni de bine din est sau din vest” este demonstrată ca o realitate de care astăzi nu se mai îndoieste nimeni. La fel, scenariile și strategiile, diversiunile și manipularile, confuziile provocate și provocările, dezinformările și instigările de tot felul sunt prezentate ca fiind din același aluat, tot de sorginte străină. și toate, fără excepție, croite după același calapod, după aceleași „tipare acționale”. Capitolul patru al cărții le demantelează. Una câte una, pe rând, cu meticulozitate, răbdare, pricepere și detașare.

Aș opina că „**Adevăruri incomode**” este o carte densă, în care informația de conținut și, adesea, de noutate mustește la fiecare pagină. Aproape la fiecare paragraf. E o lucrare grea, elaborată cu grijă, care te solicită, te captivează și te pune pe gânduri. Dar, în egală măsură, te și convinge că nu tot ce zboară se mănâncă. E cartea care vine și demonstrează că, în imediata noastră realitate, există și o altfel de lume, pe care unii o știm, alții doar o bănuim. În fine, e o carte pledoarie pentru adevăr și în numele lui. E o carte care vine, susține și convinge că adevărul, chiar dacă supără, chiar dacă doare, chiar dacă unora le creează coșmaruri, spaime și insomnii, măi dragă domnule Brateș, răzbate treptat, se impune la un moment dat, pentru a rămâne definitiv și irevocabil adevăr.

La fel de bine, e o carte prin care se recunoaște *in corpore*, de către toți semnatarii articolelor ei, că politica străngerii curelei, practică de Ceaușescu,

ajunsesse la cote greu suportabile, astfel că, pentru covârșitoarea majoritate a românilor acelei vremi, schimbarea de macaz era absolut necesară. Întrebarea care se pune și care încă își caută răspunsul este de ce nu s-a putut face transferul de putere pașnic, ca la alții? Fără vărsare de sânge. Fără tribut în pierderi de vieți, devastări și distrugerii de bunuri, violență, ură, dezordine, încrâncenare și durere. Oricum vom percepe-o și orice vom spune, „**Adevăruri incomode**” este o carte mai altfel. Suferă de viciul că nu poate fi relatată. Trebuie citită. Și nu oricum. La masa de lucru, cu pixul roșu în mână și cu caietul de notițe alături.

Aradul, al doilea oraș care s-a ridicat împotriva regimului Ceaușescu, este și el prezent în carte. Reconstituite atent, redate obiectiv, cu imparțialitatea unui veritabil și venerabil cronicar, „amintirile” domnului Nicolae Goron concordă până în cele mai mici detalii cu constatările Raportului preliminar al SRI privitor la evenimentele din decembrie '89, document prezentat Parlamentului și presei de către domnul Virgil Măgureanu în primii ani postdecembriști. Concordă, subliniez, și sunt în conformitate cu realitățile din „teatrele de operațiuni”, fie acestea Piața Revoluției, Primăria, Comenduirea de garnizoană, sediile instituțiilor de ordine publică și siguranță națională, traseele de afluire ale manifestațiilor, obiectivele economice vulnerabile, alte puncte fierbinți din municipiul și județul Arad.

Deși îmi propusesem să formulez câteva concluzii, fie ele numai provizorii și aproximative, n-o voi face dintr-un singur și întemeiat motiv. Vreau să las cititorului această posibilitate, această plăcere. E o invitație la lectură, dar și un prilej de a constata fiecare și a se convinge de unul singur că ceea ce conține cartea este doar partea văzută a aisbergului care a lovit România în decembrie 1989. Rămânând în context, mi-ar plăcea să cred că volumul expus și supus discuției se constituie într-un început care se vrea și se cere continuat. Așadar, vânt bun la pupa! Și un an editorial – 2014 – mai spornic și mai roditor!

Col. (r) Valeriu Ilica

Articolul a apărut în publicațiile „Europeanul” și „Vocea Arădenilor” (decembrie 2013)

REFLECȚII DUPĂ LANSAREA UNEI CĂRȚI

Pe 17 decembrie 2013 am participat, la librăria „Mihail Sadoveanu” din Capitală, la lansarea cărții intitulată „*Adevăruri incomode – decembrie 1989*”, un volum care a apărut sub egida Asociației Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrăgere din Serviciul Român de Informații.

Prezentările scurte, temeinic fundamentate, făcute de către domnii Filip Teodorescu, președintele ACMR – SRI, prof. univ. dr. Cristian Troncotă și scriitorul Paul Carpen, m-au pus pe gânduri, deși nu era pentru prima dată când aflam punctul lor de vedere privind evenimentele din decembrie 1989. Citisem deja cartea „*Ferestre spre Securitate*”, autor Paul Carpen, o carte document în care, cu mult curaj și cu argumente indubitabile, se prezintă ce a însemnat și ce înseamnă serviciile de informații pentru o țară, ce dezastru a produs în România sintagma **securist-terorist**, lansată pe timpul evenimentelor din decembrie, cât de necesară este cultura de securitate etc.

Am citit cartea lansată. Meditând asupra celor citite, mi-am dat seama că și noi, cei care nu am făcut parte din structurile serviciilor de informații, avem a spune multe **adevăruri, nu neapărat incomode**, despre aceste evenimente. Și nu numai!

Sunt ofițer din MApN, inginer Tancuri-Auto. Evenimentele din decembrie 1989 m-au surprins în funcția de Comandant Militar al Întreprinderii Electrocentrale Rovinari, numit conform Decretului Prezidențial nr. 174 din 03.10.1987, în urma militarizării producerii și distribuției energiei electrice. Aveam autoritatea deplină, ca în armată, asupra celor peste 15.000 de oameni care lucrau pe platforma întreprinderii, dintre care 30 de ofițeri ingineri din grupa mea de conducere, 600 de militari mână de lucru și 100 de militari în compania de pază.

În întreprindere își desfășurau activitatea o echipă de milițieni și o grupă alcătuită din trei ofițeri de Securitate, specialiști energiticieni, care aveau biroul chiar lângă biroul meu. Împreună, conducerea militară, conducerea administrativă civilă și aceste formațiuni de la Ministerul de Interne, reușeam să asigurăm securitatea întreprinderii și funcționarea ei la parametrii stabiliți, furnizând aproximativ 10% din energia electrică a țării. Între noi, cei care ne desfășuram activitatea în unitate, ca urmare a militarizării, și personalul civil, erau relații normale, de muncă și înțelegere reciprocă. Și unii și ceilalți aveam același scop: să realizăm planurile stabilite. Cel puțin așa credeam până la evenimentele din decembrie!

Pe data de 23 decembrie, orele 10, urmăream la televizor evenimentele, cu speranța că se va da ordin de încetare a militarizării. Secretara intră alarmată în birou și îmi spune că afară așteaptă un grup de revoluționari care insistă să-i primesc. I-am invitat înăuntru și le-am recomandat să se așeze la masa de consiliu, cu fața spre televizor, iar pe secretară am rugat-o ca fetele din secretariat să pregătească pentru invitați apă minerală și cafea.

Grupul de 12-15 oameni era alcătuit numai din ingineri sau maiștri, funcțiile deținute fiind acelea de directori, șefi de brigăzi sau alte poziții importante. Toți se comportau pașnic, respectuos.

Anticipându-le intențiile, le-am spus:

- Bine ați venit! Și eu voiam să adun factorii de răspundere. Iar pe secretară o rog să îi invite pe directorul general și pe ceilalți directori.

În așteptarea lor, priveam liniștiți și comentam cele transmise la televizor.

După sosirea celor chemați, le-am dat cuvântul celor din grupul de revoluționari.

Primul lucru cerut a fost să le dau ofițerii de Securitate.

M-am uitat, nu fără surprindere, la cel care formulase cererea. **Era un director care fusese descoperit că atunci când a evaluat valoarea unei lucrări executate de o antrepriză din afara întreprinderii, a adăugat în plus 200.000 lei, spunând că jumătate sunt pentru el. Desigur, bănuia că a fost prins și datorită ofițerilor din grupa de securitate.**

Cazul lui era cunoscut. A fost pedepsit doar administrativ. Era un inginer valoros profesional, util unității. Atunci noi l-am iertat. Dar el nu putea să-i uite pe cei care l-au descoperit. Aprecia, probabil, că a sosit timpul răzbunării, mai ales că se lansase deja sintagma diversionistă: „securist – terorist”.

După ce le-am explicat că, așa cum au văzut și ei la televizor, ofițerii de Securitate au fost preluați de Armată, deci și ei fac parte acum din grupul ofițerilor MApN, i-am întrebat:

- Dar ce aveți cu ei? Arătați-mi un singur om, din cei 15.000, care să fi suferit din cauza ofițerilor de Securitate: să fie dat afară din serviciu pentru că a spus una sau alta, să fie condamnat etc. Toți se uitau unii la alții, parcă supărați ca nu au exemple. Atunci, am scos din fișet și am împrăștiat pe masă un pachet de rapoarte informative pe care le primeam de la ei, spunându-le:

- Citiți, vă rog, rapoartele lor informative!

S-au repezit asupra lor ca niște păsări de pradă asupra unui cârd de păsări de curte. Dar, pe măsură ce citeau, păreau din ce în ce mai surprinși: nu găseau nimic din ceea ce se așteptaseră. Erau numai informații legate strict de

siguranța și de buna funcționare a întreprinderii (utilaje care erau părăsite pe timpul nopții, pericole de avarii; locuri periculoase unde se fuma, pericol de incendii sau explozii; locuri de muncă unde nu era personal suficient etc), informații pe care ei le cunoșteau deja întrucât erau prelucrate la ședințele de lucru zilnice, la care mulți dintre ei luau parte sau care erau date pentru rezolvare numai factorilor în drept, după caz.

După citirea lor, oamenii s-au liniștit. **Au înțeles că ofițerii de Securitate nu acționau contra lor, ci erau alături de ei, asigurau securitatea întreprinderii, a locurilor de muncă.**

Într-o astfel de stare am putut trece la dezbaterile problemelor curente, plecând de la ideea că întreprinderea este încă militarizată, deși noi, militarii, am fi cei mai bucuroși să se dea încetarea, întrucât avem familii care ne așteaptă în garnizoanele de reședință. În consecință avem obligația să respectăm regimul militar impus, precum și faptul că țara, chiar pe timp de revoluție, are nevoie de energie, nu poate fi lăsată în întuneric. Prezența și activitatea din întreprindere să fie cele normale, ca și până acum. Cei care vor să participe la evenimente, să o facă în afara programului și în afara întreprinderii.

Cele stabilite s-au respectat întocmai până la încetarea militarizării, pe data de 31.12.1989.

Am relevat acest episod petrecut pe timpul evenimentelor din decembrie la o întreprindere militarizată, unde își desfășurau activitatea civili și militari, pentru **a desprinde câteva adevăruri.**

Primii care și-au însușit sintagma diversionistă „*securist – terorist*” au fost **cei care au avut probleme cu legalitatea, care se știau pătați**, cum era cazul directorului care întocmea contracte ilicite. Alții, la fel ca el, instigau oamenii, strigau împotriva Securității, se dădeau drept mari apărători ai revoluției pentru a profita de rezultatul ei și pentru a șterge urmele lăsate de faptele lor mârșave.

Oamenii cinstiți și onești, care la început au fost induși în eroare prin această sintagmă, ca urmare a ignoranței privind activitatea serviciilor de informații, și-au reconsiderat atitudinea pe măsură ce li s-a explicat adevărul. La fel și atitudinea față de militari. Nu am avut nici un fel de incident între civili și militari până la încetarea misiunii. Ne-am despărțit în condițiile unor relații normale, cu unii am rămas chiar prieteni.

De aceea, sunt întrutotul de acord cu afirmațiile din carte potrivit cărora sintagma diversionistă „*securist – terorist*” a fost folosită cu destul succes în manipularea populației, inclusiv a unei părți din armată (altfel nu se pot justifica

erorile grave, prezentate în carte, făcute în unele unități militare), numai datorită ignoranței, ignoranță menținută deliberat, pentru a crea teamă, supunere.

Prin urmare, și eu, o persoană din afara sistemului de securitate, mă raliez celor pentru care **cultura de securitate și comunicarea sunt absolut necesare pentru a permite cetățenilor țării să cunoască rolul serviciilor de informații, să le sprijine în îndeplinirea sarcinilor ce revin acestora privind protecția valorilor naționale, asigurarea siguranței individuale și colective.**

Privind retroactiv, după mai mult de douăzeci de ani de la evenimente, ne dăm seama cât rău a adus țării destructurarea Securității, în faza de început, de către cei din afară sau din interior, care au dorit să-și ascundă trecutul, să pregătească jefuirea avuției țării și distrugerea economiei naționale, să racoleze sau să denigreze și marginalizeze valorile umane autohtone.

În carte sunt date multe exemple.

Eu voi arăta doar o situație din domeniul meu de activitate din armată: **înzestrarea cu tehnică de blindate, automobile și tractoare.** Înainte de evenimentele din decembrie 1989, tehnica necesară **se asigura din producția internă (peste 90%).** Și se asigura tehnică la nivelul celei produse în țările dezvoltate. Dovada: participarea armatei române la începuturile anilor '90 pe unele teatre de operațiuni, alături de alte armate moderne. Tehnica noastră nu a fost mai prejos. Acum, parcul de autovehicule al armatei este învechit, nu poate fi preschimbat din lipsă de fonduri, întrucât cea mai mare parte se importă, inclusiv autoturismele de teren, în producerea cărora eram foarte apreciați.

Ca ofițer al armatei române, în care am activat peste 40 de ani, începând cu Liceul Militar, lucrând în unități operative, unități productive și din economia națională, în organele centrale ale MAPN, voi face câteva observații în legătură cu unele afirmații din carte **cu care nu pot fi de acord.**

La pag. 56, dr.ist. Alex Mihai Stoenescu afirmă: „forța militară **cea mai loială regimului comunist** – Academia Militară – a deschis focul împotriva a 82 de cetățeni, omorând 32”.

Eu am urmat șase ani Academia Militară. În tot acest timp nimeni, dar absolut nimeni, nu mi-a cerut să fiu „**cel mai loial**” regimului comunist. Iar în legătură cu numărul de 32 de morți, cred că este o eroare. În total au fost 168 de morți până la plecarea lui Ceaușescu! Nu pot fi puși toți morții de la Hotelul Intercontinental în seama studenților militari, mai ales că nu s-a clarificat încă cine a tras asupra mulțimii.

Nu pot fi de acord nici cu prof.univ. dr. Corvin Lupu, când afirmă:

- La pag. 314: „Armata... **a efectuat represiunea violentă a revoltei populare....**”

Dacă avea loc *represiunea violentă*, revoluția nu reușea. Am demonstrat acest lucru încă din 1990, într-un material publicat în ziarul *Adevărul*, arătând că dacă asupra mulțimii trăgea un TAB, un singur TAB, cu toată puterea de foc de care dispune, era un adevărat masacru. Pe baza materialului publicat în ziar, s-a organizat o tragere demonstrativă în poligonul din Mihai Bravu cu un TAB, în prezența presei și a televiziunii. Rezultatele au convins.

- La pag. 373: „**Armata și justiția s-au menținut pe pozițiile de forță** dobândite în decembrie 1989, promovând minciuna și **nedreptatea** un timp îndelungat, **contribuind decisiv la dezastrul țării, alături de factori externi interesați în acapararea României.**”

O astfel de afirmație nu se poate admite. Ea este similară cu sintagma „*securiști – teroriști*”! Ce facem, deschidem Cutia Pandorei și aruncăm vina unii asupra altora?

Noi, cadrele militare care vă citim, vă aducem la cunoștință că, în cizme de cauciuc și pufoaice, neglijând familiile, sănătatea și irosind anii frumoși ai tinereții, am contribuit semnificativ la construirea a ceea ce este durabil în această țară. Nu enumăr lucrările executate. Sunt prea multe și prea importante. De multe dintre ele am beneficiat și beneficiem și astăzi cu toții din plin. Nu am contribuit la dezastrul țării, ci la dezvoltarea și întărirea ei.

Și noi, ca și cei din serviciile de informații, am depus un jurământ prin care ne obligam să apărăm țara, nu să contribuim **decisiv la dezastrul țării, alături de factori externi interesați în acapararea României.**

Ar mai fi multe de spus pe aceasta temă (poate într-un material separat), dar mă opresc, gândind că a fost doar o nefericită asociere **Armată – Justiție** atunci când s-a făcut afirmația: „**contribuind decisiv la dezastrul țării, alături de factori externi interesați în acapararea României.**”

În încheiere, aș vrea să remarc atitudinea responsabilă, patriotică a cadrelor din serviciile de informații care au scris materialele din carte. Aceste cadre, deși umilite, private de libertate perioade îndelungate, culpabilizate pe nedrept, nu au cerut în fața legii pedepsirea celor vinovați de toate acestea.

Dimpotrivă, au cerut elaborarea unui act normativ care să-i absolve de răspundere pe toți cei care au comis acte reprobabile asupra lor pe timpul și după evenimentele din decembrie, pentru a se asigura în țară liniștea atât de necesară în momentul de față.

Col. (r) ing. Ioan Micu

23 DE ANI DE ÎNTREBARE NEDEZLEGATĂ: CINE AU FOST TERORIȘTII?¹

Am primit (cu dedicație) de la Filip Teodorescu, fost șef la Contraspionaj, volumul „*Adevăruri incomode - decembrie 1989*”. Tipărit la editura Semne, volumul reunește articolele despre decembrie 1989 semnate în revista „*Vitralii – Lumini și umbre*”, publicație a Asociației Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră – SRI, de foști ofițeri de Securitate, dar și de specialiști în evenimentele care au dus la prăbușirea comunismului.

Cum, odată cu volumul, mi s-a trimis și invitația de a fi prezent la lansarea cărții, reuniune moderată de Alex Stoenescu, cel mai bun specialist în decembrie 1989, m-am apucat să-l citesc (nu fac parte dintre cei în stare să vorbească despre o carte fără s-o fi citit), și am terminat-o într-o zi, deși e destul de grosuță.

Cartea își propune să prezinte publicului și punctul de vedere al ofițerilor de Securitate asupra lui decembrie 1989.

Dintre toate articolele, mi-au reținut atenția cele dedicate diversiunii „Teroriștii” din decembrie 1989, responsabilă de moartea a 1.050 de persoane, moarte despre care nimeni n-a dat până acum socoteală și nici nu cred că va da.

Mărturiile unor ofițeri surprinși de evenimente la Vâlcea, Sibiu, Baia Mare, Iași, Focșani și în alte orașe din țară conturează o schemă:

Armata sau Securitatea primește informații că într-un loc sînt teroriști. Acolo, în locul respectiv sunt alți militari. Aceștia primesc informații că spre ei vin mașini ale teroriștilor.

Urmarea?

Ca și la Băneasa, are loc un măcel.

Asta pe fondul incredibilei manipulări prin TVR, nici azi, după 23 de ani de așa-zisă democrație, deslușită în tainele sale. Schema o știu din cele citite despre afacerea cu teroriștii. Nici acest volum însă nu mă lămurește asupra scopurilor vizate de această diversiune criminală. De-a lungul timpului, preocupat de chestiune, am scris și publicat mai multe eseuri despre motivele diversiunii.

S-a urmărit:

¹ Preluare după „Adevărul” din 23.12.2013 (blog Ion Cristoiu)

1. Prăbușirea comunismului într-o baie de sânge, în condițiile în care în alte țări căzuse pe cale pașnică.

2. Crearea condițiilor pentru lichidarea lui Ceaușescu.

3. Eroicizarea FSN-ului condus de Ion Iliescu; e cel care ne-a salvat.

4. Eroicizarea Armatei și pasarea responsabilităților pe seama Securității.

5. Crearea haosului cerut de preluarea în liniște a Puterii de către echipa moscovită. Să nu uităm că diversiunea debutează pe 22 decembrie 1989, în Piața Revoluției, când apariția lui Ion Iliescu în Balconul CC e întâmpinată de 500.000 de oameni cu strigătul unanim Fără comuniști! Adică fără el!

6. Constatarea Moscovei că Vestul nu mai respecta, pe teren, înțelegerile încheiate deja. Altfel spus, Moscova vedea că agenții occidentali de pe teren împingeau evenimentele dincolo de perestroika, spre capitalism.

Acestea sunt ipotezele mele.

Unele au fost avansate și de alți cercetători de-a lungul anilor postdecembriști.

Altele îmi aparțin.

Curios rămâne faptul că din decembrie 1989 enigma teroriștilor n-a înaintat, în planul dezlegării, nici măcar cu un centimetru.

Despre întâmplările dintre 17-22 decembrie 1989 deținem documente, mărturii, teze și chiar axiome.

Despre teroriștii din decembrie 1989 avem la dispoziție doar mărturii și dovezi ale transpunerii în realitate a unui Plan.

Cine a întocmit Planul? Cine a dat ordin să fie concretizat?

Întrebări rămase fără răspuns până azi.

Și mai e ceva ciudat.

Despre întâmplările de până în 22 decembrie 1989, ora 17.00, Ion Iliescu, Petre Roman, Victor Stănculescu și alți fruntași ai Grupului refuză să accepte c-a fost Lovitură de stat.

Despre teroriști, toți sunt de acord că n-au existat și, cu toate acestea, toți susțin că nu știu cine a pus la cale Diversiunea și cine din noua Echipă a știut de ea.

Ion Cristoiu

ÎN SPRIJINUL CULTURII DE SECURITATE**EDWARD SNOWDEN – CANDIDAT LA PREMIUL NOBEL PENTRU PACE**

Recent, doi parlamentari norvegieni l-au propus drept candidat la premiul Nobel pentru pace pe Edward Snowden, fost consultant al Agenției Naționale de Securitate (NSA) a SUA, care a înfățișat publicului amploarea activităților de supraveghere întreprinse la scară mondială de acest serviciu. Parlamentarii respectivi au subliniat că, „sacrificându-și libertatea, Edward Snowden a permis o conștientizare mondială a derivelor unui sistem de supraveghere la scară foarte mare și a necesității de a acționa în mod colectiv pentru a exista siguranța că progresele tehnologiilor comunicării sunt un vector al păcii, și nu o amenințare împotriva societății noastre”.

Propunerea norvegiană a fost urmată de un demers similar al „Grupului Verzilor” din Parlamentul European, care și-a motivat gestul prin dorința de a saluta contribuția lui Edward Snowden „la protecția drepturilor noastre universale, inclusiv dreptul la viață privată și libertate de expresie”.

PUTEREA DIGITALĂ

Ne aflăm, încă, în perioada de pionierat a erei digitale, dar deja ne petrecem o mare parte a timpului online, pe internet. Nici măcar nu mai avem nevoie de calculator: tabletele și, mai nou, telefoanele inteligente accesibile ne țin permanent conectați pe rețelele de socializare, pe e-mail, pe site-uri care oferă diverse servicii, divertisment și informații. Internetul evoluează odată cu noi, devenind o rețea cu adevărat globală, intuitivă și inteligentă. O rețea care, însă, cere un tribut scump: *secretele și intimitățile noastre*. Ne aflăm în era Snowden!

O LOVITURĂ MORTALĂ

Fostul consultant al Agenției Naționale de Securitate (NSA), Edward Snowden, a declanșat un scandal planetar la începutul lunii iunie 2013, dezvăluind un amplu program de supraveghere de către SUA a comunicațiilor internaționale. Amploarea spionajului american a declanșat în Europa o adevărată isterie. Ce urmări poate avea aceasta?

Edward Snowden a devenit un caz celebru.

Referitor la azilul politic acordat de Rusia, nimeni nu are dubii că Serviciul Federal de Securitate (FSB - moștenitorul KGB) se va folosi de Snowden pentru a obține informații. Totuși, Snowden nu a fost inventat de ruși. A fost creat de Agenția Națională de Securitate, obsedată de ideea de a spiona

pe oricine și orice. Nimeni nu știe ce as mai are Snowden în mână și cât timp dezvăluirile sale vor continua să apară și să deranjeze pe mulți, având în vedere că dispune de peste 1.700.000 de documente secrete!

CINE ESTE EDWARD SNOWDEN?

Snowden, în vârstă de 30 de ani, a lucrat timp de patru ani ca expert în computere și infrastructură IT, la un sediu din Hawaii al NSA. Anterior, a ocupat și alte posturi în comunitatea serviciilor secrete: inginer de sistem, administrator de sistem, consultant principal pentru CIA în soluții IT și ofițer responsabil de sectorul de telecomunicații și IT. Încă din 2007 a considerat că **„moralmente munca de spionaj generalizat pe care o desfășoară nu este în acord cu valorile personale”**, însă a decis să nu treacă la dezvăluiri publice întrucât **„își pune speranțe într-o modificare de politică în materie de spionaj”**. Pentru activitatea desfășurată la NSA avea un salariu de 200.000 \$ pe an și ducea o viață confortabilă. La data de 9 iunie 2013, Edward Snowden s-a refugiat la Hong Kong. Într-un comunicat suficient de neclar pentru a permite diferite interpretări, NSA a afirmat că activitățile agenției sunt îndreptate „numai” împotriva unor „ținte străine legitime” și a considerat că **„divulgarea publică a unor date clasificate despre sisteme de colectare aparținând NSA, fără o prezentare în context, nu face altceva decât să îi pună în pericol sursele și metodele, sporind confuzia într-o problemă foarte importantă pentru țară”**. Considerat autorul celei mai mari scurgeri de informații din istoria SUA, fostul consultant a fost inculpat în SUA pentru spionaj, fiind acuzat de „furt”, de „comunicare neautorizată a informațiilor securității naționale” și de „comunicare voluntară a informațiilor secrete către o persoană neautorizată”.

MODUS OPERANDI

În perioada în care a lucrat în centrul regional al NSA din Hawaii, Snowden a rugat circa 25 de colegi să îi comunice parolele lor de intrare în sistem, sub pretextul care are nevoie de ele ca administrator de rețea. Ancheta internă declanșată ulterior dezertării i-a identificat pe o parte dintre aceștia. Noile informații arată că un rol important în cazul celei mai grave deconspirări de informații secrete din istoria de 61 de ani a agenției l-au avut măsurile de securitate inadecvate. Investigațiile avansează lent, deoarece Snowden a reușit printr-o modalitate rămasă neclară să își ascundă urmele activității electronice.

Anchetatori sunt circumspecți și spun că nu știu cât a descărcat de fapt acesta. Tot ceea ce s-a întâmplat în cazul Snowden dovedește că oricine este vulnerabil, oricât de sofisticate ar fi mijloacele tehnice folosite.

MOTIVAȚIA

La întrebarea unui ziarist, Eduard Snowden a spus: *„Cred că publicul are nevoie de o explicație cu privire la motivele celor care fac aceste dezvăluiri, aflate în afara modelului democratic. (...) Este o chestiune de a fi sau nu împotriva guvernului. Eu nu sunt. Nu sunt diferit de ceilalți oameni, nu am talente deosebite, sunt doar un tip care stă la birou și vede zi de zi ce se întâmplă și care spune: Nu e treaba mea să judec, este în puterea publicului să decidă dacă aceste programe și politici sunt benefice sau nu. Și sunt dispus să aduc în continuare dovezi în sprijinul autenticității acestor dezvăluiri. Să arăt că eu nu am schimbat nimic, nu am modificat povestea, acesta este adevărul, aceste lucruri au loc, puteți să judecați singuri dacă a fost nevoie să fac asta“.*

Iată și alte argumente pe care Eduard Snowden le aduce în fața opiniei publice pentru justificarea dezertării sale din NSA: *„În timpul cât am lucrat pentru aceste organizații, cred că am fost martorul încălcării sistematice a legilor de către guvernul meu, ceea ce m-a condus la obligația morală de a acționa. Ca rezultat al dezvăluirii acestor activități, am fost supus unei grave și susținute campanii de persecutare care m-a forțat să îmi părăsesc familia și căminul“.* Snowden consideră că datorită dezvăluirilor sale comunitatea internațională e mai atentă și reacționează față de abuzurile serviciilor americane de informații. *„Beneficiile aduse societății de către acțiunea mea devin din ce în ce mai evidente, pe măsură ce devine clar că au fost exagerate riscurile aducerii acestor activități la cunoștința publicului“.*

BALANȚA DINTRE VIAȚA PRIVATĂ ȘI SECURITATEA NAȚIONALĂ?

În luna iunie 2013, cotidianul britanic „The Guardian” a publicat, pe baza informațiilor lui Snowden, un amplu articol prin care dezvăluia o hotărâre judecătorească *top – secret*, pronunțată în luna aprilie 2013, care autoriza NSA să colecteze înregistrările telefonice a milioane de abonați ai operatorului american de telefonie mobilă Verizon. Dezvăluirile lui Snowden au continuat cu detalii despre un program *top–secret* cu numele de cod PRISM, de supraveghere electronică și colectare masivă de date, înființat de NSA în anul

2007. PRISM colectează informațiile și datele marilor companii de internet, precum *Google* și *Facebook* (de la e-mailuri, până la conversații de *chat*, istoricul cumpărăturilor on-line și fotografii personale, tot ceea ce s-a trimis vreodată pe internet, în ultimii șase ani). Înalți oficiali americani au apărut programul PRISM, afirmând că acesta a prevenit acte de terorism și că folosirea sa este supravegheată de guvernul federal și de judecători. În contrapartidă, Edward Snowden a replicat că PRISM a fost și este folosit pentru toate tipurile de spionaj, inclusiv cel economic, depășind cu mult statutul de program pus în slujba securității naționale.

AUTOSTRADA DIGITALĂ

Agenția Națională de Securitate a implantat programe în aproape 100.000 de calculatoare din întreaga lume, prin care le poate supraveghea activitatea chiar dacă nu sunt conectate la Internet. În plus, datorită acestui *software*, se creează așa-zisa „*autostradă digitală*”, prin care se pot lansa atacuri cibernetice. Tehnologia este utilizată de Agenție din 2008 și se bazează pe un canal secret de unde radio, ce pot fi transmise din cip-uri și carduri USB inserate în computere. În unele cazuri, undele radio sunt direcționate către un releu de mărimea unei serviete, ce poate fi instalat la kilometri distanță de țintă. NSA susține că aceste eforturi fac parte din „*apărarea activă*” împotriva atacurilor cibernetice și neagă că ar fi vorba despre o mișcare ofensivă. Printre cele mai frecvente ținte ale NSA și ale partenerului său de la Pentagon, *United States Cyber Command*, se numără unitățile armatei chineze, pe care SUA o acuză că lansează sonde digitale și atacuri asupra țărilor americane. Programul ce utilizează frecvențele radio, numit *Quantum*, vizează însă și inserarea de *software* în rețelele militare ruse, în sistemele utilizate de poliția mexicană și cartelurile drogurilor, în instituțiile comerciale din UE.

CÂT DE EROIC S-A DOVEDIT PÂNĂ LA URMĂ SNOWDEN?

Divulgarea secretelor culese și stocate de către NSA a scos la iveală nebănuitele proporții ale spionajului american care a inclus și iscodirea propriilor prieteni.

Întorcându-ne în timp, să ne amintim că americanii înșiși au reacționat extrem de violent la asemenea practici, ilustrativ fiind cazul lui **Jonathan Jay Pollard**, care a fost acuzat de spionaj în favoarea Israelului și condamnat în 1985 la închisoare pe viață. Condamnarea lui Pollard a demarat o campanie de

eliberare a sa pe motivul ca acesta nu spionase, întrucât transmisese informații unui stat aliat. Israelul este prietenul și aliatul Washingtonului. Totuși, Pollard înfundă pușcăria de mai bine de treizeci de ani, pedeapsa lui fiind cea mai grea dintre cele impuse unor agenți infiltrați, cu excepția celor care au fost executați.

Este, evident, extrem de greu să justifice spionarea europenilor prin antiterorism. Până la urmă, însă, nici serviciile de informații europene nu stau degeaba, privind cum NSA piratează Internetul, ci fac exact același lucru folosind metode asemănătoare. Evident, într-o proporție mai redusă, corespunzător potențialului financiar, tehnologic și uman de care dispun. Ziaristul Glenn Greenwald, aflat la originea primelor dezvăluiri în afacerea Snowden, a declarat următoarele: ***„Pretextele SUA sunt terorismul și protejarea populației. În realitate, mă aflu în posesia a circa 20.000 de documente secrete care nu au nimic de-a face cu terorismul și cu securitatea națională, ci mai mult cu concurența cu alte state, în special în domeniul industrial și în cel economic”.***

La șapte luni după ce a prezentat primele documente luate de la NSA, Edward Snowden afirma că a făcut ceea ce trebuia să facă. Snowden a spus că misiunea sa este ***„îndeplinită”*** și că este mulțumit pentru că publicul știe acum de expansiunea guvernului american în domeniul Internetului și de înregistrările telefonice. ***„Pentru mine, în termenii satisfacției profesionale, misiunea este îndeplinită pentru că (...) tot ceea ce am încercat să fac a fost validat. Pentru că, amintiți-vă, nu am vrut să schimb societatea. Am vrut să dau societății o șansă pentru a decide dacă ar trebui să se schimbe singură”***, a subliniat Snowden.

IMPLICAȚIILE DEZVĂLUIRILOR LUI SNOWDEN

După scandalul Snowden, oamenii sunt hotărâți să își protejeze viața privată împotriva serviciilor de informații. Mai mulți furnizori de servicii de internet au anunțat deja implementarea unor măsuri suplimentare pentru a proteja datele utilizatorilor, cum ar fi, de exemplu, criptarea tuturor informațiilor transmise între propriile servere. Implementarea unor măsuri mai sofisticate de protecție va continua și este posibil să devină un factor-cheie în alegerea unui furnizor. Dezvăluirile făcute de către Snowden au demonstrat că unul dintre scopurile spionajului cibernetic între state este acela de a oferi susținere financiară companiilor „prietenoase”. În noua realitate a spațiului

cibernetici, companiile iau în considerare posibilitatea de a contracta mercenari cibernetici, grupuri organizate de *hackeri* competenți care pot oferi servicii personalizate de spionaj cibernetic. Internetul a început să se împartă în segmente naționale, conform lui Alexander Gostev, *Chief Security Expert, Global Research & Analysis Team, Kaspersky Lab*. **„Dezvăluirile lui Snowden au intensificat cererea pentru reguli care să interzică utilizarea serviciilor străine. Unele țări nu mai sunt dispuse să lase nici măcar un byte de informație să iasă din rețelele proprii. Aceste aspirații vor evolua, iar restricțiile legislative se vor transforma în mod inevitabil în interdicții tehnice. Următorul pas va fi probabil încercarea de a limita accesul unor entități străine la informațiile unei țări. Pe măsură ce această tendință continuă să se dezvolte, s-ar putea ajunge, la un moment dat, la dispariția Internetului așa cum îl știm astăzi, care se va diviza în zeci de rețele naționale”**. Mai multe țări au adoptat sau prevăd adoptarea unei legislații care să interzică utilizarea serviciilor străine. În noiembrie 2013, Germania a anunțat că toate comunicațiile dintre autoritățile germane vor fi complet blocate în țară. Brazilia și-a făcut publice planurile de a construi un canal alternativ pentru Internet pentru a nu-l utiliza pe cel care trece prin Florida (SUA).

Ca o concluzie, se poate afirma că există pericolul ca virusul „*crizei de conștiință*” să se răspândească printre agenții spionajului marilor puteri, ceea ce impune creșterea vigilenței și profesionalismului structurilor de contrainformații.

Colonel (r) Liviu Găitan

MITURI CONTEMPORANE: SPIONAJ ȘI RADIOAMATORISM

Radiocomunicațiile au intrat în conștiința publicului în aprilie 1912: în timp ce pachebotul *Titanic* se scufunda, operatorii radio de pe navele din preajmă tocmai plecau să tragă un pui de somn. Chiar dacă situația a creat vâlvă în presă, la acea dată radiotelegrafia nu avea încă iz de spionaj. L-a dobândit însă curând...

În august 1914, Germania imperială a atacat Belgia neutră. Forturile de la graniță au rezistat 12 zile, apoi s-au predat, strivite de obuzele noilor tunuri *Krupp*. Drumul spre Paris părea deschis; singura speranță a Aliaților era, la acel moment, o intervenție rapidă a Armatei a II-a a Imperiului Rus, care tocmai forțase frontierele Prusiei: 180.000 de militari, sub comanda generalului Alexandr Samsonov. Nemții nu păreau să aibă vreo șansă, dar confruntarea s-a încheiat în mod surprinzător: a fost nevoie de 60 de trenuri pentru a trimite la Berlin toate trofee, inclusiv cele 500 de tunuri capturate! În timp ce Samsonov se eschiva trăgându-și un glonte în cap, opinia publică din Apus era, pe bună dreptate, revoltată: cum fusese posibilă o asemenea înfrângere? Serviciile de propagandă ale *Reich*-ului au dat curând răspunsul: la 25 august, Samsonov transmisese trupelor, prin radio, ordinul de operațiuni, dar *uitase să-l cifreze*, spre marea satisfacție a comandanților germani! Era adevărul gol-goluț, dar liderilor Antantei nu le convenea să recunoască faptul că își întemeiau întreaga strategie pe alianța cu asemenea hăbăuci. Ca atare, presa anglo-franceză a lansat zgomotos versiunea (falsă!) că un spion german, folosind radioul, îi transmisese lui Ludendorff planurile armatei țariste. Și astfel radiotelegrafia a devenit Dușmanul public numărul 1: orice sârmă suspectă era imediat tăiată, orice individ surprins că vrea să o repare era de îndată luat la întrebări.

În realitate, nivelul tehnic al anului 1914 făcea practic imposibilă folosirea radioului în scopuri de spionaj: materialele electrotehnice ale vremii își pierdeau proprietățile peste frecvența de 1 MHz, drept care pentru comunicații se foloseau unde lungi și foarte lungi. Nivelul de zgomot extrem de ridicat al acestor game impunea folosirea unor puteri de emisie apreciabile. Ca atare, o stație radio „portabilă”, precum instalațiile *Ducretet* cu bătaie de 400 km din dotarea armatei române, era purtată de două-trei căruțe trase de câte șase cai,

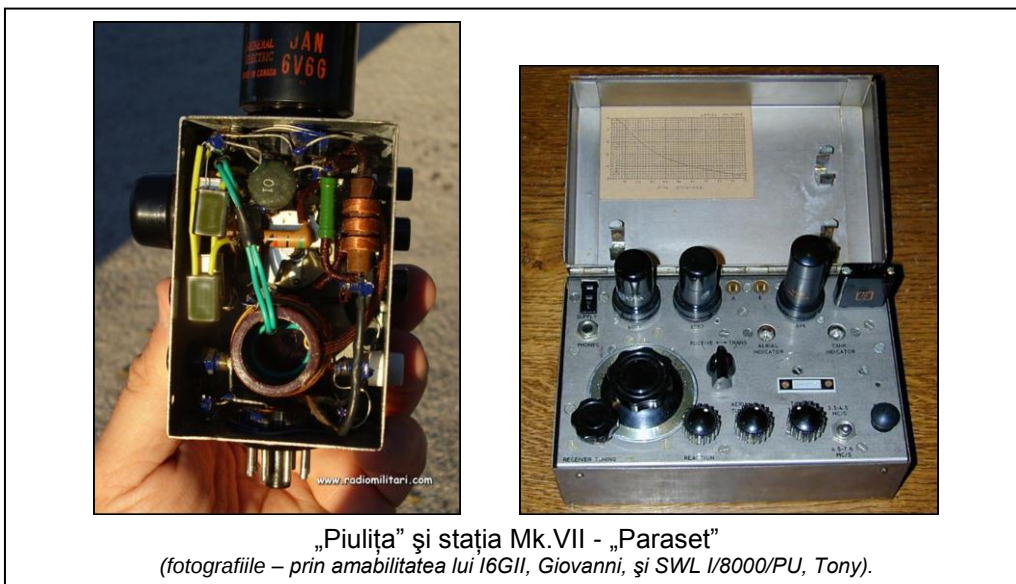
fiind operată de un pluton de transmisioniști. Nici măcar Mata Hari nu și-ar fi permis să se plimbe prin spatele frontului cu o asemenea caravană!

Construit pe premise mincinoase, mitul „spionajului radio” a rămas în conștiința publicului; apoi, la începutul anilor '30, a părut a deveni din nou o realitate. Pasul decisiv a fost făcut de profesorul Hans Vogt, de la firma *Mende A.G.* din Dresda, care a inventat *Ferrocort*, un material magnetic (fier-carbonil). Au fost primele miezuri de ferită, care permiteau construirea de bobine-miniatură, cu pierderi foarte mici, baza unor emițătoare ultra-compacte și eficiente de *unde scurte* – gamă care oferă avantaje însemnate.

Concret, unda radio se reflectă de straturile înalte ale atmosferei și revine pe pământ la multe sute de kilometri distanță, ceea ce permite legături la nivel continental cu 10W în antenă. Aspectul a stârnit interesul unui anume serviciu al Ministerului de Război german – așa-numitul *Birou de Afaceri Străine/Apărare*, mai pe scurt *Abwehr*. Nu degeaba această mică organizație era condusă de un ofițer de marină, căpitanul Konrad Patzig, printre preocupările căruia se situa, la loc de frunte, traficul naval englez din Atlanticul de Sud. Zilnic, din Maracaibo, Recife, Montevideo și Buenos Aires plecau spre porturile engleze nave încărcate cu petrol, cauciuc natural, carne congelată, minereuri rare – toate, vital necesare armatei britanice. În eventualitatea unui război, orarul plecărilor ar fi fost de mare interes pentru comandanții de submarine – dar cum le dai de știre? *Abwehr* a inventat un mic dispozitiv, „piulița” (*die Nut*): o banală cutie, cât două pachete de țigări-

Jucăria era simplu de folosit. Onorabilul corespondent *Abwehr* din Argentina scotea din soclu lampa finală a receptorului radio de la birou, intercala „piulița”, conecta cheia telegrafică și anunța submarinului orice plecare din estuarul La Plata. De îndată ce a izbucnit războiul, cargourile au început să se scufunde în ritm alert. În paralel, preventiv, contraspionajul german a trecut la confiscarea receptoarelor radio din țările ocupate...

Asta nu i-a încurcat prea tare pe Aliați, care au răspuns parașutând Rezistenței din Europa ocupată mii de stații *Mk.VII*, mai cunoscute colecționarilor sub denumirea „*Paraset*”: miniaturale, antișoc, cântărind circa 1 kg. Eficiența acțiunii este de netăgăduit.

Trenurile au început să deraieze, podurile săreau în aer când nici că te așteptai, iar presa, întotdeauna vigilentă, a găsit din nou vinovații: niște indivizi suspecti, organizați internațional, care folosesc pseudonime cifrate și-și zic *radioamatori*. Conform tradiției deja încetățenite, mai întâi li s-au tăiat antenele, apoi au fost imediat, cu toții, puși sub supraveghere. Cine să-și pună problema că, la acea vreme, amatorii nu aveau acces la miezuri *Ferrocarril* ori alte asemenea materiale *high-tech*? Ca atare, un echipament standard de radioamator nu semăna chiar deloc cu o stație de spionaj: cântărea zeci de kilograme și ocupa trei-patru polițe de dulap.

Și apoi a venit Războiul Rece... În Occident, radioamatorul a devenit brusc „personaj pozitiv”: în caz de conflict, armatele aveau nevoie de telegrafisti, iar aceștia se formează greu. Așa că mai bine îi încurajai să se instruiască din vreme, pe speze proprii... Perspectiva sovietică era oarecum diferită: în timp ce în URSS sute de cluburi formau operatori radio cu miile, în „țările prietene” eliberate radioamatorismul era strașnic reglementat sau chiar strict interzis. La noi, mișcarea de radioamatori a început să reînvie de-abia pe la sfârșitul anilor '50, după ce i-am condus la gară pe „eliberatori”...

Anii au trecut, tehnica nu a stat pe loc. Întrucât rețelele de radioasculțare și goniometrie cuprinseseră întreaga Europă, în anii '60 nu se mai puneau problema ca „onorabilul corespondent” să ia cheia telegrafică și să tasteze mesajul, ca un pionier la radioclub. Telegrama – alcătuită din grupe de 5 cifre – e din vreme fixată pe o bucată de peliculă fotografică, cu o sculă specială, prin perforare. Dacă lucrurile merg bine, operatorul bagă filmul într-un

dispozitiv simplu, dă trei-patru ture de manivelă și mesajul zboară spre destinatar înainte ca radioascultarea să-l sesizeze. Dacă lucrurile nu merg bine, dă foc la film (care e din celuloid), astfel încât nu rămân urme. La destinație, mesajul e înregistrat pe un platan de aluminiu acoperit cu emulsie magnetică, un fel de patefon-magnetofon. Micșorând de zeci de ori viteza de rotație, mesajul e transcris, apoi descifrat... Evident, această procedură cere echipament special: stația are un generator de impulsuri, pe o frecvență inaccesibilă urechii umane, care e însă descifrată „la destinație” și comandă, automat, acordul receptorului de la „Centru”.

Iată spre exemplu o stație PR56, uitată în toamna anului 1968 prin pădurile României de niscăi „turiști” sovietici, cam grăbiți să scape de insistențele Direcției a III-a – Contraspionaj.

Precum se observă, diferențele față de un echipament de radioamatori sunt frapante: stația e modulară, nu are nici cheie telegrafică, nici microfon. În stânga jos este soclul pentru generatorul de impulsuri subtonale, în dreapta jos soclul pentru adaptorul de transmisii rapide – anexe pe care „turiștii” sovietici nu ni le-au lăsat amintire. Deși inscripțiile sunt în engleză, culoarea inconfundabilă, precum și marcajele pieselor arată că bagajul a fost pierdut de excursioniști veniți prin faimoasa agentură de voiaj... KGB a URSS. La case atât de mari, bagajele se mai pierd – dar tradițiile, nu. În 2010, FBI a arestat 10 asemenea „excursioniști”, care de mai mulți ani vizitau asiduu teritoriul Statelor Unite. Relatând evenimentul, *CBS News* din 28 iunie 2010 arăta că, în conformitate cu actul de acuzare, aceștia „foloseau cerneală invizibilă și mențineau contactul cu Centrala din Moscova prin impulsuri codate de date transmise prin radio”.

Se împlinește un secol de când radiocomunicațiile suscită, sistematic, interesul serviciilor de informații. De-a lungul deceniilor, acest interes a luat forme specifice și s-a exprimat prin echipamente și tehnici de operare dedicate, inconfundabile.

Prof. Tudor Păcuraru (YO3 hbn tudor)

SIMPOZIOANE ȘI DEZBATERI

BUCUREȘTI

Lansarea volumului „Adevăruri incomode - decembrie 1989” la târgul de carte „Gaudeamus” (22 noiembrie 2013) a fost urmată, la 10 decembrie 2013, de un simpozion-dezbateri organizat de ACMRR-SRI la Centrul Cultural al municipiului București (ARCUB), iar la 17 decembrie 2013 de o prezentare organizată de editura Semne la Librăria Mihail Sadoveanu din Capitală.

La „Gaudeamus”, volumul a fost prezentat de acad. Dinu C. Giurescu, care a apreciat demersul editorial drept o contribuție necesară pe drumul către reconstituirea adevărului privind acest moment din istoria națională.

Simpozionul de la ARCUB, moderat de dr. ist. Alex Mihai Stoenescu, a prilejuit ample dezbateri legate de materialele incluse în volum privind momente semnificative din istoria recentă a României și a serviciilor sale de informații, în mod deosebit cele legate de evenimentele din decembrie 1989. Un deosebit interes l-au suscitat aspectele privind acțiunile diversioniste și implicarea externă, încercările de manipulare a opiniei publice – îndeosebi prin Televiziunea Română – și consecințele lor.

Cu același interes a fost primit volumul „Adevăruri incomode” și la Librăria „Mihail Sadoveanu”, iar interesul a fost confirmat nu numai în cursul dezbaterilor, ci și ulterior, dovadă fiind numeroasele opinii și puncte de

vedere sosite la redacție, pe care le-am grupat într-un capitol special al acestui număr al revistei noastre.

Volumul *„Adevăruri incomode - decembrie 1989”* a făcut, de asemenea, obiectul a două emisiuni-dezbateri realizate de jurnalistul Horia Alexandrescu la postul TV **Money Channel**, cu participarea ing. Mihai Montanu, col. (r) Filip Teodorescu, președintele ACMRR-SRI, prof. univ dr. Cristian Troncotă și a scriitorului Paul Carpen.

SLATINA

La data de 31 ianuarie 2014, col. (r) Nicolae Zărnescu, președintele Sucursalei Olt, a prezentat lucrarea *„Adevăruri incomode - decembrie 1989”*, precum și revista *„Vitralii - Lumini și umbre”*, în cadrul unei seri literare la Biblioteca Județeană Olt, la care au participat membri ai cenaclurilor literare „Balada”, „Metafora” și „Scaunele” din Slatina și ai cenaclului „La Grandiflora” din Drăgășani.

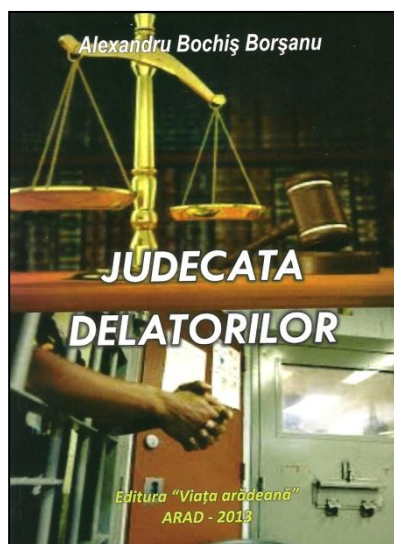
Evenimentul a fost prezentat la posturile de televiziune „OltTV” (Slatina) și „Etalon” (Râmnicu Vâlcea) și a fost înregistrat pentru postul de televiziune online www.aicea.ro.

NOTE DE LECTURĂ

ALEXANDRU BOCHIȘ-BORȘANU: JUDECATA DELATORILOR

După ce a debutat cu *„Strigăt după gratii”*, volum urmat de *„Zbor către moarte”*, Alexandru Bochiș-Borșanu revine în spațiul editorial cu *„Judecata delatorilor”*. Cartea este o radiografie critică retrospectivă, dublată de o analiză, atent și îndelung cântărită, a unor fapte și realități, contexte și conjuncturi, precum și a unor împrejurări pe care autorul le-a cunoscut, a luat parte la producerea sau la prevenirea lor ori le-a trăit direct și personal, în planul profesiei.

Autorul, care a fost ofițer în serviciul de luptă antiteroristă de la o unitate teritorială, nu doar își arogă dreptul, ci își asumă și

curajul de a spune adevăruri tăcute de alții. Și face aceasta nu oricum, ci cu un condei sigur și bine ascuțit. Până la tăios, s-ar putea spune. Nu-i scapă nimic și nu iartă pe nimeni.

Privit din această perspectivă, volumul „*Judecata Delatorilor*” este un nou „strigăt”. Un altfel de strigăt, de această dată de dincoace, nu de dincolo de gratii. E un strigăt în numele speranței. Al speranței, care moare ultima, dar mai ales, în numele dreptății și al adevărului, care nu mor niciodată. Col. (r) Valeriu Ilica

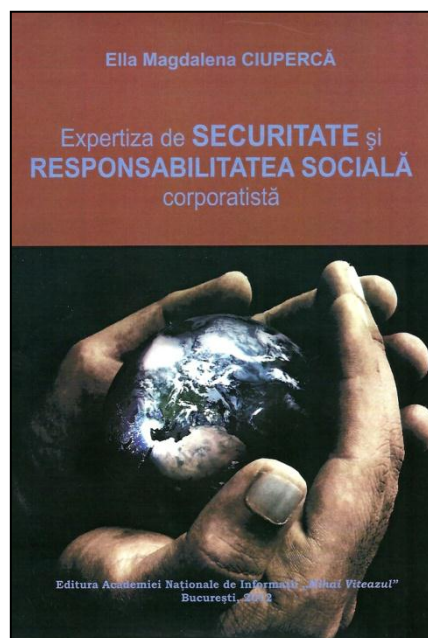
UN ESEU PE TEME DE INTELLIGENCE CORPORATIST

Editura Academiei Naționale de Informații „Mihai Viteazul” ne aduce în atenție o temă de mare actualitate, dar mai puțin abordată, publicând lucrarea Ellei Magdalena Ciupercă „*Expertiza de securitate și responsabilitatea socială corporatistă*”.

Prima parte a volumului este o sinteză a principalelor studii referitoare la responsabilitatea socială corporatistă, fiind urmată de un important capitol dedicat importanței constituirii și/sau dezvoltării culturii de securitate și de *intelligence* în rândul membrilor fiecărei comunități.

Ultimul capitol al lucrării prezintă rezultatele unei anchete bazate pe interviu în rândul managerilor unor companii, în cursul căreia a fost investigat și modul în care aceștia înțeleg să utilizeze expertiza de securitate la nivelul propriei firme.

Cercetarea realizată de autoare confirmă, dacă mai era nevoie, că educația de securitate poate și trebuie să reprezinte o importantă dimensiune a responsabilității sociale corporatiste.

PREZENȚI ÎN VIAȚA ȘI CULTURA CETĂȚII

O LANSARE CU CÂNTEC

Miercuri 19 februarie 2014 a avut loc în frumoasa sală de recepții a Casei Titulescu o dublă lansare de carte. Doi tineri și extrem de sânguincioși cercetători de la CNSAS au binecuvântat lansarea în spațiul public a două volume de maxim interes: domnul dr. Liviu Țăranu a prezentat cea mai recentă carte a sa, *„Securitatea și intelectualii în România anilor ‘80”*, iar domnul dr. Florian Banu a introdus volumul *„România și războaiele minții – manipulare, propagandă și dezinformare”*.

Urgența prezentării la tipar a acestui număr al revistei ne împiedică să efectuăm acum acea analiză serioasă a acestor volume care se impune cu prisosință, dar promitem că aceasta își va găsi locul cuvenit în numărul nostru viitor. Până atunci, cu certitudine, mulți dintre cititorii noștri vor avea posibilitatea să studieze aceste cărți, să își structureze propriile opinii – să ni le comunice, dacă vor – iar noi, la rândul nostru, vom publica, în numărul 19 al revistei, recenziile și analizele noastre.

Până atunci însă, putem să prezentăm câteva impresii și concluzii cu caracter general.

În primul rând, editarea ambelor volume sub o dubla egidă, cea a Institutului Revoluției Române din Decembrie 1989 (IRRD) și cea a CNSAS, pare să indice o abdicare a CNSAS de la caracterul obiectiv, pe care ar trebui să îl aibă activitatea sa de cercetare și valorificare științifică a documentelor Securității, în favoarea unei implicări politice.

În al doilea rând, la acțiunea din 19 februarie, a fost evidentă tendința IRRD de a-și asuma rolul de conducător în această colaborare. Aceasta s-a manifestat printr-o sumă de aspecte, aparent de detaliu, dar care însumate au alcătuit impresia generală exprimată mai sus.

Astfel, s-a constituit un prezidiu, în mijlocul căruia a tronat domnul Ion Iliescu, președinte al Colegiului național al IRRD, iar lucrările au fost conduse de către domnul prof. Ion Calafeteanu. Și au fost conduse cu mână sigură, în sensul că cine încerca să exprime alte opinii decât cele agreeate de IRRD era imediat împiedicat să vorbească.

Vizavi de prezidiu, în sală, mulți reprezentanți ai IRRD, inclusiv persoane cu greutate în cadrul acestui institut: Gelu Voican Voiculescu, Claudiu Iordache, Dumitru Mazilu ș.a.m.d.

Un asemenea auditoriu nu putea să procedeze altfel decât să urmeze linia deschisă în cuvântul introductiv de domnul Ion Iliescu și să susțină vechile (sau mai degrabă învechitele) teze despre revoluție, despre rolul nefast al Securității etc. Nimic nou, nimic de natură să justifice numeroșii ani de cercetări efectuate de către IRRD și finanțate de la bugetul statului.

Dacă domnul Claudiu Iordache și-a prezentat pledoaria într-o gamă patetică, domnul Ion Iliescu s-a înfierbântat de-a dreptul, susținând vehement că trebuie neapărat să vorbim despre revoluție și nu despre o lovitură de stat, iar cine nu procedează astfel... etc. etc. Continuarea este cunoscută de toată lumea.

Discuțiile, deși ar fi fost bine să se concentreze asupra celor două volume, care abordează o problemă extrem de sensibilă, care au adunat între copertile lor sute de ore de muncă, absorbind energiile celor doi merituoși cercetători, au alunecat către susțineri politice, generate de resorturi asupra cărora nu insistăm, întrucât ele sunt bine cunoscute și nu dorim să repetăm greșelile la care am făcut referire mai sus.

Sarea și piperul acțiunii, scânteia care a înviorat spiritele și a încălzit atmosfera, care amenința să se înece într-un conformism sufocant, le-a reprezentat duelul verbal dintre domnul Ion Iliescu și domnul Filip Teodorescu, președintele ACMRR-SRI.

Cu un calm imperturbabil, domnul Filip Teodorescu i-a amintit domnului Ion Iliescu că dânsul ar trebui să știe mai bine decât oricine că Partidul comunist conducea toate sectoarele vieții sociale, dând orientări inclusiv Securității și nu invers; că Securitatea nu a reprezentat decât una dintre componentele aparatului de stat; că, dacă unele acte normative au fost abuzive, ele au fost elaborate de forurile legislative, nu de Securitate; că, dacă unele sentințe au fost eronate, ele au fost date de Justiție, nu de Securitate. Și dacă așa au stat lucrurile, de ce este Securitatea declarată vinovată pentru toate erorile fostului regim?

În repetate rânduri, aceste afirmații au fost aprobate de auditoriu prin ropote de aplauze și încurajări.

Domnul Filip Teodorescu a subliniat că ofițerii de Securitate au fost supuși ani în șir unei susținute campanii de blamare, denigrare, mergând până

la injurii și atacuri fizice. Ei au înțeles să păstreze tăcerea, să nu riposteze. Gestul lor nu a fost însă corect apreciat. De aceea „suntem hotărâți să dezvăluim unele adevăruri incomode”.

Folosind poziția sa în prezidiu, domnul Ion Iliescu, enervat, a încercat să rupă firul expunerii, dirijând dezbaterea către aspecte de ordin semantic, de felul „nu puteți folosi termenul serviciul național de informații, pentru că Securitatea nu era doar atât, ci avea și alte componente”. Domnul Filip Teodorescu a explicat că nu doar sarcinile, ci și denumirile instituției au fost modificate de-a lungul timpului, în funcție de condițiile generale ale vremii, iar aceste modificări, reorganizări și schimbări de nume s-au făcut de către conducerea politică a țării. Nu Securitatea a decis ce nume să poarte, ci factorii de conducere politică. Și pentru că într-o expunere sau într-un text cu caracter general nu pot fi înșirate toate denumirile, s-a folosit sintagma „serviciul național de informații” – și ea va fi folosită și pe mai departe – întrucât reflectă conținutul principal al activității, respectiv culegerea și analiza informațiilor de interes pentru siguranța națională.

Cât despre aceste informații, ele au fost puse la dispoziția factorilor de decizie politică. Răspunderea pentru folosirea sau ignorarea acestor informații revine integral beneficiarilor. Domnul Ion Iliescu însuși a confirmat că dânsul nu acorda mare atenție materialelor primite de la organele de informații.

Având în vedere faptul că printre cei prezenți se aflau atât domnul Teodor Brateș, cât și comentatorul sportiv Dumitru Graur, domnul general de brigadă (r) Dan Marin a prezentat succint experiența sa în evenimentele din decembrie 1989, când a fost molestă grav, alegându-se cu multiple fracturi, de către un grup de „revoluționari”, incitați de diversiunea „securiști-teroriști”. Dânsul a apreciat că datorită modului cum a manipulat informațiile la televiziune, Teodor Brateș ar putea fi acuzat de instigare la omor deosebit de grav.

Domnul general de brigadă (r) Dan Marin a subliniat și cât de periculoase pot fi abordările de felul următor: o instanță de judecată stabilește că Vișinescu de la penitenciarul Râmnicu Sărat a fost „lucrător al Securității”(!!), pentru ca, apoi, aceeași sintagmă să fie folosită și pentru ofițeri de contraspionaj sau de la unitatea antitero. De asemenea, el a arătat că domnul Dumitru Graur susține și acum, după 25 de ani, că „Dan Marin se urcase pe turnul televiziunii cu pistolul în mână”.

În încheiere, ne alăturăm opiniei unanim exprimate de către cei care au luat cuvântul, subliniind că problematica abordată de domnii Liviu Țăranu și Florian Banu în ultimele cărți cu care dâșii s-au prezentat în fața publicului este de o deosebită importanță și de maximă actualitate. În ce privește conținutul cărților, maniera de abordare și de folosire a documentelor de arhivă, promitem să revenim după studierea atentă a acestora (*Redacția*)

MEDALION LITERAR PAUL CARPEN

9 decembrie 2013, ora 12.00, Librăria „Mihail Sadoveanu” din Capitală. Ziua în care porțile acestui „*sanctuar al spiritualității*” – cum îi spunea domnul Firiță Carp, directorul Editurii Detectiv, s-au deschis pentru cei care au dorit să participe la un medalion literar dedicat scriitorului Paul Carpen, cel mai în vogă autor român de literatură de spionaj, la acest moment, și redactor șef adjunct al Revistei „*Vitralii*”.

Acest eveniment literar a făcut parte dintr-o serie de manifestări organizate de către Editura Detectiv, în săptămâna 9-13 decembrie, în cadrul unui ciclu cultural aniversar al Librăriei „Mihail Sadoveanu”.

Invitați speciali: scriitoarea de romane de spionaj internațional Monica Ramirez, cetățeană româno-americană, membră a „*Espionage Writers of America*” (EWA) și poetul, pictorul, publicistul militar și romancierul Dan Gîju. Amfitrioana manifestării a fost doamna Geta Munteanu, directoarea acestei prestigioase librării, dispuse la câțiva metri de kilometrul zero al țării, care aniversează 60 de ani de viață culturală.

Evenimentul literar a adus în fața publicul prezent 7 volume ale domnului Paul Carpen reedite de către Editura Detectiv: „*Spionul pierdut*”, „*Spion de Prisos*”, „*Ferestre spre securitate*”, „*Franciscanul*”, „*În umbra lui Cain*”, „*Transformarea pionului*” și „*Fulgerul*”. Directorul editurii a afirmat, în cuvântul de deschidere, că: „*Într-adevăr, cărțile (...) merită citite, pentru că lasă ceva în inima cititorului*”.

„*Țin să salut această inițiativă a domnului Paul Carpen, de a-și reedita atât de multe cărți, pentru că avem nevoie în România de literatură de spionaj, literatură destul de rar întâlnită*”, afirma doamna Monica Ramirez, care a dorit de asemenea, să facă și o paralelă în ceea ce privește dezvoltarea literaturii de spionaj, între America, țara unde a publicat inițial, și România.

Omul de cultură și publicistul Dan Gîju și-a amintit cu plăcere și entuziasm de momentul în care l-a cunoscut pe domnul Paul Carpen: *„Cred că era acum 10-12 ani, când eram șeful unui birou la un ziar (...) L-am urmărit pas cu pas și pot să spun că domnia sa m-a cucerit definitiv atunci când pentru prima dată poeziile mele au fost traduse în limba engleză, și cel care a făcut acest lucru a fost domnul Paul Carpen”*.

A fi scriitor de romane de spionaj, în România, azi, când lumea pare a nu mai gusta literatura de gen, este o provocare pe care personajul principal al acestei manifestări și-a asumat-o, ca pe un risc, acum mai mulți ani, și iată că a izbutit să convingă, socoteala de-acasă a domniei-sale potrivitându-se cu gustul actual al publicului-cititor.

Paul Carpen a vorbit despre activitatea proprie, ca scriitor de literatură de spionaj, afirmând că s-au schimbat foarte multe în ultimii 13-14 ani și că s-a trecut de la ura aceea nemăsurată, stârnită de către unele servicii profesionale și profesionalizate, la o vreme în care se poate discuta liber, deschis, chiar și pe probleme așa de delicate cum este activitatea de informații și contraspionaj.

„Am scris pentru a arăta că această activitate este identică în toate țările. Și că cine acuză România că a făcut muncă de informații greșeste profund! Mijloacele și metodele sunt aceleași, ele depind doar de tehnologia modernă, de tradițiile, obiceiurile țării respective (...) Am vorbit cu delicatețe despre toate personajele mele. Toate sunt prezentate în sensul pozitiv, pentru că ura nu folosește nimănui” a afirmat, între altele, Paul Carpen.

Manifestarea s-a încheiat cu citirea, de către amfitrioana medalionului, a unui scurt paragraf din epilogul scris pe coperta 4 a cărții *„Spion de prisos”*: *„Ce să fac, cui să spun ce știu, cui îi mai folosește, azi, adevărul!”* (Lt. Casandra Ilie)

LANSĂRI DE CARTE ÎN HARGHITA ȘI ARGEȘ

- La 10 decembrie 2013, Sucursala **Harghita**, împreună cu Cercul literar „Astra” din orașul Bălan și cenaclul „Buna Vestire” din Miercurea Ciuc, au organizat lansarea cărții *„Comoara Pierdută”*, a colegului nostru col. (r) Mihai Constantinescu, care evocă epoca activităților de minerit din oraș.

Acțiunea, care s-a desfășurat la Liceul tehnologic, s-a bucurat de prezența primarului localității, precum și a unui numeros public.

- La 5 februarie 2014, la sala de conferințe a Bibliotecii Județene „Dinicu Golescu” din **Pitești** a fost lansat volumul *„Eminescu: securitatea și siguranța națională a României”*, semnat de col. (r) prof. dr. George Ene.

Evenimentul s-a bucurat de o largă audiență de public, fiind consemnată inclusiv prezența a numeroși membri ai comunității academice și științifice locale.

ACȚIUNE UMANITARĂ ÎN JUDEȚUL ALBA

Cu ocazia sărbătorilor de iarnă, membrii Sucursalei **Alba** au oferit cadouri unui număr de 23 de copii cu deficiențe grave școlarizați în cadrul caselor de tip familial „Sfânta Ana” și „Sfânta Maria”, precum și în Centrul Școlar de Educația Incluzivă Alba Iulia.

Acțiunea a fost consemnată de cotidianul local „Unirea” din 21 decembrie, membrilor Sucursalei fiindu-le aduse mulțumiri pentru „gestul minunat oferit copiilor cu ocazia sărbătorilor”

GALĂ LA FEDERAȚIA ROMÂNĂ DE TENIS

Colegul nostru gl. mr. (r) Nicolae Stan, fost președinte al Federației Române de Tenis în perioada 1972-1982, a fost premiat pentru activitatea sa în cursul galei „Așilor Tenisului Românesc” care a avut loc la sfârșitul anului trecut și printre inițiatorii căreia s-a aflat.

În cursul galei au fost oferite premii de excelență marilor glorii ale tenisului românesc, gl. mr. (r) Nicolae Stan înmânând un astfel de premiu jucătoarei Virginia Ruzici.

PREMIU LITERAR PE ANUL 2013

Liga Scriitorilor din Romania a acordat colegului nostru din **Arad** **Valeriu Ilica** premiul anului 2013, la secțiunea „roman”, pentru trilogia „*Culdușii*”, prezentată și în numărul anterior al revistei.

DISTINCȚIE PENTRU ACTIVITĂȚI UMANITARE

În cadrul campaniei „Premianții fără premii”, lansată de directorul Căminului prefectorului din Hunedoara, prima distincție pe anul 2014 a fost acordată **mr. (r) Dan Răican**, membru al Sucursalei **Hunedoara**, care a înființat și animă din anul 2006 Asociația „Antiparkinson” din Deva, organizație care apără drepturile câtorva mii de bolnavi de această maladie.

DIN VIAȚA ȘI ACTIVITATEA ACMRR – SRI

- **Ședințele Comitetului Executiv și ale Consiliului Director** au fost axate, cu prioritate, pe obiectivele majore rezultate din programul de activități al Asociației, în primul rând vizându-se o implicare sporită a conducătorilor Sucursalelor pentru ca eficiența activității lor să sporească semnificativ.

În același timp a fost abordată problematica aniversării a 20 de ani de la constituirea Asociației (24 martie 1994), fiind stabilite măsuri și responsabilități. Se are în vedere acordarea de diplome, de insigne și plachete aniversare pentru membrii fondatori ai Asociației, pentru președinții Asociației și ai Sucursalelor, dar și altor membri care s-au remarcat prin activitate meritorie în realizarea obiectivelor statutare.

S-a stabilit ca, în urma acțiunii festive care va avea loc la nivel central, festivități pentru a marca evenimentul să se desfășoare la fiecare Sucursală, acestea substituindu-se Conferinței anuale.

S-a insistat, de asemenea, pe cerința de a fi impulsionată înscrierea în cadrul Fundației “Solidaritate, Patrie și Onoare”, expunându-se avantajele ce decurg pentru participanții la fond, în caz de urgențe medicale grave.

- Recent, **Asociația Națională Cultul Eroilor „Regina Maria”** din Ministerul Apărării ne-a adresat o solicitare scrisă în vederea încheierii unui **protocol de colaborare**.

În răspunsul nostru, prin care ne-am exprimat deplinul acord, am menționat că pentru ambele Asociații există temeuri comune care să favorizeze conlucrarea activă fructuoasă, între care participarea și implicarea membrilor în acțiunile de comemorare a eroilor neamului și a momentelor istorice semnificative din viața Patriei. Un alt câmp al conlucrării l-ar putea constitui promovarea în publicațiile proprii, prin reciprocitate, de materiale care se înscriu sau pot avea tangență cu profilul ori tematica publicațiilor respective.

- Cu ocazia Zilei Naționale a României, reprezentanți ai Sucursalelor teritoriale ale ACMRR-SRI au participat la evenimentele organizate împreună cu direcțiile județene de informații, în cursul cărora a fost audiat Mesajul Directorului Serviciului Român de Informații. Totodată,

Sucursalelor le-au fost acordate plachete aniversare, precum și insigne personalizate pentru membrii care s-au remarcat prin contribuții la viața internă a acestora.

- La data de 11 decembrie 2013, Sucursala **Cluj** a organizat reuniunea trimestrială a membrilor săi la Cercul Militar din Cluj-Napoca, eveniment la care au participat șeful Direcției Județene de Informații, col. Simion Cegan, șeful Inspectoratului Județean de Poliție, chestor Tudor Grindean, precum și reprezentanți ai asociațiilor de rezerviști din MAI și MAPN.
- Sucursala **Alba** a marcat Ziua Luptătorului Antiterorist printr-o întâlnire onorată de prezența șefului DJI Alba.
- La ședința lunară din decembrie 2013 a Sucursalei **Galați** a avut loc o discuție de lucru cu comandantul Direcției Județene de Informații, col. Gheorghe Angelescu, care a exprimat disponibilitatea conducerii DJI Galați de a sprijini Sucursala în activitățile organizate, precum și în eforturile de promovare în spațiul public a culturii de securitate. Aspectele abordate au fost transmise de către conducerea Sucursalei și colegilor aflați în localitatea Tecuci.

Tot în cursul lunii decembrie, a fost organizat un eveniment de socializare denumit „minirevelion 2013”, la care au participat peste 40 de membri ai sucursalei, precum și cadre ale DJI Galați.

- Volumul „*Adevăruri incomode – decembrie 1989*” și numărul 17 al revistei „*Vitralii – lumini și umbre*” au fost prezentate de conducerea Sucursalei **Galați** la o reuniune cu foști factori de decizie din structurile locale ale sistemului siguranței naționale, la care au luat parte și reprezentanți ai mass-media, care au apreciat calitatea, acuratețea și realismul articolelor publicate.
- A continuat practica organizării de reuniuni și activități comune, o astfel de acțiune fiind consemnată la Sucursala **Cluj**, care a primit vizita colegilor din Sucursala **Satu Mare**.
- Și în acest trimestru, Sucursalele Asociației au organizat momente festive în care i-au omagiat pe cei care au activat în structurile naționale de informații și au ajuns la vârsta senectuții, dar și pe mai tinerii seniori, începând cu vârsta de 65 de ani. A fost evocată activitatea pe care au desfășurat-o cu dăruire și responsabilitate dedicată apărării intereselor

Patriei, protejării valorilor ei fundamentale. Participanții și-au reamintit momente frumoase, reușite sau mai puțin fertile din munca lor, sperând să se revadă peste viitorii cinci ani.

IN MEMORIAM

VICTOR NECULICIOIU

Ne-a părăsit, la 17 decembrie 2013, generalul-locotenent (r) Victor Neculicioiu, comandant, în perioada 1983-1990, al UM 0110, mai bine cunoscută de marele public sub denumirea de „unitatea anti-KGB din România”.

După cum sublinia generalul (r) Iulian Vlad, fost șef al Departamentului Securității Statului, viața și cariera lui Victor Neculicioiu „au fost situate pe coordonatele unei onestități exemplare și al devotamentului față de compatrioți și adevăr. Iubind oamenii și, înainte de toate, Patria, s-a pus în serviciul neamului său și a servit România sub drapel mai multe decenii la rând... Profesionist de excepție al serviciului securității naționale, generalul Victor Neculicioiu a condus unul dintre cele mai importante fronturi ale apărării României, aflându-se, în momente grele ale istoriei neamului, în avanpostul înaintat al confruntării cu dușmanii externi cei mai puternici și periculoși ai ființei statului și poporului român”.

După evenimentele din decembrie 1989, generalul Victor Neculicioiu avea să dezvăluie noilor autorități dimensiunile pericolului cu care se confrunta România, declarând în fața unei comisii de anchetă a Senatului că, de când preluase comanda unității, în 1983, și până la desființarea sa, la începutul anului 1990, poziția operațională a KGB față de România era „destul de clară”. KGB considera România o țintă la fel de ostilă „ca orice stat occidental”.

Confruntat, asemenea multor vârfuri ale serviciului național de informații, cu măsuri represive și discriminatorii influențate, dacă nu chiar inițiate de structurile informative cărora nu o dată le-a dejucat acțiunile antiromânești, generalul Victor Neculicioiu a combătut cu succes aceste demersuri denigratoare. Totodată, a desfășurat o activitate susținută în cadrul Asociației Cadrelor Militare în Rezervă și în Retrageră din SRI, fiind un colaborator constant al revistei „*Vitralii – Lumini și umbre*”. Pentru activitățile desfășurate, implicarea sa în viața comunității și mai ales pentru calitățile sale de cetățean și om, concetățenii săi din comuna Cristian (jud. Brașov) i-au acordat titlul de „Cetățean de Onoare”.

Model de onestitate politică și civism, Victor Neculicioiu și-a asumat lucid și responsabil destinul, și numai rescrierea *sine ira et studio* a istoriei recente a României îi va pune în adevărata lumină trecerea prin această lume.

Asociația Cadrelor Militare în Rezervă și în Retragere din SRI și colectivul redacțional al revistei „*Vitralii – Lumini și umbre*” aduc un pios omagiu celui dispărut, făcând legământ de neuitare și cinstire a memoriei camaradului nostru.

UN GÂND PENTRU UN OM GENEROS: VASILE BUHĂ

La începutul anului 1970, la vârsta când orice tânăr își face planuri de viitor, am trecut prin cea mai grea încercare din viață. Eram suspectat de o boală incurabilă. La serviciu mi se cunoștea situația și se căuta o cale prin care să fiu ajutat. Despre aceasta a aflat și Vasile Buhă, pe atunci prim-secretar al Comitetului UTC din Minister. Discuția cu el a fost pentru mine ca un balsam și am părăsit cabinetul mai liniștit și încrezător că se va găsi o soluție. Și într-adevăr, s-a găsit. L-a informat pe Ion Stănescu, președintele Consiliului Securității Statului, care a decis să însoțesc ca translator o delegație prezidențială care urma să plece în Franța. Faptul că am scris aceste rânduri vorbește de la sine despre verdictul medicilor.

Labirinturile vieții m-au îndepărtat pentru o vreme de Vasile Buhă. Eram totuși la curent cu sușurile și coborâșurile carierei sale. Am aflat că rămăsese același om integru, principial, și că nu am fost singurul pe care l-a ajutat într-un moment de cumpănă. După ce am ieșit la pensie ne-am reîntâlnit la activitățile Asociației. Nu uitasem binele pe care mi l-a făcut și am căutat să „țin” cât mai aproape de el. Ultima dată l-am întâlnit tot la o ședință a Asociației. Era schimbat, îi dispăruseră vigoarea, optimismul și zâmbetul cu care ne obișnuise, se plângea de sănătate.

Vorbeam destul de des la telefon. De obicei mă suna el, din satul natal din Nordul Moldovei, când avea noutăți de interes comun sau când simțea nevoia să comunice cu cineva. Mă obișnuisem cu telefoanele lui și atunci când nu a mai sunat, l-am căutat eu. În loc de salut, mi-a spus cu voce tremurândă că i-a murit soția. Am mai vorbit de câteva ori, ultima dată era în spital. În toamnă l-am sunat trei zile la rând, dar nu a răspuns. Mi-am închipuit că la Dolhești telefonul nu are semnal. Din nefericire, după cum am aflat după aceea, nu telefonul, ci colegul și prietenul Vasile Buhă nu mai emitea semnale: fusese deconectat de la viață. Dar chiar dacă nu mai poate comunica, pentru noi el nu a murit. Mai trăiește încă în memoria celor care l-au cunoscut și l-au prețuit. (Mihai Maxim)

MIRCEA BUIE

Ne-a părăsit, la începutul lunii februarie, locotenent-colonel (r) Mircea Buie, ucis în mod stupid, de un bolid care circula cu mare viteză prin mijlocul orașului în care locuia.

Mircea Buie a fost și rămâne un erou al evenimentelor din decembrie 1989. Aflat la Odorheiu Secuiesc în primul an de serviciu, în tumultul zilei de 22 decembrie, el a rămas alături de comandantul sau, locotenent-colonel Dumitru Coman, care avea să fie ucis cu bestialitate, în plină stradă. *„Se știe cine l-a ucis, există înregistrări video și martori. Dar toți ucigașii de etnie maghiară au fost puși ulterior în libertate, în urma demersurilor întreprinse de fruntașul UDMR, György Frunda”*, avea să mărturisească mai târziu Mircea Buie.

La rândul său, Mircea Buie a scăpat ca prin minune de linșajul la care a fost supus de un grup de extremiști maghiari, doar șansa făcând să se rupă creanga de care fusese spânzurat. Mărturisirea lui, consemnată la sfârșitul anului trecut de gl. bg. (r) Aurel Rogojan²³, este cutremurătoare: *„După ce s-a dat sentința «executați-l», am fost luat cu forța și scos din incinta sediului... Cineva din mulțime a strigat: «Să-l spânzurăm!» Imediat au adus de la Alimentara o frânghie și o ladă de ambalaj de la sticle. Au legat frânghia de creanga unui castan, m-au urcat pe ladă și mi-au pus ștreangul de gât. Apoi au tras lada. Însă, creanga a cedat și s-a rupt. În acel moment, s-a creat o busculadă..., m-au înconjurat, mi-au scos funia cu tot cu restul de creangă și m-au condus în interiorul depozitului Peco din apropiere. Oricât m-au protejat, tot am fost lovit în cap cu o sticlă de un litru. Dar am scăpat... am fost dus prin spate la spital, unde am rămas într-un fel de «arest medical», răstimp în care (în seara zilei de 22 decembrie) mi-a fost spartă și devastată locuința”*.

De prisos să mai spunem că Mircea Buie n-a primit nici o medalie „post-revoluționară”, iar locotenent-colonelului Dumitru Coman, ca și colonelului Gheorghe Trosca și locotenent-colonelului Dumitru Trandafir Cotună, uciși în decembrie 1989, le-a fost retras în 2011 titlul de erou-martir acordat post-mortem...

Întrebat, după mulți ani, ce ar face dacă s-ar da timpul înapoi până pe 22 decembrie 1989 și ar ști că urmează să vină extremiști unguri să le dea foc sediului și să-i linșeze, a spus rar și apăsător: *„Aș face exact același lucru. I-aș aștepta să vină”*.

²³ Aurel I. Rogojan: *Evenimentele din decembrie 1989 între speranțele unora și deziluziile altora*, Cotidianul.ro, 18.12.2013, v. <http://www.cotidianul.ro/evenimentele-din-decembrie-1989-intre-sperantele-unora-si-deziluziile-altora-i-228584/>

“VITRALII – LUMINI ȘI UMBRE” – PREZENȚĂ ȘI ECOURI

Ca în fiecare număr, prezentăm în cele ce urmează unele dintre ecourile recepționate la redacție în legătură cu interesul cu care revista „Vitrallii – Lumini și umbre” este primită în mediile instituționale preocupate de problematica securității naționale, în presa de specialitate și în rândul marelui public.

- În judeșul **Argeș**, numărul 17 al revistei a fost mediatizat la posturile de televiziune „Curier TV argeșean” și „Absolut TV”, fiind prezentat ca „o acțiune curajoasă într-un context ostil securității naționale a României”. O emisiune de prezentare a aceluiași număr a fost difuzată și la postul TV „Atlas” din **Focșani**.
- Cotidianul craiovean „Cuvântul Libertății” din 17 februarie inserează, sub semnătura lui Mircea Canțar, articolul „**Paradoxuri Istorice: Și spunând adevărul nu li se va da dreptate!**”, în conținutul căruia se face referire atât la numărul 17 al revistei cât și la volumul „Adevăruri Incomode – decembrie 1989”. Autorul subliniază că numărul 17 al revistei excelează „prin texte incitante, bine scrise, argumentate și circumscrise strădaniei de a extrage adevărul din «stratul gros de zgură verbală» și nu numai, am adăuga, care se dorește «Unica și Adevărata Relatare».

Reținem și pertinentele comentarii ale autorului care, referindu-se la volumul „Adevăruri incomode – decembrie 1989” subliniază că „demersul publicistic al unor oameni aparținând intelligence-ului, aflați în punctele cheie ale unui sistem, inclusiv de apărare, demolat din temelii, merită cunoscut. Deși, chiar spunând adevărul, prin probe de netăgăduit, este greu de crezut că li se va da și dreptate... Misiunea autorilor volumului „Adevăruri incomode – Decembrie 1989” și a întregii pledoarii pro domo, rămâne una dificilă... autorii volumului pomenit, poate, chiar spun adevărul. Fiindcă au avut în mână toate cărțile, fără a anticipa deznodământul final”.

- Ziarul **sucevean** „Crai Nou” din 7 ianuarie prezintă numărul 17 al revistei, subliniind că era firesc ca acesta „să se întoarcă asupra evenimentelor din decembrie 1989. Să se întoarcă cu aceeași asprime asupra unor afirmații, fapte, întâmplări și evenimente care, în viziunea semnatarilor articolelor, reprezintă deformări grave ale adevărului; minciuni pur și simplu”.
- Numărul 17 al revistei a mai fost prezentat de publicațiile: „Crișana” (**Oradea**, 21 ianuarie: „În Vitrallii, subiecte incitante”), „Informația Zilei”, „Gazeta de Nord-Vest”, „Actualitatea Sătmăreană” (**Satu Mare**), „Jurnal de Dâmbovița” (**Rm. Vâlcea**, 11 februarie: „Adevăruri incomode”, o

amplă cronică semnată de Mircea Cotârță) „Ziarul Hunedoreanului” (Deva, 7 februarie),

- La solicitarea redacției revistei „Actualitatea Românească”, a fost inițiat un parteneriat prin care articole apărute în revista „Vitrallii” vor fi incluse în paginile publicației menționate, care se adresează comunităților românești din Italia, Spania și Marea Britanie.

* * *

Apropierea primăverii ne oferă plăcutul prilej de a ilustra acest număr cu câteva din lucrările pictorului gălățean David Sava, caracterizat de criticul Valentin Ciucă drept „unul dintre colorişti importanți ai acestui moment în plastica românească”.

Născut în Cosmești (jud. Galați) în 1957, David Sava este absolvent al Academiei de Arte Plastice București, secția artă monumentală – restaurare, promoția 1982, iar din 1992 este membru al Uniunii Artiștilor Plastici. Și-a început cariera ca profesor de desen în comuna natală, Cosmești, iar în 1990, a venit la Galați ca profesor la Liceul de Artă, unde predă și în prezent.

Din 1987 a avut expoziții personale în Galați, Constanța, Târgu Jiu, Tecuci, a fost prezent în expoziții de grup în București, Iași, dar și în Italia (Torino și Padova), și a participat la opt expoziții naționale, în 2004 fiind răsplătit pentru activitatea sa cu ordinul și medalia „Meritul Cultural”.

David Sava este, de asemenea, un cunoscut și apreciat creator de modă, colecțiile sale fiind prezentate nu numai în România ci și la Paris (salonul internațional „Paris Expo – Prêt-à-porter” și Ambasada României, 2008, 2010) și Düsseldorf (Salonul internațional CPD, 2008)

Criticul Corneliu Stoica subliniază că „florile lui David Sava sunt adevărate poeme cromatice, imnuri închinare plenitudinii lumii vegetale. Ele au personalitate, artistul le pictează cu fervoare, realizând veritabile portrete psihologice ale acestora”.

oooOOOooo